

АНАЛІЗ

СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.

**РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ
ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТА РІЗНОМАНІТНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ,
ЩО НАДАЮТЬСЯ У ВІДПОВІДЬ НА КРИЗУ ТА ВІДПОВІДНО ДО ПОТРЕБ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД, СПРЯМОВАНИХ НА ПОКРАЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ
РОБОТИ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ЦІЛОМУ ТА З УРАХУВАННЯМ ПОТРЕБ
МЕШКАНЦІВ 52 ГРОМАД МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Договір на надання Товарів та/або
Послуг між Програмою розвитку
Організації Об'єднаних Націй та
Громадською організацією
«Український інститут соціальних
досліджень імені Олександра
Яременка» у співпраці з ГО «Ліга
соціальних працівників України»
№ 0093127_UKR/2023/70

Цей аналіз підготовлено за результатами проведеного Громадською організацією «Ліга соціальних працівників України» дослідження в рамках пілотного проекту Програми ООН із відновлення та розбудови миру «Удосконалення системи соціальної роботи та надання соціальних послуг в 6 цільових областях проекту шляхом проведення аналізу стану організації та надання соціальних послуг у територіальних громадах цих регіонів, ідентифікації надавачів та визначення потреб задля цифровізації процесів».

Автори - упорядники:

Світлана Толстоухова – кандидатка педагогічних наук, заслужений працівник соціальної сфери, експертка проекту, аналітикиня з державного/муніципального адміністрування та соціальної роботи

Ірина Пінчук – кандидатка педагогічних наук, заслужений працівник соціальної сфери, експертка проекту, аналітикиня з державного/муніципального адміністрування та соціальної роботи

Наталія Виниченко – експертка проекту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи в громаді

Ірина Сергієнко - експертка проекту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи в громаді

Оксана Стефанова – кандидатка наук з державного управління, експертка проекту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи в громаді

Вікторія Галайдюк – доктор філософії (PhD) в галузі державного управління, експертка проекту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи в громаді

Валерія Вішталюк – редактор, магістр соціальної роботи

Зміст

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. Стан організації та надання соціальних послуг (за результатами кабінетного аналізу)	9
1.1. Профіль Миколаївської області	9
1.2. Соціально-демографічна характеристика населення Миколаївської області.....	13
1.3. Характеристика програмних документів щодо розвитку соціальних послуг в громадах. Соціальні проблеми громад та чинники, що їх обумовлюють	20
1.4. Стан організації системи соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг в громадах відповідно до вимог законодавства.....	27
1.5. Аналіз забезпечення базовими та спеціалізованими соціальними послугами вразливих груп населення у Миколаївській області	45
1.6. Характеристика кадрового, матеріально–технічного, фінансового забезпечення системи надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях	69
1.7. Інформування та комунікація з населенням ТГ	83
1.8. Стан проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у громадах Миколаївської області	87
РОЗДІЛ 2. Рекомендації щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, що надаються у відповідь на кризу та відповідно до потреб ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для населення Миколаївської області в цілому та з урахуванням потреб мешканців 52 громад Миколаївської області	93
2.1. Удосконалення місцевих політик.....	93
2.2. Удосконалення системи управління та адміністрування у сфері надання соціальних послуг у громадах.....	94
2.3. Розвиток мережі надавачів соціальних послуг усіх форм власності.....	97
2.4. Розвиток пріоритетних видів соціальних послуг для жителів регіону, в тому числі комплексних спеціалізованих соціальних послуг (з урахуванням результатів визначення потреб)	98
2.5. Кадрове забезпечення системи надання соціальних послуг	101
2.6. Підвищення кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги.....	102
2.7. Посилення комунікації з жителями ТГ щодо переліку соціальних послуг, їх змісту, порядку та умов отримання.....	102
2.8. Цифровізація процесу визначення потреб населення у соціальних послугах та надання соціальних послуг, зокрема, шляхом запровадження та використання Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг на місцевому, регіональному та національному рівнях.....	103
2.9. Матеріально-технічне забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг.....	103

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

КУ	комунальна установа
ТГ	територіальна громада
ЦСС	центр соціальних служб
КМУ	Кабінет Міністрів України
ОВА	обласна військова адміністрація
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
ФСР	фахівець із соціальної роботи
ДБН	державні будівельні норми
Нацсоцслужба	Національна соціальна сервісна служба України
ГУ Нацсоцслужби	Головне управління Національної соціальної сервісної служби України в Миколаївській області
Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
ТЦСО	територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)
ЦНСП	центр надання соціальних послуг

ВСТУП

В Україні закладено конституційні засади місцевого самоврядування, ратифіковано Європейську хартію місцевого самоврядування, прийнято ряд базових нормативно-правових актів, які створюють правові та фінансові основи діяльності органів місцевого самоврядування¹.

Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальних органів виконавчої влади в Україні передбачає передачу більшості повноважень, у тому числі з планування політики регіонального розвитку, до компетенції регіональних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Відповідно, у контексті децентралізації, питання щодо планування та впровадження заходів із соціального захисту населення регіону, зокрема організації та надання соціальних послуг населенню, як складової політики регіонального розвитку, стали одним із пріоритетних завдань місцевих органів виконавчої влади.

Але, на шляху переходу до децентралізованої моделі, ТГ потребують підтримки, зокрема і в розбудові базової інституційної спроможності, плануванні, організації, адмініструванні, моніторингу та оцінки якості соціальних послуг.

📌 **Методологія**

Аналіз стану організації та надання соціальних послуг в Миколаївській області (далі – Аналіз) проводився у період з 20 листопада до 27 грудня 2023 року.

Аналіз підготовлено з метою представлення результатів стану організації та надання соціальних послуг у Миколаївській області, ідентифікації надавачів та визначення потреб задля цифровізації процесів та подальшої розробки рекомендацій, спрямованих на вдосконалення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для задоволення потреб, зниження рівня незадоволеного попиту на соціальні послуги для Миколаївської області в цілому (з урахуванням потреб 52 ТГ Миколаївської області).

Для реалізації мети Аналізу були визначені такі взаємопов'язані завдання:

- аналіз стану надання соціальних послуг мешканцям Миколаївської області та відповідності організаційної структури ТГ з питань соціального захисту населення системі надання соціальних послуг згідно з вимогами чинного законодавства шляхом аналізу документів, даних з відкритих джерел тощо, Google-опитувань щодо організації та надання соціальних послуг у регіоні та в 52 ТГ Миколаївської області;
- створення регіональних робочих груп для планування та розвитку системи надання соціальних послуг у Миколаївській області. При формуванні складу робочої групи враховано принципи гендерної рівності;
- підготовка рекомендацій щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, що надаються у відповідь на кризу та відповідно до потреб ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для Миколаївської області в цілому (з урахуванням потреб 57 ТГ Миколаївської області).

Аналіз стану організації та надання соціальних послуг у Миколаївській області здійснено із використанням методу кабінетного аналізу (кабінетного дослідження), шляхом пошуку, систематизації, узагальнення та аналізу інформації з відкритих джерел:

- наявних статистичних даних;
- нормативно-правових актів, програмних документів соціального розвитку;

¹ Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р)

- соціального паспорту ТГ із соціально-демографічними даними;
- структури та штатного нормативу надавачів соціальних послуг;
- розпоряджень/наказів, що стосуються створення та роботи робочих груп;
- звітів про результати проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг;
- бюджетів фінансування соціальних послуг;
- внутрішніх документів надавача соціальних послуг (положення, посадових інструкцій, розпорядчих документів, що регламентують навантаження на працівників надавачів соціальних послуг);
- аналітичних документів (звітів про результати проведення визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ТГ у соціальних послугах (за наявністю);
- розпоряджень/наказів, що стосуються створення та роботи робочої групи;
- інтернет-ресурсів профільних органів центральної і місцевої влади, органів місцевого самоврядування;
- матеріали неурядових організацій, публікації у засобах масової інформації;
- відповіді на запити щодо досліджуваної проблематики тощо.

З метою отримання необхідних даних було розроблено і надіслано до органів місцевої влади і органів місцевого самоврядування 12 форм (запитів) на отримання інформації для проведення кабінетного аналізу (кабінетного дослідження) щодо:

- стану організації та надання соціальних послуг у ТГ – (форма 1);
- соціально-демографічної характеристики області (ТГ) – (форма 1);
- соціально-демографічної характеристики (область) – (форма 2.1);
- стану забезпечення базовими та іншими соціальними послугами (ТГ) – (форма 3);
- стану забезпечення базовими та іншими соціальними послугами (область) – (форма 3.1);
- стану фінансування сфери соціальних послуг (ТГ) – (форма 4);
- стану фінансування сфери соціальних послуг (область) – (форма 4.1);
- надавачів соціальних послуг – (форма 5);
- стану виконання повноважень регіонального структурного підрозділу соціального захисту населення у сфері надання соціальних послуг, проведення соціальної роботи – (форма 6);
- діяльності ГУ Нацсоцслужби – (форма 7);
- діяльності обласної Служби у справах дітей – (форма 8);
- діяльності обласного Центру соціальних служб - (форма 9).

Аналіз стану організації та надання соціальних послуг Миколаївської області здійснювався у 2 етапи.

У рамках реалізації 1 етапу, за технічної підтримки Громадської організації «Ліга соціальних працівників України», здійснено збір статистичної інформації, адміністративних даних та аналітичних матеріалів щодо стану надання соціальних послуг мешканцям Миколаївської області в цілому та у 52 ТГ Миколаївської області.

Під час реалізації 2-го етапу Громадською організацією «Ліга соціальних працівників України» було здійснено аналіз стану організації та надання соціальних послуг, зокрема, проведено аудит та інвентаризацію ресурсів, наявних статистичних даних, нормативно-правових актів, програмних документів соціального розвитку, соціальних паспортів ТГ Миколаївської області із соціально-демографічними даними, звітів про результати проведення моніторингу та оцінки якості соціальних

послуг, бюджетів фінансування соціальних послуг, внутрішніх документів надавача соціальних послуг (положення, посадових інструкцій, розпорядчих документів, що регламентують навантаження на працівників надавачів соціальних послуг), аналітичних документів (звітів про результати проведення визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ТГ у соціальних послугах (за наявністю), розпоряджень/наказів, що стосуються створення та роботи робочої групи, інтернет-ресурсів профільних органів центральної і місцевої влади, органів місцевого самоврядування, матеріалів неурядових організацій, публікацій у засобах масової інформації, відповідей на запити щодо досліджуваної проблематики, **та було підготовлено аналітичний звіт «Аналіз стану організації та надання соціальних послуг населенню в Миколаївській області».**

Збір, зберігання та аналіз даних Аналізу базувався на дотриманні етичних стандартів і захисті прав учасників аналізу на добровільності, анонімності та конфіденційності. Матеріали дослідження не містили персональних даних, які дозволяли б ідентифікувати особу респондента. Респонденти та учасники/ці дали усну поінформовану згоду на участь у аналізі. Розробка дослідницького інструментарію, проведення дослідження базувалися на принципах гендерної чуйності та концепті надання гендерно чутливих послуг на рівні Миколаївської області.

З метою підготовки та узгодження рекомендацій щодо розбудови системи надання соціальних послуг в Миколаївській області створено робочу групу із залученням представників зацікавлених сторін спільноти. Кількісний та якісний склад робочої групи затверджено розпорядженням голови Миколаївської обласної військової адміністрації.

▣ Структура звіту

Звіт складається із Розділу 1 (8 підрозділів) та Розділу 2.

Підрозділи 1.1 та 1.2 Розділу. У цих підрозділах охарактеризовано профіль Миколаївської області та гендерний профіль Миколаївської області, проаналізовано узагальнені дані щодо: адміністративно-територіального устрою, соціально-демографічної характеристики Миколаївської області й тенденцій у ТГ Миколаївської області;

Підрозділ 1.3 Розділу. Тут охарактеризовано програмні документи розвитку ТГ Миколаївської області щодо розвитку соціальних послуг в ТГ. Проаналізовано соціальні проблеми ТГ та чинники, що їх обумовлюють;

Підрозділ 1.4 Розділу. У підрозділі охарактеризовано узагальнені дані щодо особливостей управління у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг; охарактеризовано основні підходи до адміністрування надання соціальних послуг; відслідковано практики використання інформаційних технологій та офісних програм для обробки і передавання документів заявників з питань соціального захисту населення до ЦНАП, ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; проаналізовано Порядок визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах, Порядок міжвідомчої взаємодії та співробітництва у ТГ Миколаївської області; визначено механізми залучення недержавних надавачів у системі надання соціальних послуг у ТГ Миколаївської області;

Підрозділ 1.5 Розділу. У цьому підрозділі представлено аналіз забезпечення базовими та спеціалізованими соціальними послугами вразливих груп населення у ТГ, охарактеризовано пріоритетні вразливі категорії населення регіонального рівня та рівня ТГ; охарактеризовано перелік, обсяг соціальних послуг, що надаються, та рівень охоплення даними послугами населення ТГ і їх відповідності потребам вразливих категорій населення, визначено наявних та потенційних надавачів соціальних послуг у ТГ;

Підрозділ 1.6 Розділу. У підрозділі надано характеристику та проведено аналіз кадрового, матеріально-технічного, фінансового забезпечення системи надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях;

Підрозділи 1.7 та 1.8. Розділу. У цих підрозділах проаналізовано механізми інформування та комунікації з населенням ТГ, зокрема, особливості законодавчих підстав щодо здійснення виконавчими органами сільських, селищних, міських рад зазначено їх повноваження щодо

інформування населення про перелік соціальних послуг, їхній зміст повноважень і порядок їх надання та аналіз стану виконання таких повноважень у 57 ТГ Миколаївської області, визначено основні підстави щодо проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у ТГ Миколаївської області.

До кожного підрозділу Розділу представлено загальні висновки.

У Розділі 2 зазначено Рекомендації щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, що надаються у відповідь на кризу та відповідно до потреб ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для населення Миколаївської області в цілому та з урахуванням потреб мешканців 52 громад Миколаївської області.

РОЗДІЛ 1. Стан організації та надання соціальних послуг (за результатами кабінетного аналізу)

1.1. Профіль Миколаївської області

Миколаївська область (Миколаївщина) – область на півдні України. Утворена 22 вересня 1937 року. Розташована на півдні країни в межах Причорноморської низовини в басейні нижньої течії річки Південний Буг. На заході межує з Одеською, на півночі з Кіровоградською, на сході та північному сході з Дніпропетровською та на південному сході з Херсонською областями. На півдні омивається водами Чорного моря.

Обласний центр – місто Миколаїв.

Загальна площа території Миколаївської області 24,6 тис. кв км. Населення Миколаївської області² – 1 091 100 осіб. Жінки складають більше половини населення області – 53,6 % (584 900 осіб), чоловічого населення – 46,4 % (506 200 осіб). Міського – 750 700 осіб, сільського населення – 341 100 осіб.

До складу Миколаївської області входять 4 райони (див. табл. 1.1.1) відповідно до постанови Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів».

Станом на 01.01.2023 року налічувалося 52 ТГ³: міських – 9, селищних – 14, сільських – 29. Всього населених пунктів – 911.

Таблиця 1.1.1. Адміністративно-територіальний устрій Миколаївської області

Райони	Всього ТГ у районі	Із них:			Кількість населених пунктів	Кількість населення (тис. осіб)
		Міські	Селищні	Сільські		
Баштанський	12	3	2	7	279	134600
Вознесенський	13	2	5	6	253	177170
Миколаївський	19	3	4	12	238	632870
Первомайський	8	1	3	4	141	146460

Слід зазначити, що 10 (19 %) із 52 ТГ є малочисельними, тобто з кількістю мешканців менше ніж 5 тис. осіб (див. рис. 1.1.1).

² Аналіз соціально-демографічних даних, станом на 01.01.2023 року, у Миколаївській області здійснено на підставі наданих Анкет (гугл-опитування) та заповнених кожною ТГ даних (форма № 2) за підписами керівників ТГ Миколаївської області та наданих даних відповідальним, що визначений рішенням голови Миколаївської ОВА (форма 2.1)

³ <https://decentralization.gov.ua/areas/0512/gromadu>

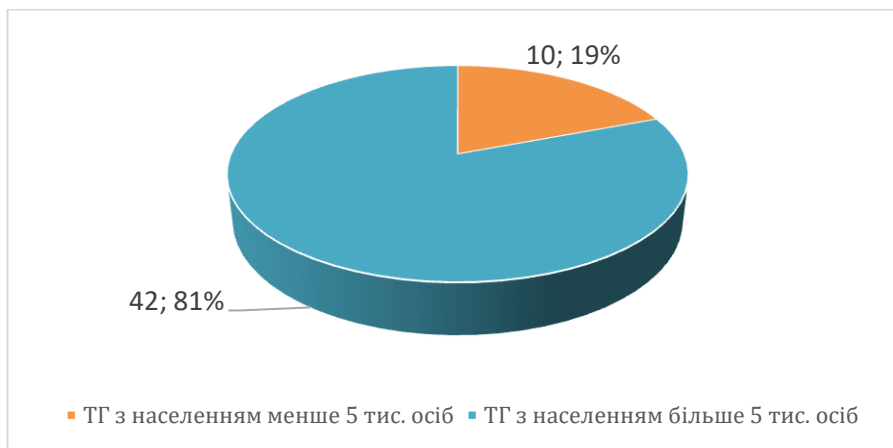

Рисунок 1.1.1. Дані щодо частки малочисельних ТГ

У складі області 9 міст, з яких п'ять обласного значення (див. табл. 1.1.2) та 4 міста районного значення.

Таблиця 1.1.2. Найбільші населені пункти

Міста обласного значення	Територія, км ²	Міста		Райони у містах
		всього	у т. ч. обласного значення	
Миколаївська область	24 600,00	9	5	4
м. Миколаїв	259,80		1	4
м. Вознесенськ	22,56		1	-
м. Очаків	12,49		1	-
м. Первомайськ	25,14		1	-
м. Южноукраїнськ	24,00		1	-

Із загальної кількості населених пунктів (911) Миколаївської області села – 885 та селища – 17 складають основну кількість населених пунктів – 902 (див. рис. 1.1.2).

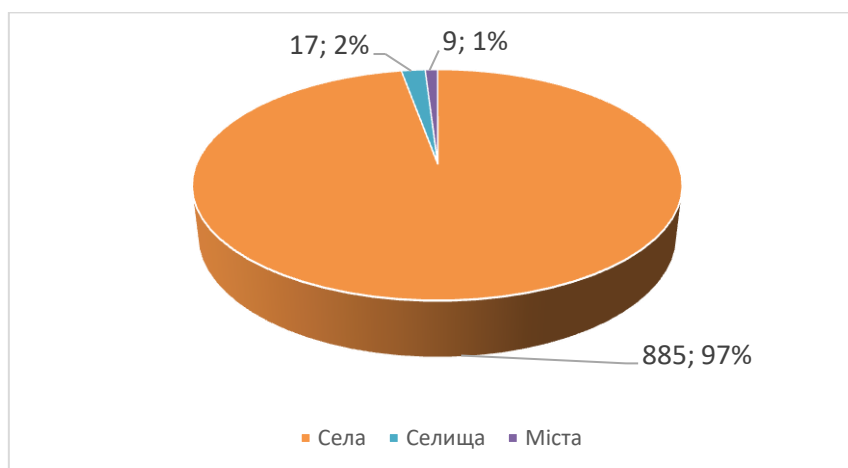

Рисунок 1.1.2. Дані щодо частки сільських, селищних та міських населених пунктів

Дані щодо кількості старостинських округів, населених пунктів та чисельності населення/жінок наведені у таблиці 1.1.3.

Таблиця 1.1.3. Демографічні дані у розрізі ТГ

№	Назва ТГ	Кількість населених пунктів	Кількість старостинських округів	Кількість населення (тис. осіб),	
				всього	із них кількість жінок (тис. осіб)
1	Арбузинська селищна ТГ	13	4	10,258	5,054
2	Баштанська міська ТГ	26	9	21,612	11,267
3	Березанська селищна ТГ	35	9	13,5	7,4
4	Березнегуватська селищна ТГ	41	11	14,8	8,4
5	Благодатненська сільська ТГ	12	5	5,200	2,695
6	Братська селищна ТГ	34	5	11,962	6,3
7	Бузька сільська ТГ	9	3	5,606	3,438
8	Веселинівська селищна ТГ	44	10	18,5	9,7
9	Веснянська селищна ТГ	17	3	10,052	5,036
10	Вільнозапорізька сільська ТГ	22	4	5,544	3,493
11	Вознесенська міська ТГ	3	1	35,800	19,700
12	Володимирівська сільська ТГ	17	5	3,617	1,803
13	Воскресенська селищна ТГ	9	4	15,300	8,050
14	Врадіївська селищна ТГ	37	12	16,9	8,9
15	Галицинівська сільська ТГ	6	4	6,300	3.259
16	Горохівська сільська ТГ	19	3	4,904	1,721
17	Доманівська селищна ТГ	31	6	14,457	7,662
18	Дорошівська сільська ТГ	8	3	5,295	2622
19	Єланецька селищна ТГ	34	9	14,6	7,4
20	Інгульська сільська ТГ	15	5	7,169	3,163
21	Казанківська селищна ТГ	54	10	15,5	9,3
22	Кам'яномостівська селищна ТГ	15	5	7,316	4,0
23	Коблівська сільська ТГ	12	5	8,032	3,631
24	Костянтинівська сільська ТГ	11	6	9,531	5,242
25	Кривоозерська селищна ТГ	27	15	22,781	12.302
26	Куцурубська сільська ТГ	12	5	7,857	4,244
27	Мигіївська сільська ТГ	13	4	9	4,3
28	Миколаївська міська ТГ	1	0	465,516	259,513
29	Мішково-Погорілівська сільська ТГ	7	1	8,3	5.4
30	Мостівська сільська ТГ	18	3	3,636	2,051
31	Нечаянська сільська ТГ	13	2	4,451	2,292
32	Новобузька міська ТГ	12	1	18,078	9,744
33	Новомар'ївська сільська ТГ	26	4	3,9	2,0
34	Новоодеська міська ТГ	16	5	16,4	8,1
35	Олександрівська селищна ТГ	8	8	10,480	6,112
36	Ольшанська селищна ТГ	13	4	8,348	4,390
37	Очаківська міська ТГ	4	1	15,448	8,982
38	Первомайська міська ТГ	7	4	64,2	31,3
39	Первомайська селищна ТГ	11	4	4,960	2,163
40	Прибужанівська сільська ТГ	20	5	7,430	4,428
41	Прибузька сільська ТГ	13	2	5,354	3,723
42	Привільненська сільська ТГ	19	4	5,022	3,013
43	Радсадівська селищна ТГ	6	2	4,237	1,982
44	Синюхинобрідська сільська ТГ	17	7	6,125	3,266
45	Снігурівська міська ТГ	23	8	14,969	9.897
46	Софіївська сільська ТГ	24	5	4,150	2,134
47	Степівська сільська ТГ	16	5	9,154	5.841

48	Сухоеланецька сільська ТГ	15	5	4,036	2,106
49	Чорноморська сільська ТГ	13	3	8,7	4,4
50	Шевченківська сільська ТГ	21	8	10,795	6,477
51	Широківська селищна ТГ	7	1	1,732	816,0
52	Южноукраїнська міська ТГ	5	2	41,120	21,500

Державну виконавчу владу в області представлено Миколаївською обласною військовою адміністрацією, самоврядування – Миколаївською обласною радою.

Поштові реквізити Миколаївської обласної військової адміністрації та Миколаївської обласної ради: 54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22.

1.2. Соціально-демографічна характеристика населення Миколаївської області

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» до повноважень рад територіальних ТГ належить ряд завдань, у тому числі визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ТГ у соціальних послугах, здійснення заходів для виявлення вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах тощо.

Місцеві органи соціального захисту населення щороку, мають здійснювати визначення потреб населення у соціальних послугах для планування заходів щодо їх надання на короткостроковий період шляхом збору, узагальнення та аналізу даних за відповідними формами (пункт 1 розділу III наказу Міністерства соціальної політики від 19.04.2023 р. № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах»). Також один раз на три роки у період з 01 січня до 15 червня, ТГ слід здійснювати збирання, узагальнення та аналіз даних щодо соціально-демографічної ситуації у ТГ та кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення за відповідною формою (пункт 1 розділу II даного наказу).

Дана інформація в розрізі старостинських округів з гендерно дезагрегуюваними даними може міститися у загальному Паспорті громади або викладені окремо в Соціальному паспорті громади.

Паспорт громади має систематизувати дані, що характеризують актуальну інформацію про ресурси та соціальні особливості ТГ, адміністративно-територіальний устрій, демографічний стан, гендерні аспекти, рівень зайнятості/безробіття, інфраструктури, житлово-комунальне господарство, громадські та релігійні організації, місцеве самоврядування та бюджет, а також ризики, з якими стикаються мешканці ТГ. Ці документи є дієвими інструментами для якісного планування розвитку ТГ та соціальних послуг, вирішення проблемних питань, залучення інвесторів, грантодавців, донорів. Паспорт затверджується розпорядчим документом та розміщується на офіційному сайті громади.

Джерелом аналізу соціально-демографічних даних населення Миколаївської області стали отримані від ТГ 18 Анкета (гугл-опитування), 27 заповнених Форм № 2 за підписами керівників ТГ Миколаївської області та зведена інформація по області (форма № 2.1), яка надана відповідальним, що визначений рішенням голови Миколаївської ОВА.

Слід зазначити, що **19 ТГ Миколаївської області не надали жодної інформації щодо соціально-демографічних даних**, а саме: Арбузинська селищна, Братська селищна, Веснянська селищна, Володимирівська сільська, Воскресенська селищна, Галицинівська сільська, Горохівська сільська, Інгульська сільська, Кам'яномостівська селищна, Костянтинівська сільська, Миколаївська міська, Привільненська сільська, Радсадівська селищна, Снігурівська міська, Софіївська сільська, Степівська сільська, Сухоеланецька сільська, Шевченківська сільська, Широківська селищна.

Наказом Мінсоцполітики від 19.04.2023 р. № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах» визначено 43 категорії осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. При заповненні форми № 2 не по кожній категорії були надані дані, вказуючи, що відповідна інформація відсутня.

Також при заповненні форми № 2 було вказано, що кількість осіб/сімей вразливих груп населення дорівнює «0». Такі показники свідчать як про відсутність осіб/сімей даної категорії, так і про відсутність інформації щодо даної категорії. Так, майже не можливо, щоб у ТГ кількість осіб категорії «Особи похилого віку та самотні непрацездатні особи» дорівнювалася «0». Жодна ТГ Миколаївської області не надала в повному обсязі інформацію щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

За інформацією Департаменту соціального захисту населення Миколаївської ОВА така ситуація склалася у зв'язку з наступним: з початку збройної агресії Російської Федерації до Переліку ТГ, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), затвердженого наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово

окупованих територій України від 25.04.2022 р. № 75, входило 26 ТГ Миколаївської області, що становило 50 % території області.

З цих 26 ТГ п'ять були тимчасово окуповані (Снігурівська міська, Горохівська сільська, Первомайська селищна, Широківська сільська, Шевченківська сільська), інші ТГ знаходились в безпосередній близькості до зони активних бойових дій, під постійними артилерійськими обстрілами.

В умовах активних бойових дій, що відбувались на Миколаївщині протягом 2022 року, спостерігалась значна міграція населення області до безпечних регіонів України та до умовно безпечних територій Миколаївщини (Первомайський район). Станом на 01.01.2023 р. в області обліковувалось 114 262 внутрішньо переміщених осіб, з них 89 763 осіб перемістились в межах Миколаївської області.

Крім того, у зв'язку з активними бойовими діями сфера соціального захисту населення області втратила 30 % кадрового потенціалу від загальної довоєнної чисельності працівників. При цьому, ті працівники, що не евакуювались із небезпечних районів області, продовжували виконувати свої повноваження майже на лінії вогню, забезпечуючи першочергові гуманітарні потреби населення. Враховуючи зазначене, збір та систематизація статистичних демографічних показників у ТГ в 2022 році не проводились.

Таким чином можна зазначити, що більшість ТГ роботу щодо збирання, узагальнення та аналізу даних щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення, або не проводять, або керівництво ТГ формально поставилися до участі у проекті й не надали відповідні дані.

Сучасна демографічна ситуація в Миколаївській області склалася під впливом розвитку інфраструктури населених пунктів ТГ, природного та механічного руху населення.

Станом на 01.01.2023 р. чисельність наявного населення Миколаївської області⁴ становить 1 091 100 осіб, в тому числі міського – 750 700 осіб, сільського – 341 100 осіб (див. рис. 1.2.1). Питома вага у загальній чисельності населення: міського склала 69 % (в Україні – 69,41 %), сільського населення – 31 % (в Україні – 30,59 %).

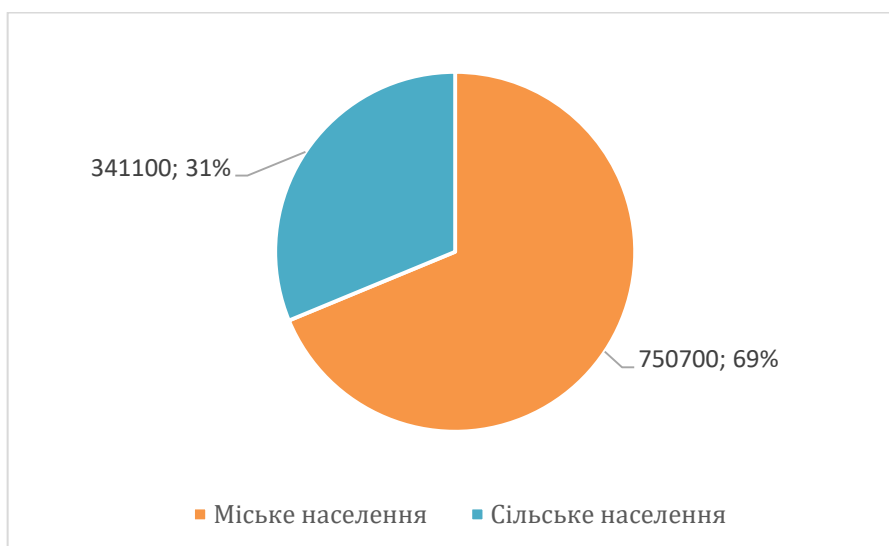

Рисунок 1.2.1. Розподіл населення за місцем проживання

Демографічна ситуація в Миколаївській області містить ризики для майбутнього розвитку її територій, що пов'язано, головним чином, зі скороченням природного приросту населення, незбалансованістю у співвідношенні між чоловіками та жінками, диспропорцією вікових груп (див. рис. 1.2.2), що є стримуючим фактором у режимі відтворення населення та поступово призводить до

⁴ Дані надані відповідальним, що визначений рішенням голови Миколаївської ОВА (форма 2.1) та можуть бути не коректними через відсутність відповідних даних у всіх ТГ Миколаївської області

скорочення чисельності осіб працездатного віку.

Кількість осіб працездатного віку – 693 800, що складає 63,6 %. Працюючих осіб – 248 145, а безробітних, що зареєстровані у центрі зайнятості – 19 136 осіб (2,8 % від загальної кількості населення працездатного віку), із них: жінок – 13 655, чоловіків – 5 481.

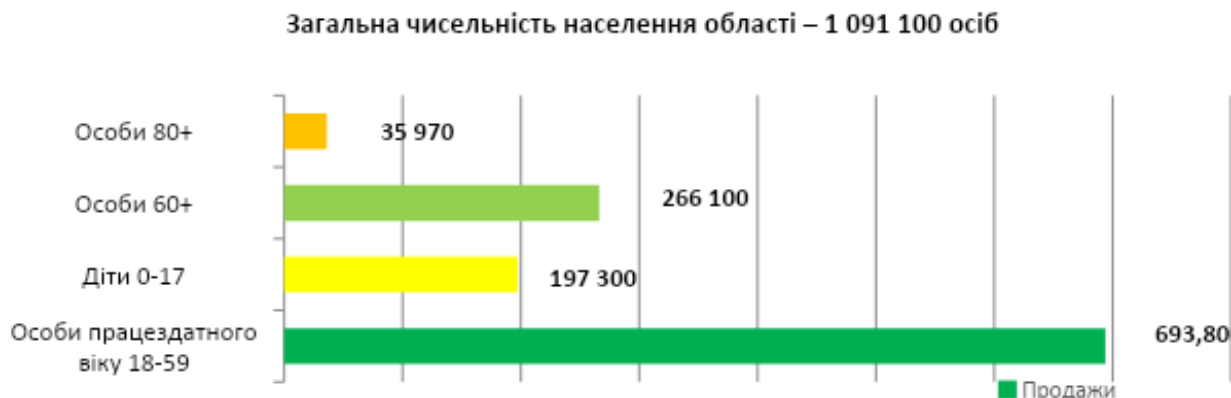

Рисунок 1.2.2. Розподіл населення за віком

Гендерно дезагреговані дані

В області з населенням 1 091 100 осіб, жіночого населення – 584 900 осіб, чоловічого – 506 200 осіб.

Слід зазначити, що в структурі населення Миколаївської області жіноче населення на 14,4 % перевищує чоловіче як серед міського і сільського населення (див. рис. 1.2.3) так і серед вікових груп. Особливо у віковій групі 60–80 років частка чоловіків значно зменшується.

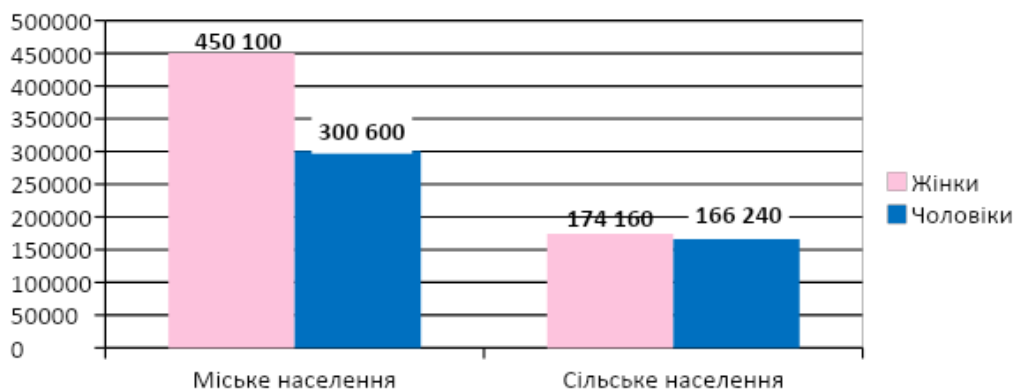
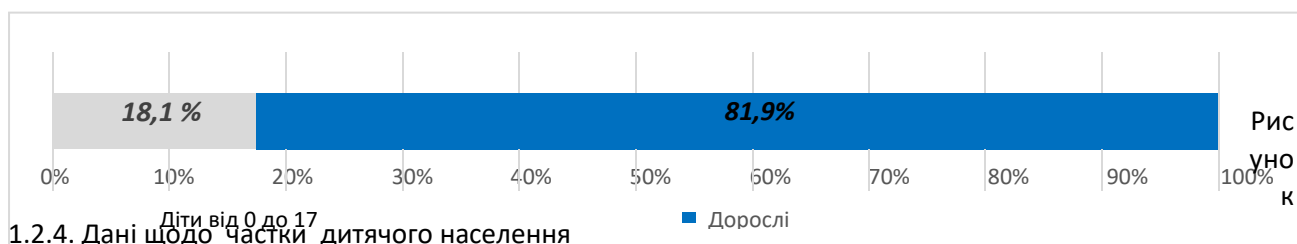

Рисунок 1.2.3. Гендерний розподіл населення області

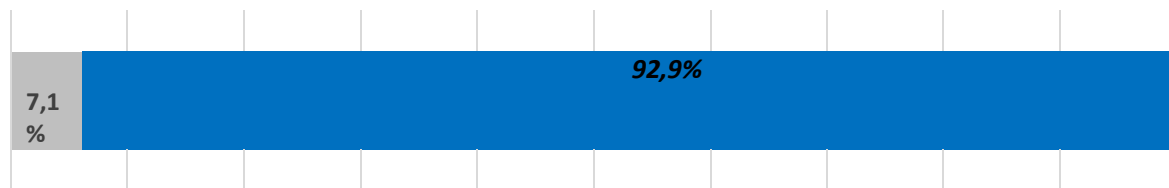
У структурі загальної чисельності населення Миколаївської області частка дитячого населення у віці від 0 до 17 років складає 18,1 % (див. рис. 1.2.4). З 197 300 дітей: дівчат – 79 730, хлопців – 85 170.

1.2.4. Дані щодо частки дитячого населення

Частину населення області від загальної чисельності населення – 302 070 осіб (27,7 %)

складають люди старшого віку, з них: 60+ – 266 100 осіб, у віці 80 років і старше – 35 970 осіб. Кількість одиноких осіб, які потребують стороннього догляду – 21 525 (див. рис. 1.2.5).

к 1.2.5. Дані щодо частки одиноких осіб, які потребують стороннього догляду

Рис
уно
0%

Зокрема, спостерігається стійкий період демографічного старіння сільського населення, що виражається у зростанні чисельності осіб старшого віку.

В обох вікових групах 60+ і 80+ значно переважає чисельність жінок (див. рис.1.2.6) і складає – 197 984 (65,5 %) (відповідно 170 900 та 27 084), чоловіків – 104 086 (34,4 %) (відповідно 95 200 та 8 886).

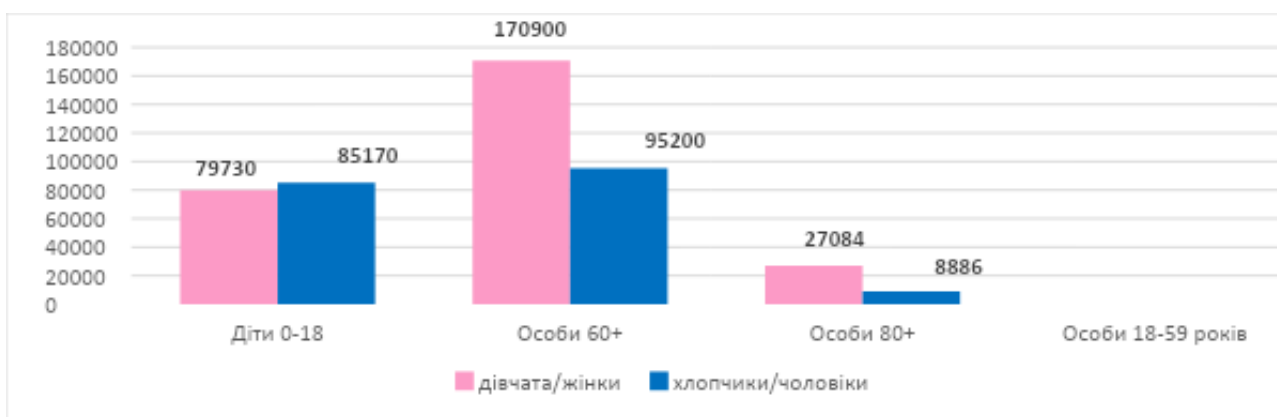

Рисунок 1.2.6. Гендерно-демографічна структура населення області

Динаміка чисельності наявного населення свідчить про його скорочення. Основною проблемою демографічної ситуації є тенденція до зменшення народжуваності, що зумовлено низкою економічних та соціальних причин. Так, у 2022 році кількість померлих втричі більша, ніж народжених (див. табл. 1.2.1).

Таблиця 1.2.1. Природний приріст населення за 2022 рік

Кількість народжених	4175
Кількість померлих	21 388
Кількість померлих дітей у віці до 1 року	25

Міграція населення також є важливим чинником формування чисельності населення. У зв'язку із розв'язанням Росією війни у 2014 році на Сході України та повномасштабною Російською збройною агресією у 2022 р., розпочалася евакуація, переміщення населення в інші регіони України та за кордон.

Внаслідок російського вторгнення в Україну 2022 року близько 3 % області⁵ тимчасово окупували збройні сили Російської Федерації. Зокрема, під їх контролем опинилося місто Снігурівка та декілька навколишніх сіл. Збройні сили України частково визволили захоплені території 10 листопада 2022 року (Горохівська, Шевченківська, Широківська, Первомайська селищна були окуповані), Очаківська міська ТГ, Кінбурська коса на даний час перебувають у тимчасовій окупації.

5

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_\(%D0%B7_2022\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_(%D0%B7_2022))

Викликом для ТГ стала адаптація та соціальна інтеграція внутрішньо переміщених осіб у місцеві ТГ. Станом на 01.01.2023 прихисток отримують 114 262 переміщені особи серед яких є 39907 осіб з інвалідністю. Жінок ВПО – 66 475 осіб, чоловіків – 47 786, дітей – 33 721.

Кількість біженців, осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах проживають або перебувають на території України – 2 523.

Кількість осіб, які звернулись із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та мають довідку про звернення за захистом в Україні – 276.

В області проживає 33 973 особи з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України. Кількість дітей, батьки або один із батьків яких загинули внаслідок військової агресії Російської Федерації – 500.

Кількість осіб, яким заподіяно шкоду, пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією – 427 031.

Кількість осіб/сімей, які також належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах наведено у рисунку 1.2.7.

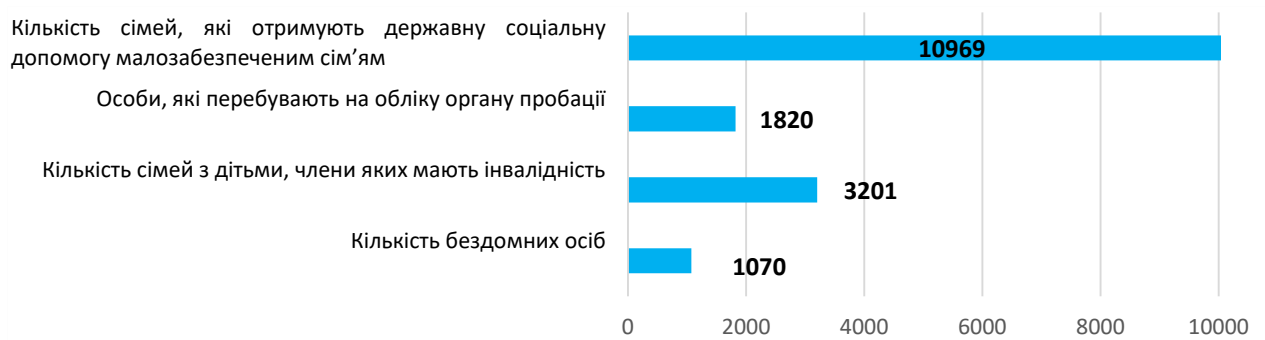

Рисунок 1.2.7. Кількість осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах

Кількість дітей-сиріт, дітей, позбавлені батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах та дітей, влаштованих до закладів інституційного догляду та виховання дітей наведено у таблиці 1.2.2.

Таблиця 1.2.2. Дані щодо кількості дітей/сімей вразливих категорій

Категорія	Кількість дітей/сімей
Кількість дітей, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах	1893
Кількість сімей, у яких дітей відібрано у батьків без позбавлення їх батьківських прав на підставі рішення суду	20
Кількість сімей, з яких дітей влаштовано в сім'ї патронатних вихователів	20
Кількість сімей, у яких батьків поновлено в батьківських правах	3
Кількість сімей, де триває процес розлучення	69
Кількість сімей з дітьми, в яких тривала хвороба батьків перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки	20
Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2566
Сім'ї, діти з яких влаштовані до закладів інституційного догляду та виховання дітей	3246

- ✓ Кількість складених адміністративних протоколів, передбачених статтею 184 (невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей) Кодексу України про адміністративні правопорушення – 571.
- ✓ Кількість осіб, які постраждали від домашнього насильства – 5404 (з них: жінок – 4789, чоловіків – 399, дітей – 216).
- ✓ Кількість осіб, які вчинили домашнє насильство – 5188 (з них: жінок – 399, чоловіків – 4789).
- ✓ Кількість осіб, що були направлені для проходження програми для кривдників 17 (з них: чоловіків – 15, жінок – 2).
- ✓ Кількість осіб, які постраждали від торгівлі людьми – 53 (з них, жінок – 22, чоловіків – 29, дітей – 1).
- ✓ Кількість неповнолітніх одиноких матерів – 11 .
- ✓ Кількість сімей, у яких діти систематично самовільно залишають місце проживання – 10 .
- ✓ Сім'ї, в яких діти систематично без поважних причин не відвідують заклади освіти – 145.

У зв'язку з деінституціалізацією дитячих інтернатних закладів, пріоритетними в короткостроковій перспективі повинні стати потреби дітей, які перебувають в інтернатних закладах та повертатимуться до ТГ області, сімей, які виховують дітей з порушеннями розвитку або ризиком отримання таких порушень, зокрема в умовах воєнного стану, кількість таких сімей може бути збільшена.

Слід зазначити, що гендерно-дезагреговані дані щодо дітей з інвалідністю і повнолітніх осіб з інвалідністю відсутні (див. табл. 1.2.3).

Таблиця 1.2.3. Дані щодо кількості дітей/осіб з інвалідністю

Категорія	Кількість дітей/осіб
Кількість дітей з інвалідністю	4618
Кількість дітей з тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами (у тому числі до встановлення інвалідності)	2225
Кількість дітей, які потребують паліативного догляду	207
Кількість дітей з особливими освітніми потребами	3892
Кількість повнолітніх осіб з інвалідністю	26538
Кількість повнолітніх недієздатних осіб, яким не призначено опікуна	3

Інформація щодо кількості дітей з інвалідністю, які потребують раннього втручання, реабілітації в Миколаївській області також відсутня.

Слід відмітити, що у Миколаївській області проживає певна кількість ВІЛ-інфікованих осіб, осіб, хворих на туберкульоз, осіб з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин, осіб із залежністю від азартних ігор, дітей з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням наркотичних речовин, дітей з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням алкоголю (див. табл. 1.2.4).

Таблиця 1.2.4. Дані щодо кількості дітей/осіб з вадами здоров'я

Категорія	Кількість дітей/осіб
Кількість ВІЛ-інфікованих осіб	8287 (жінок – 4009, чоловіків – 4146, дітей – 132)
Кількість осіб, хворих на туберкульоз	445 (жінок – 116, чоловіків – 319, дітей – 10)

Кількість осіб з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин	15237
--	-------

Висновки:

Відповідно до вимог наказу Міністерства соціальної політики від 19.04.2023 р. № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах» ТГ, які мали інформацію щодо соціально-демографічної ситуації у ТГ та кількості осіб/сімей, що належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах

Слід зазначити, що отримані від відповідального, що визначений рішенням голови Миколаївської ОВА соціально-демографічні дані населення свідчить про те, що вагомий сегмент у структурі населення ТГ Миколаївської області складають соціально-демографічні групи, вразливі у реалізації своїх прав та відповідно до законодавства потребують надання соціальних послуг.

Узагальнений аналіз даних вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах по ТГ Миколаївської області здійснити не можливо через те, що 25 ТГ не надали відповідні дані.

Аналіз соціально-демографічні дані населення (форма № 2), що надали 27 ТГ (Баштанська міська, Березанська селищна, Благодатненська сільська, Бузька сільська, Вільнозапорізька сільська, Доманівська селищна, Дорошівська сільська, Єланецька селищна, Казанківська селищна, Коблівська сільська, Кривоозерська селищна, Куцурубська сільська, Мішково-Погорілівська сільська, Мостівська сільська, Новобузька міська, Новомар'ївська сільська, Новоодеська міська, Олександрівська селищна, Ольшанська селищна, Очаківська міська, Первомайська міська, Первомайська селищна, Прибужанівська сільська, Прибузька сільська, Синюхинобрідська сільська, Чорноморська сільська, Южноукраїнська міська) Миколаївської області показав:

- дані за категоріями вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах у ТГ або відсутні (що свідчить про відсутність системної роботи щодо збору, узагальненню та аналізу зазначених показників) або форми заповнені формально;

- жодною з 27 ТГ не надано інформацію в повному обсязі щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах;

- не за кожною категорією вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, надані гендерно-дезагреговані дані.

Відсутність соціально-демографічних даних у ТГ області в подальшому унеможливить:

- ефективне планування розвитку ТГ;
- розвиток соціальних послуг;
- здійснення якісного аналізу стану надання соціальних послуг;
- якісного проведення оцінки потреб населення у соціальних послугах;
- можливість проведення заходів щодо соціальної підтримки вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

1.3. Характеристика програмних документів щодо розвитку соціальних послуг в громадах. Соціальні проблеми громад та чинники, що їх обумовлюють

Найкращі передумови для реалізації політики у сфері надання соціальних послуг складаються тоді, коли такі заходи передбачені в планах. Цілісна система соціального планування формується з елементів стратегічного середньострокового і короткострокового планування.

Базовим документом для визначення пріоритетів розвитку області або ТГ є стратегія її розвитку. Це документ, що визначає на довгостроковий період (7 років) стратегічні та оперативні цілі, індикатори (показники) їх досягнення, пріоритети та завдання для сталого економічного та соціального розвитку ТГ. Саме у стратегії розвитку області або ТГ визначають фундаментальне бачення їх процвітання у майбутньому. В основі зазначеного документа перебуває людина з її потребами, що зумовлює фокусування уваги на соціальних послугах, які забезпечують базові людські потреби.

Статтю 27 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено власні повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку, до яких, зокрема, належать:

- підготовка програм соціально-економічного та культурного розвитку сіл, селищ, міст, цільових програм з інших питань самоврядування, подання їх на затвердження ради, організація їх виконання; подання раді звітів про хід і результати виконання цих програм;

- забезпечення складання балансів фінансових, трудових ресурсів, грошових доходів і видатків, необхідних для управління соціально-економічним і культурним розвитком відповідної території;

- подання до районних, обласних рад необхідних показників та внесення пропозицій до програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідно районів і областей, а також до планів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, розташованих на відповідній території, з питань, пов'язаних із соціально-економічним та культурним розвитком території, задоволенням потреб населення.

Стаття 11 Закону України «Про соціальні послуги» передбачає, що до повноважень:

Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій належать, зокрема, затвердження, забезпечення фінансування та виконання регіональних програм в частині забезпечення потреб осіб/сімей у соціальних послугах, розроблених за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах (частина третя);

районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад міст обласного значення, рад територіальних громад належать, зокрема, затвердження, забезпечення фінансування та виконання регіональних програм в частині забезпечення потреб осіб/сімей у соціальних послугах, розроблених за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ ТГ у соціальних послугах (частина четверта).

Аналіз показав, що основними соціальними проблемами, які є актуальними у громадах та які створюють чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини, є старіння населення, проблеми зайнятості населення/відсутність робочих місць, низька фінансова спроможність громад, міграція населення, безпека населення, алкоголізм та вживання психоактивних речовин (див. рис. 1.3.1.). Найбільшим чинником, що призвів до потрапляння вразливих груп населення громади в складні життєві обставини, ТГ зазначали саме військову агресію Російської Федерації, яка спричинила внутрішнє переміщення людей по країні. За час повномасштабного вторгнення зруйновано об'єкти житлового фонду та критичної інфраструктури.

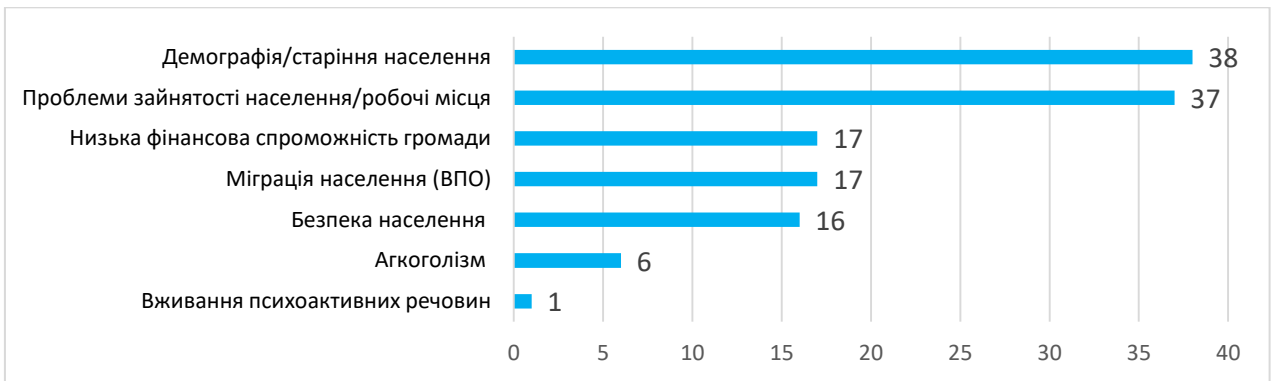

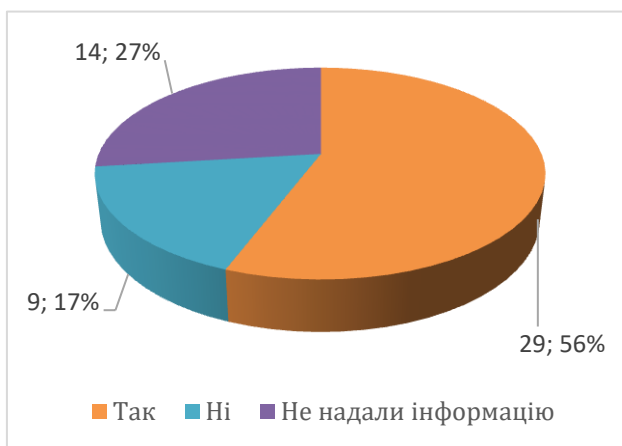
Рисунок 1.3.1. Основні соціальні проблеми в ТГ Миколаївської області

При цьому можуть бути специфічні соціальні проблеми, які будуть створювати ті чи інші чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини, та впливати на створення/розвиток відповідних соціальних послуг у конкретній ТГ та й у регіоні в цілому.

Основною ознакою розробки стратегії розвитку ТГ є орієнтація на потреби та інтереси людей, тому в першу чергу необхідно визначити потреби населення ТГ у соціальних послугах: створити соціальний портрет ТГ, проаналізувати її соціально-демографічні характеристики, сильні сторони і потреби; «почути голоси» різних груп мешканців ТГ щодо розвитку необхідної підтримки та соціальних послуг; перевірити доступність соціальних послуг та існуючу координацію і взаємодоповнюваність між їх надавачами та надавачами освітніх, медичних, адміністративних та інших послуг.

У ході аналізу встановлено, що у стратегічних документах 29 (56 %) ТГ, є операційні цілі, завдання стосовно надання соціальних послуг 9 (17 %) ТГ – відсутні (див. рис. 1.3.2.).

14 (27 %) (Арбузинська, Володимирівська, Воскресенська, Галичинівська, Горохівська, Кам'яномостівська, Костянтинівська, Миколаївська міська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Широківська) ТГ не надали інформацію.

Відсутні операційні цілі, завдання стосовно надання соціальних послуг у стратегічних документах таких ТГ:

Баштанська, Веселинівська, Дорошівська, Єланецька, Інгульська, Кривоозерська, Очаківська, Первомайська міська, Привільненська ТГ

Рис. 1.3.2. Інформація про наявність операційних цілей, завдань стосовно надання соціальних послуг у стратегічних документах ТГ

Наприклад, у стратегіях розвитку ТГ є такі цілі, завдання стосовно надання соціальних послуг (див. рис. 1.3.3).

Рис. 1.3.3. Приклади цілей, завдань стосовно надання соціальних послуг зазначених у стратегіях розвитку ТГ

Показник розроблення місцевих програм забезпечення потреб населення у соціальних послугах у ТГ, у порівнянні зі стратегіями розвитку ТГ, ще нижчий. У переважній більшості ТГ, а саме у 22 (42 %) ТГ розроблено такі місцеві програми, у 16 (31 %) ТГ – не розроблено (див. рис. 1.3.4).

14 (27 %) (Арбузинська, Володимирівська, Воскресенська, Галичинівська, Горохівська, Кам'яномостівська, Костянтинівська, Миколаївська міська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Широківська) ТГ не надали інформацію.

Відсутні розроблені місцеві програми забезпечення потреб населення у соціальних послугах у таких ТГ:

Баштанська, Благодатненська, Веселинівська, Врадіївська, Дорошівська, Інгульська, Мигіївська, Мішково-Погорілівська, Новомар'ївська, Ольшанська, Олександрівська, Первомайська селищна, Прибужанівська, Привільненська, Радсадівська, Шевченківська

Рис. 1.3.4. Інформація щодо розроблення місцевих програм забезпечення потреб населення ТГ у соціальних послугах

Варто зазначити, що 15 (29 %) ТГ не планують затверджувати цільову соціальну програму розвитку соціальних послуг, натомість 23 (44 %) ТГ мають такі плани (див. рис. 1.3.5).

З 23-ьох ТГ, які планують затверджувати цільові соціальні програми розвитку соціальних послуг (див. рис. 1.3.5), будуть затверджувати їх на такий термін: на 1 рік – 4 ТГ, на 2 роки – 8, на 3 роки і більше – 11 відповідно (див. рис. 1.3.5).

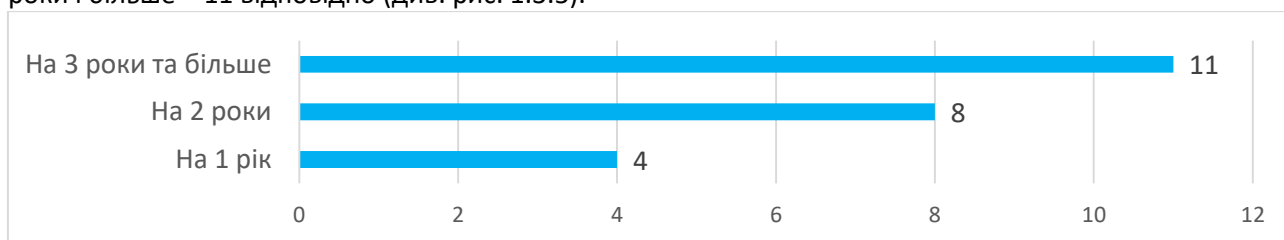

Рис. 1.3.5. Інформація щодо термінів стратегічного планування

З моменту введення в дію Закону України «Про соціальні послуги» (в новій редакції) пройшло майже чотири роки, однак аналіз показав, що тільки 15 (29 %) (Веселинівська, Вільнозапорізька, Доманівська, Казанківська, Коблівська, Кривоозерська, Мигіївська, Мостівська, Новобузька, Новоодеська, Ольшанська, Очаківська, Первомайська міська, Радсадівська, Чорноморська) ТГ після 2020 року вносили зміни до стратегічних документів ТГ стосовно розвитку соціальних послуг, натомість 23 (44 %) ТГ – не вносили відповідні зміни (див. рис. 1.3.6).

14 (27 %) (Арбузинська, Володимирівська, Воскресенська, Галичинівська, Горохівська, Кам'яномостівська, Костянтинівська, Миколаївська міська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Широківська) ТГ не надали інформацію.

Не вносили зміни такі ТГ:

Баштанська, Березанська, Березнегуватська, Благодатненська, Братська, Бузька, Веснянська, Вознесенська, Врадіївська, Дорошівська, Єланецька, Інгульська, Куцурубська, Мішково-Погорілівська, Нечаянська, Новомар'ївська, Олександрівська, Первомайська селищна, Прибузька, Прибужанівська, Привільненська, Шевченківська, Южноукраїнська.

Рис. 1.3.6. Інформація про внесення змін до стратегічних документів стосовно розвитку соціальних послуг після введення в дію Закону України «Про соціальні послуги»

Під час аналізу встановлено, що ТГ вживають певних заходів стосовно участі їх у різноманітних проектах/програмах щодо розвитку соціальних послуг, а саме: (див. табл. 1.3.1).

Таблиця 1.3.1. Інформація стосовно участі ТГ у проектах/програмах

Участь ТГ у проектах/ програмах	Кількість (відсоток) ТГ	Перелік ТГ
Участь ТГ у виконанні регіональних програм розвитку соціальних послуг	8 (21 %)	Березанська, Доманівська, Єланецька, Коблівська, Кривоозерська, Мостівська, Новомар'ївська, Ольшанська ТГ
Участь ТГ у виконанні програм у рамках Міжнародної технічної допомоги (протягом I півріччя 2023 року)	14 (27 %)	Баштанська, Березанська, Веселинівська, Вознесенська, Доманівська, Інгульська, Коблівська, Мигіївська, Новобузька, Первомайська, Радсадівська, Южноукраїнська ТГ, Кривоозерська ТГ, Казанківська ТГ
Участь у конкурсних програмах для органів місцевого самоврядування	15 (40 %)	Баштанська, Березанська, Бузька, Веселинівська, Вільнозапорізька, Врадіївська, Доманівська, Коблівська, Кривоозерська, Мигіївська, Новобузька, Ольшанська, Первомайська міська, Прибужанівська, Южноукраїнська ТГ
Участь у проектах Мінсоцполітики та Нацсоцслужби	12 (23 %)	Вознесенська, Дорошівська, Казанківська, Коблівська, Кривоозерська, Мигіївська, Мішково-Погорілівська, Нечаянська, Новобузька, Новоодеська, Олександрівська, Южноукраїнська ТГ
	12 (23 %)	Додатково за інформацією Департаменту соціального захисту населення Миколаївської ОВА: Арбузинська ТГ, Березанська ТГ, Бузька ТГ, Веселинівська ТГ, Врадіївська ТГ, Єланецька ТГ, Первомайська ТГ, Прибужанівська ТГ, Снігурівська ТГ, Очаківська ТГ, Кривоозерська ТГ, Казанківська ТГ

Отже, переважна частина ТГ у 2022 році приймали участь у різних проектах/програмах щодо розвитку соціальних послуг, у тому числі міжнародних, що може позитивно впливати на розвиток надання базових соціальних послуг у ТГ.

Стосовно стратегічних і програмних документів обласного (регіонального) рівня аналіз показав наступне.

Під час аналізу стратегічних та програмних документів в частині соціального захисту населення, зокрема, надання соціальних послуг, з'ясовано, що на сайтах Миколаївської обласної ради, обласної державної адміністрації/обласної військової адміністрації розміщено стратегії та програми (див. табл. 1.3.2), зокрема:

- ❖ [Стратегія розвитку Миколаївської області](#) на період до 2027 року включно, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 23.12.2020 р. № 2 (далі - Стратегія розвитку Миколаївської області);
- ❖ [Програма економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2023 рік](#), затверджена розпорядженням начальника обласної військової адміністрації від 07.11.2022 р. № 399-р;
- ❖ [Комплексна програма соціального захисту населення «Турбота»](#) на період до 2023 року включно, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 23.12.2022 р. № 22 (далі – Комплексна програма «Турбота»).
- ❖ [Програма «Безбар'ерна Миколаївщина»](#) на період до 2023 року включно, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 23.12.2020 р. № 23

Таблиця 1.3.2. Основні стратегічні та програмні документи в частині надання соціальних послуг в Миколаївській області

Назва стратегічного / програмного документу	Ціль / напрям / пріоритет	Завдання/заходи
Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2027 року включно	Стратегічна ціль 2. Висока якість людини Операційна ціль 2.2. Збільшення тривалості життя людини	Завдання 2.2.3. Соціальна реабілітація та соціальна допомога
Комплексна програма соціального захисту населення «Турбота» на період до 2023 року включно	Напрямок 1. Надання адресної допомоги малозахищеним верствам населення	1.1. Проведення планомірного обстеження умов проживання осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, багатодітних та молодабеспечених сімей, постраждалих та ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС, сімей вимушених переселенців зі сходу України та сімей учасників АТО з метою визначення осіб, які потребують різних видів допомоги, та вчасного реагування у разі виникнення проблем 1.2. Забезпечення надання адресної допомоги особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, відповідно до чинного законодавства 1.4. Забезпечення фінансування центрів надання соціальних послуг, територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) для надання компенсації за соціальне обслуговування громадян, які звільняються від сплати за соціальне обслуговування 1.5. Виконання заходів із забезпечення надання населенню платних соціальних послуг та поліпшення їх якості 1.6. Забезпечення створення посад фахівців із соціальної роботи та спеціалістів із захисту прав дітей в центрах надання соціальних послуг,

		територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг), зокрема в сільській місцевості 1.7. Забезпечення надання соціальних послуг у громаді особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» 1.8. Забезпечення надання соціальних послуг у громаді особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, шляхом залучення недержавних надавачів соціальних послуг, у тому числі шляхом організації соціального замовлення та надання соціальних послуг 1.9. Забезпечення надання соціальних послуг у громаді особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, шляхом залучення волонтерів
Обласна програма «Безбар'єрна Миколаївщина» на період до 2023 року включно	Напрямі 1. Заходи профілактики інвалідності, соціальне обслуговування осіб з інвалідністю	1.3. Забезпечення організації надання послуг денного догляду для дітей та молоді з тяжкими порушеннями розумового розвитку за місцем проживання

У Стратегії розвитку Миколаївської області зазначено, що «на Миколаївщині, як і в інших регіонах держави, існують установи з надання соціальних послуг, однак недосконалий механізм та порядок фінансування соціальних послуг, нерозвинена мережа неприбуткових організацій, що задовольняють потреби соціально незахищених верств населення у наданні соціальних послуг, не дають можливості запроваджувати високі соціальні стандарти».

Також, наголошено на тому, що «з метою належного функціонування системи соціального захисту населення в області планується вжиття заходів щодо реформування системи надання соціальних послуг з урахуванням здійснюваних в регіоні заходів щодо децентралізації влади, координації роботи новостворених ТГ стосовно організації надання населенню соціальних послуг; подальше удосконалення мережі комунальних установ і закладів, що надають соціальні послуги, залучення недержавних суб'єктів до надання соціальних послуг та підвищення їх якості; поліпшення матеріальної бази інтернатних закладів. Також необхідно продовжити роботу у напрямі впровадження в інтернатних установах інноваційних форм та методів організації надання соціальних послуг підопічним, а саме: інтенсивного догляду, соціально-медичної корекції, соціальної реабілітації, підтриманого проживання, паліативного/хоспісного догляду, комплексу реабілітаційних послуг та заходів».

Отже, визначено основні проблеми розвитку системи надання соціальних послуг та певні заходи для їх вирішення. Разом з тим, акцентовано увагу на впровадженні соціальних послуг в інтернатних закладах попри те, що у Розділі про ситуацію осіб з інвалідністю в Україні і країнах, куди вони виїхали після 24 лютого 2022 року в результаті агресії проти України з боку російської федерації (який буде долучено до Звіту про роботу 27-ої сесії) Звіту про роботу сесії Комітету ООН з прав осіб з інвалідністю зазначено, що Комітет закликає відповідні Держави-учасниці забезпечити, щоб усі особи з інвалідністю мали доступ до захисту і послуг підтримки, які надаються з урахуванням гендерних особливостей на рівні ТГ, в тому числі послуг на дому, житлових послуг та інших послуг підтримки⁶.

Також у Миколаївській області діє Комплексна програма «Турбота» на період до 2023 року включно, яка передбачає соціальний захист та підтримку різних категорій населення, які опинилися у складних життєвих обставинах, у тому числі ветеранів війни, учасників АТО/ООС та членів їх сімей.

Однак, орієнтовні обсяги фінансування визначено стосовно забезпечення проведення заходів, зазначених у Напрямі 1. (Надання адресної допомоги малозахищеним верствам населення)

⁶ <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/crpd/2022-09-22/SituationPersonsWithDisabilitiesInUkraine-UKRANIAN.docx>

Комплексної програми соціального захисту населення «Турбота» на період до 2023 року включно, тільки за рахунок місцевих бюджетів в межах наявного фінансового ресурсу.

За перші півроку після оголошення воєнного стану попит на соціальні послуги зріс у 2-4 рази⁷. Водночас кількість наданих соціальних послуг прямо не корелює з обсягом соціальних видатків на душу населення, у тому числі і Миколаївської області, що є сигналом для запровадження змін в політиці розбудови системи надання соціальних послуг.

Висновки

У цілях, завданнях, заходах стратегічних та програмних документів ТГ достатньо конкретизації щодо забезпечення доступними та якісними соціальними послугами, у тому числі базовими, вразливих верств населення відповідно до їх індивідуальних потреб, а саме, проведення планомірного обстеження умов проживання осіб/сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, забезпечення створення посад фахівців із соціальної роботи, забезпечення надання соціальних послуг у ТГ особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, шляхом залучення недержавних надавачів соціальних послуг та волонтерів та інше.

Стратегічними та програмними документами охоплено всіх категорій осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, та мешкають на території Миколаївської області.

Завдання стосовно модернізації існуючих та запровадження нових соціальних послуг, яке покладено суто на місцеві бюджети ТГ, у тому числі, які знаходяться під постійними обстрілами з боку російської федерації, є нерелевантним. Такі завдання, цілі необхідно підсилювати видатками з різних бюджетів, зокрема обласного.

В програмних та стратегічних документах ТГ відсутнє стратегічне (середньострокове, короткострокове) планування розвитку базових та інших соціальних послуг у ТГ.

⁷ <https://decentralization.gov.ua/news/17395>

1.4. Стан організації системи соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг в громадах відповідно до вимог законодавства

Зусилля органів регіональної влади спрямовані на упровадження програмних заходів здійснення реформи децентралізації влади та місцевого самоврядування, зокрема, в частині запровадження нових підходів до стратегічного планування та фінансування регіонального розвитку.

Разом з тим, у процесі реформи децентралізації, особливо актуальним є питання забезпечення якісного та безперебійного функціонування системи соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг в ТГ Миколаївської області відповідно до вимог законодавства^{8,9, 10.}

Важливим напрямом зазначених процесів є впровадження організаційної структури та проведення моніторингу, як перебігу загальних подій та результатів децентралізації, так і впливу їх на такі сфери як соціальний захист населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг, зокрема на регіональному рівні.

Інформація про діючих суб'єктів/структурні підрозділи у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг на регіональному рівні представлена в таблиці 1.4.1.

Таблиця 1.4.1. Інформація про діючі суб'єкти/структурні підрозділи у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг на регіональному рівні

Назва суб'єкта/структурного підрозділу	Підпорядкування	Функції/повноваження	Завдання
1. ГУ Нацсоцслужби (створено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783 «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України»)	Національній соціальній сервісній службі України	Реалізація політики соціального захисту населення, під час надання соціальної підтримки та захисту прав дітей	Контроль за реалізацією державної політики у сфері: надання соціальних послуг та провадження соціальної роботи. Методичне забезпечення та координація діяльності органів місцевого самоврядування, центрів надання адміністративних послуг у частині надання адміністративних послуг соціального характеру, організації соціальної роботи та надання базових соціальних послуг з урахуванням потреб жителів ТГ
2. Департамент соціального захисту населення Миколаївської обласної державної	Підпорядковується голові Миколаївської обласної державної адміністрації, а також підзвітний і підконтрольний	Забезпечення на території Миколаївської області реалізацію державної політики, серед іншого, з	Забезпечення, серед іншого, реалізації державної політики у сфері соціальної підтримки та надання соціальних послуг вразливим верствам населення, зокрема особам

⁸ Стаття 34 Закону України «Про місцеве самоврядування», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

⁹ Закон України «Про соціальні послуги», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

¹⁰ Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей», https://www.msp.gov.ua/files/norm_baza/2023/263.pdf

адміністрації	Мінсоцполітики	питань соціальної підтримки та надання соціальних послуг вразливим верствам населення.	похилого віку, з інвалідністю, ветеранам війни (в тому числі учасникам антитерористичної операції), особам, на яких поширюється чинність законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про жертви нацистських переслідувань», громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, сім'ям з дітьми, багатодітним, сім'ям та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, малозабезпеченим, внутрішньо переміщеним особам, іншим категоріям осіб, які згідно із законодавством України мають право на пільги та отримання житлових субсидій
3. Миколаївський обласний центр соціальних служб	Миколаївській обласній державній (військовій) адміністрації, та є підзвітним і підконтрольним Мінсоцполітики та координується Нацсоцслужбою в межах повноважень, визначених Положенням про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 783, «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України» (зі змінами).	Проведення методичного забезпечення організації соціальної роботи, надання соціальних послуг, організація навчання з питань проведення соціальної роботи, надання соціальних послуг.	Методична допомога громадам у проведенні соціальної роботи, надання соціальних послуг; організація навчання із соціальної роботи, надання соціальних послуг, методична організація інформування громад щодо сімейних цінностей, профілактики соціального сирітства, недопущення насильства, жорстокого поводження з дітьми; проведення навчальних заходів для надавачів соціальних послуг, спеціалістів виконавчих органів місцевого самоврядування, які здійснюють управління системою надання соціальних послуг сім'ям та дітям.
4. Служба у справах дітей Миколаївської обласної державної (військової) адміністрації	Служба у справах дітей Миколаївської обласної державної (військової) адміністрації (далі – Служба) є структурним підрозділом обласної державної	Реалізація на території області державної політики з питань соціального захисту дітей, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми	- Надає місцевим органам виконавчої влади і органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності, громадським організаціям, громадянам у межах своїх повноважень практичну, методичну та

	<p>(військової) адміністрації, який утворюється головою обласної державної адміністрації, входить до її складу і забезпечує на території області реалізацію державної політики щодо захисту прав дітей.</p> <p>Служба підзвітна і підконтрольна Мінсоцполітики та координується Нацсоцслужбою в межах повноважень, визначених Положенням про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. №783, «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України» (зі змінами)</p>	<p>правопорушень</p>	<p>консультаційну допомогу у вирішенні питань щодо соціального захисту дітей і запобігання вчиненню дітьми правопорушень;</p> <p>- надає організаційну і методичну допомогу притулкам для дітей, центрам соціально-психологічної реабілітації дітей, соціально-реабілітаційним центрам (дитячі містечка), здійснює безпосередній контроль за їх діяльністю;</p> <p>проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу з питань, що належать до її компетенції, через засоби масової інформації;</p> <p>- здійснює контроль і координацію діяльності служб у справах дітей районних держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад, сільських, селищних рад об'єднаних ТГ, щодо захисту прав та законних інтересів дитини, яка постраждала від домашнього насильства, та дитини, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі</p>
--	--	----------------------	--

За результатами аналізу встановлено, що Положенням про ГУ Нацсоцслужби (наказ Нацсоцслужби від 23.06.2021 № 86), серед інших, передбачено повноваження з питань:

- надання соціальних послуг та провадження соціальної роботи;
- методичного забезпечення та координації діяльності органів місцевого самоврядування, центрів надання адміністративних послуг у частині надання адміністративних послуг соціального характеру, організації соціальної роботи та надання базових соціальних послуг з урахуванням потреб жителів ТГ.

Штатна чисельність ГУ Нацсоцслужби **15 осіб**, фактично працюючих **9 осіб**. Водночас, в Головному управлінні створено 2 відділи, **зокрема:**

відділ здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки;

відділ здійснення державного контролю за дотриманням прав дітей.

За результатом аналізу встановлено, що структура ГУ Нацсоцслужби не відповідає завданнями, визначених чинним законодавством¹¹.

Крім того, в межах повноважень ГУ Нацсоцслужби є здійснення методичного забезпечення та

¹¹ Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

координація діяльності органів місцевого самоврядування, центрів надання адміністративних послуг в частині надання адміністративних послуг соціального характеру, організації соціальної роботи та надання базових соціальних послуг з урахуванням потреб жителів ТГ.

Результати аналізу демонструють, що ГУ Нацсоцслужби недостатньо приділяється уваги функціям щодо методичного забезпечення, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи органам місцевого самоврядування, надавачам соціальних послуг в ТГ Миколаївської області. Це пояснюється умовами воєнного стану.

Крім того, аналізом встановлено, що в ГУ Нацсоцслужби є затверджений щорічний план проведення Головним управлінням перевірок правильності надання соціальної підтримки, соціальних послуг та дотримання прав дітей об'єктами державного контролю/моніторингу у 2023 році (далі – План). План затверджено Головою Національної соціальної сервісної служби України 01.12.2022 р., розміщено на офіційному сайті Національної соціальної сервісної служби України¹².

Водночас, ГУ Нацсоцслужби упродовж 2022 року, відповідно до затвердженого Плану було передбачено проведення 43 планових перевірок. За січень - лютий 2022 року проведено 6 планових перевірок, з яких 4 перевірки не були завершені у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану. Подальше проведення планових заходів державного нагляду (контролю) на період воєнного стану призупинено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану».

Натомість, ГУ Нацсоцслужби проведено моніторинг стану функціонування 7 психоневрологічних інтернатів області. За підсумками проведеного моніторингу керівникам надано ряд рекомендацій щодо усунення виявлених недоліків.

Разом з тим, згідно з наказом Мінсоцполітики від 18.08.2022 р. № 219 «Про дозвіл на проведення позапланових заходів контролю протягом періоду воєнного стану» розпочато проведення позапланових перевірок установ соціального захисту населення з питань своєчасності опрацювання заяв та правомірності призначення/не призначення допомоги внутрішньо переміщеним особам, проведення звірки перерахунку призначених розмірів грошових допомог, субсидій; опрацювання рекомендацій по верифікації. Впродовж вересня-жовтня 2022 року проведено позапланові перевірки в 8 установах та виявлено порушення. За результатами проведених заходів контролю були виявлені порушення, які в свою чергу призвели до 115,0 тис. грн. надміру виплачених бюджетних коштів та недоплати на суму 4,2 тис. грн. Станом на 01.10.2023 р. проведено 47 позапланових заходів контролю (управління соціального захисту населення, будинки-інтернати, центри надання соціальних послуг, інституційні заклади з цілодобовим перебуванням дітей, служби у справах дітей ТГ). За результатами проведених заходів контролю були виявлені порушення, які в свою чергу призвели до 1413,7 тис. грн. надміру виплачених бюджетних коштів та недоплати на суму 170,5 тис. грн. (форма 7 за підписом т. в. о. начальника Головного управління).

За результатами аналізу встановлено, що ГУ Нацсоцслужби було виявлено основні недоліки об'єктів державного контролю/моніторингу з питань:

- дотримання законодавства щодо соціального захисту населення;
- дотримання законодавства щодо захисту прав дітей;
- дотримання вимог Закону України «Про соціальні послуги».

За результатами перевірок встановлено, що в перевірених ТГ Миколаївської області:

● не забезпечується проведення інформаційної компанії щодо пропаганди існуючих форм сімейного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що дозволить залучити до цієї справи більшу кількість громадян, які бажають взяти у свою сім'ю дитину-сироту та, відповідно, дозволить збільшити кількість кандидатів в прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни (піклувальники), яких направляють на навчання до обласного центру соціальних служб;

● в закладах різних типів з цілодобовим перебуванням дітей не забезпечується своєчасне оновлення індивідуальних планів соціального захисту дитини-сироти, дитини, позбавленої

¹² <https://nssu.gov.ua/plani-provedennya-perevirok/chernigivska-oblast>

батьківського піклування, та дитини яка опинилася у складних життєвих обставинах, висновків про стан здоров'я, розвиток дитини.

- не забезпечено належний рівень організації роботи у сфері соціального захисту населення;
- не проводиться визначення потреб населення ТГ в наданні базових соціальних послуг;
- відсутні надавачі соціальних послуг, не затверджено Перелік соціальних послуг, умови та порядок їх надання;

● висновки лікарської комісії закладу охорони здоров'я щодо потреби в догляді осіб похилого віку не відповідають формі, затвердженій МОЗ (підпункт 1 пункту 7 постанови Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 р. N 859 «Деякі питання призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі». Висновки лікарської комісії закладу охорони здоров'я щодо потреби в догляді громадян похилого віку повинен відповідати формі, затвердженій наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2021 р. № 407);

- не забезпечено інформування населення про перелік соціальних послуг і порядок надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення розвитку.

За результатами аналізу встановлено, що ГУ Нацсоцслужби проводиться щоквартальне звітування перед Нацсоцслужбою про стан усунення порушень, виявлених під час проведення планових/позапланових перевірок. Два представника Головного управління входять до складу Регіональної групи з визначення потреб населення ТГ в соціальних послугах.

Департамент з питань соціального захисту населення Миколаївської обласної державної (військової) адміністрації (далі – Департамент) відповідно до Положення про департамент соціального захисту населення Миколаївської обласної державної адміністрації (розпорядження голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 03.04.2018 р. № 111-р), серед іншого, забезпечує реалізацію державної політики у сфері надання соціальних послуг на регіональному рівні. В структуру Департаменту, серед інших, входить Управління соціальних послуг, в якому діють два відділи:

- розвитку соціальних послуг;
- з питань ветеранської політики.

Повноваження щодо реалізації державної політики у сфері надання соціальних послуг покладено на **відділ розвитку соціальних послуг (4 штатні одиниці, із них 2 вакантні)**. Сфера відповідальності відділу дуже широка і з такою маленькою штатною чисельністю не може здійснювати ефективно роботу щодо організації та прийняття рішення з питань надання соціальних послуг визначених Законом України «Про соціальні послуги», Порядком організації надання соціальних послуг (постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 587), Порядком надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади (постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576) та іншими нормативно правовими актами з питань розвитку системи соціальних послуг та надавати методичну допомогу ТГ Миколаївської області.

Крім того, в межах повноважень Департаменту є сприяння органам місцевого самоврядування у розв'язанні питань соціально-економічного розвитку відповідних територій, громадським та іншим організаціям, волонтерам – у проведенні ними роботи з питань соціального захисту сімей, у тому числі сімей з дітьми, малозабезпечених, багатодітних, молодих сімей, дітей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку та інших вразливих категорій населення; здійснення методичного забезпечення, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи тощо. **Результати дослідження демонструють, що цим функціям в ТГ Миколаївської області Департаментом не приділяється належної уваги.**

Миколаївський обласний центр соціальних служб (далі – Центр) 29 штатних одиниць, з них 15 – фактична чисельність працівників центру). Структура Центру, затверджена наказом Миколаївського обласного центру соціальних служб від 25.05.2023 р. № 44.

Метою діяльності Центру є методичне забезпечення проведення у ТГ Миколаївської області соціальної роботи, надання соціальних послуг, соціальної допомоги, соціальної підтримки

особам/сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах, організація навчальних заходів з питань соціальної роботи, надання соціальних послуг.

Центр забезпечує надання методичної допомоги ТГ Миколаївської області у проведенні соціальної роботи, наданні соціальних послуг у різних формах, зокрема:

- виїзди в ТГ;
- проведення онлайн нарад;
- проведення онлайн/офлайн навчань для працівників виконавчих органів місцевого самоврядування.

Водночас, аналізом встановлено, що ні з однією ТГ Миколаївської області Центром не укладено угоди/договори/меморандуми про співпрацю. За повідомленням Центру (форма № 9) співпраця з ТГ відбувається шляхом листування, онлайн нарад, робочих зустрічей. Разом з тим, Центром укладено угоди/договори/меморандуми про співпрацю із закладами вищої освіти, зокрема:

- Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського;
- Чорноморський національний університет імені Петра Могили;
- Миколаївський регіональний центр підвищення кваліфікації.

Разом з тим, за результатами аналізу встановлено, що спеціалісти Головного управління Нацсоцслужби в Миколаївській області приймають участь при організації та проведенні підвищення професійної компетентності працівників, як надають соціальні послуги.

П'ять фахівців Центру є тренерами (мають сертифікати) з них, підготовлені за напрямками соціальної роботи, а саме:

- перша психологічна допомога дітям та їх батькам в умовах війни;
- профілактика емоційного та професійного вигорання спеціалістів допомагаючих професій;
- підготовка фасилітаторів для ведення груп «Самодопомога +»;
- підготовка кандидатів у прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни/піклувальники, усиновлювачі, патронатні вихователі;
- підвищення виховного потенціалу прийомних батьків та батьків-вихователів;
- підготовка наставників для дітей, які проживають у закладі для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, іншому закладі для дітей;
- арт-терапевтичні техніки по роботі з ВПО, військовослужбовцями та їх сім'ями.

При Центрі створено Мобільну службу екстреної соціально-психологічної підтримки населення та методичної допомоги в ТГ та Інформаційно-методичний пункт, що дозволяє наблизити послуги до місця проживання осіб/сімей ТГ Миколаївської області.

Служба у справах дітей Миколаївської обласної державної адміністрації (далі – Служба) (9 штатних одиниць, фактично працюють 7 осіб). Служба є структурним підрозділом обласної державної адміністрації, яка утворюється головою обласної державної адміністрації, входить до її складу і забезпечує на території області реалізацію державної політики щодо захисту прав дітей.

Структура Служби:

- сектор захисту прав, свобод та законних інтересів дітей;
- сектор опіки та піклування.

При службі у справах дітей Миколаївської обласної державної (військової) адміністрації утворено три центри соціально-психологічної реабілітації дітей.

Водночас, аналізом встановлено, що в регіоні є додаткова потреба у розвитку сімейно-орієнтованих соціальних послуг, зокрема: психосоціальної підтримки сімей з дітьми, які перебувають/перебували в зоні бойових дій або наближеній до неї, в окупації. Водночас, є

необхідність у розвитку соціальної послуги соціального супроводу дітей, які знаходяться в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу, дітей з інвалідністю. Крім того є потреба у створенні маленьких групових будинків.

З метою ефективного виконання власних і делегованих повноважень та функцій у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг на рівні ТГ рекомендовано запровадити модель організаційної структури виконавчого органу сільської, селищної, міської ради з питань соціального захисту населення, захисту прав дітей та надання соціальних послуг, визначеної оновленими Методичними рекомендаціями щодо організації та забезпечення діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей (наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263).

ТГ уповноважені здійснювати управління, надання базових соціальних послуг, організувати та забезпечити їх адміністрування, зокрема, у структурі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради (незалежно від кількості жителів) необхідно передбачити утворення підрозділів з питань соціального захисту населення, служби у справах дітей, надавачів соціальних послуг, створити умови для їх взаємодії з адміністраторами центру надання адміністративних послуг, іншими уповноваженими посадовими особами та суб'єктами господарювання, які діють на території ТГ.

Рекомендована модель організаційної структури з питань соціального захисту населення та забезпечення прав дітей представлена на рис. 1.4.1.

Рисунок 1.4.1. Модель організаційної структури виконавчого органу сільської, селищної, міської ради з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей

Виконання власних та делегованих повноважень ТГ у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг зумовив проблему відсутності чіткої системи управління у цих сферах, що мають місце у ТГ Миколаївської області¹³:

- допомога за принципом «єдиного вікна»;
- створення відділів (секторів) з питань соціального захисту населення;
- введення в штат фахівця із соціальної роботи, які працюватимуть на відділених старостинських округах;
- захист прав дітей;

¹³ Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

- міжвідомча взаємодія та співробітництво ТГ;
- надання соціальних послуг та створення власних установ відповідного профілю тощо.

Інформацію про діючі структурні підрозділи з питань соціального захисту населення у 52 ТГ Миколаївської області наведено в таблиці 1.4.2.

Таблиця 1.4.2. Інформація про діючі структурні підрозділи з питань соціального захисту населення у ТГ Миколаївської області

№ з/п	Назва ТГ	Створено сектор з питань соціального захисту населення	Створено відділ з питань соціального захисту	Створено Управління з питань соціального захисту	Виконує обов'язки з питань соціального захисту спеціаліст структурного підрозділу/ви конкому
1	Арбузинська селищна		1		
2	Баштанська міська		1		
3	Березанська селищна	-	1	-	-
4	Березнегуватська селищна	1			
5	Благодатненська сільська		1		
6	Братська селищна	-	1	-	-
7	Бузька сільська	-	1	-	-
8	Веселинівська селищна		1		
9	Веснянська селищна	-	1	-	-
10	Вільнозапорізька сільська	-	1	-	-
11	Вознесенська міська	-		1	-
12	Володимирівська сільська		1		
13	Воскресенська селищна		1		
14	Врадіївська селищна	-	1	-	-
15	Галицинівська сільська		1		
16	Горохівська сільська		1		
17	Доманівська селищна	-	1	-	-
18	Дорошівська сільська		1	-	-
19	Єланецька селищна	-	1	-	
20	Інгульська сільська	-	1	-	-
21	Казанківська селищна		1	-	-
22	Кам'яномостівська селищна		1		
23	Коблівська сільська		1		
24	Костянтинівська сільська		1		
25	Кривоозерська селищна	-	1	-	-
26	Куцурубська сільська		1	-	-
27	Мигіївська сільська	-	1	-	-
28	Миколаївська міська			1 (департамент)	
29	Мішково-Погорілівська сільська	-	1	-	
30	Мостівська сільська	-	1	-	-
31	Нечаянська сільська	-	1	-	
32	Новобузька міська	-	1	-	-
33	Новомар'ївська сільська	-	1		-
34	Новоодеська міська	-	-	1	-
35	Олександрівська селищна	-	1	--	
36	Ольшанська селищна		1		

37	Очаківська міська	-	-	1	-
38	Первомайська міська	-	-	1	-
39	Первомайська селищна	-	1	-	-
40	Прибужанівська сільська	-	1	-	-
41	Прибузька сільська	-	1	-	-
42	Привільненська сільська	-	1	-	-
43	Радсадівська селищна	-	1	-	-
44	Синюхинобрідська сільська	-	1	-	-
45	Снігурівська міська	-	1	-	-
46	Софіївська сільська	-	1	-	-
47	Степівська сільська	-	1	-	-
48	Сухоеланецька сільська	-	1	-	-
49	Чорноморська сільська	-	1	-	-
50	Шевченківська сільська	-	1	-	-
51	Широківська селищна	-	1	-	-
52	Южноукраїнська міська	-	-	1	-
ВСЬОГО:		1	45	6	0

За результатами аналізу 16 ТГ Миколаївської області (Арбузинська, Баштанська, Володимирівська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Кам'яномостівська, Константинівська, Миколаївська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Шевченківська, Широківська) відповіді з даного питання не надано.

Однак, за інформацією Департаменту соціального захисту населення та проведеного аналізу (табл. 1.4.2) встановлено, що в:

- п'яти ТГ Миколаївської області (Вознесенська, Новоодеська, Очаківська, Первомайська міська, Южноукраїнська) створено **управління** соціального захисту населення,
- **одній** ТГ (Миколаївська міська) – **департамент** соціального захисту населення,
- **45** ТГ Миколаївської області створено **відділ** соціального захисту населення,
- **одній** ТГ (Березнегуватській) створено **сектор** з питань соціального захисту населення.

Водночас, аналізом встановлено, що у більшості ТГ Миколаївської області в структурних підрозділів з питань соціального захисту населення на спеціалістів (1-2 особи) покладено функції стосовно розвитку соціальних послуг в ТГ, **що не відповідає вимогам, визначених чинними нормами законодавства**¹⁴.

Крім того, **тільки в 15 (29 %) ТГ** Миколаївської області (Веснянська, Вільнозапорізька, Вознесенська, Врадіївська, Еланецька, Інгульська, Казанківська, Кривоозерська, Мостівська, Новомар'ївська, Ольшанська, Олександрівська, Первомайська, Радсадівська, Чорноморська) затверджено план діяльності структурного підрозділу, як уповноваженого органу, що реалізує політику у сфері організації соціальних послуг у ТГ, на середньостроковий період (звітній та два наступних роки), в **37 (71 %) – не затверджено** (див. рис. 1.4.2).

Не затверджено план діяльності структурного підрозділу у таких ТГ:

Арбузинська, Баштанська, Березанська, Березнегуватська, Благодатненська, Братська, Бузька, Веселинівська, Володимирівська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Доманівська, Дорошівська, Кам'яномостівська, Коблівська, Костянтинівська, Куцурубська, Мигіївська, Мішково-Погорілівська, Нечаянська, Новобузька, Новоодеська, Ольшанська, Очаківська, Первомайська, Прибужанівська, Прибузька, Привільненська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Шевченківська, Широківська, Южноукраїнська

¹⁴ Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н

Рис. 1.4.2. Інформація про затвердження плану діяльності структурного підрозділу, як уповноваженого органу, що реалізує політику у сфері організації соціальних послуг у ТГ, на середньостроковий період (звітній та два наступних роки)

Водночас, за результатами аналізу встановлено відсутність у штаті структурних підрозділів з питань соціального захисту населення виконавчого органу сільських, селищних, міських рад посади соціального менеджера¹⁵.

Крім того, за результатами аналізу встановлено, що в **32 ТГ Миколаївської області не запроваджено механізм створення та функціонування інтегрованої моделі надання соціальних послуг**, яка має забезпечуватись через фахівців із соціальної роботи¹⁶ (див. табл. 1.4.3).

Таблиця 1.4.3. Інформація щодо фахівців із соціальної роботи, які працюють на віддалених робочих місцях

№	Назва ТГ	Загальна кількість населення ТГ (тис. осіб)	Фахівці із соціальної роботи, що працюють на відділених робочих місцях	Норма забезпеченості ТГ фахівцями із соціальної роботи
1	Арбузинська селищна	10,258	0	У сільській місцевості 1 штатна одиниця на: - один або декілька населених пунктів, що входять до складу ТГ, з чисельністю населення від 2 до 4 тисяч мешканців (у разі відстані між населеними пунктами до 15 км); - декілька населених пунктів, що входять до складу ТГ, з чисельністю населення не більше ніж 2 тисячі жителів (у разі відстані між населеними пунктами не більше ніж 30 км, за наявності громадського транспортного сполучення чи закріпленого за фахівцем із соціальної роботи транспортного засобу); - один населений пункт, що входить до складу ТГ, у гірській від чисельності. У містах 1 штатна: - 10 тисяч мешканців в містах з населенням більше ніж 200 тисяч; - 5–7 тисяч мешканців у містах з
2	Баштанська міська	21,612	1	
3	Березанська селищна	13,5	0	
4	Березнегуватська селищна	14,8	0	
5	Благодатненська сільська	5,200	3	
6	Братська селищна	11.962	1	
7	Бузька сільська	5,606	3	
8	Веселинівська селищна	18,5	11	
9	Веснянська селищна	10,052	6	
10	Вільнозапорізька сільська	5,544	4	
11	Вознесенська міська	35,800	0	
12	Володимирівська сільська	3,617	0	
13	Воскресенська селищна	15,3	0	
14	Врадіївська селищна	16,9	4	
15	Галицинівська сільська	6,3	0	
16	Горохівська сільська	4,904	0	
17	Доманівська селищна	14.850	0	
18	Дорошівська сільська	5,295	0	
19	Єланецька селищна	14,6	0	
20	Інгульська сільська	7,169	0	
21	Казанківська селищна	15,5	0	
22	Кам'яномостівська селищна	7,316	5	
23	Коблівська сільська	8,032	5	
24	Костянтинівська сільська	9,531	0	
25	Кривоозерська селищна	22,781	0	
26	Куцурубська сільська	7,857	0	

¹⁵Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

¹⁶Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

27	Мигіївська сільська	9,0	3	населенням від 50 до 200 тисяч; - 5 тисяч мешканців у містах з населенням менше ніж 50 тисяч та у приватному секторі.	
28	Миколаївська міська	465,516	0		
29	Мішково-Погорілівська сільська	8,3	1		
30	Мостівська сільська	3,636	0		
31	Нечаянська сільська	4,451	0		
32	Новобузька міська	18,078	0		
33	Новомар'ївська сільська	3,9	0		
34	Новоодеська міська	16,4	6		
35	Олександрівська селищна	10,480	2		
36	Ольшанська селищна	8,348	0		
37	Очаківська міська	15,448	0		
38	Первомайська міська	64,2	0		
39	Первомайська селищна	4,960	0		
40	Прибужанівська сільська	7,430	5		
41	Прибузька сільська	5,354	0		
42	Привільненська сільська	5,022	0		
43	Радсадівська селищна	4,237	0		
44	Синюхинобрідська сільська	6,011	6		
45	Снігурівська міська	14,969	0		
46	Софіївська сільська	4,150	0		
47	Степівська сільська	9,154	5		
48	Сухоеланецька сільська	4,036	0		
49	Чорноморська сільська	8,7	0		
50	Шевченківська сільська	10,795	7		
51	Широківська селищна	1,732	1		
52	Южноукраїнська міська	41,120	6		
	ВСЬОГО:	1032,401	85		

Служби у справах дітей створено у 51 ТГ Миколаївської області. В Чорноморській ТГ Миколаївської області службу у справах дітей не створено, окремі питання щодо захисту прав дітей покладені на одного фахівця, яка входить у склад управління освіта та гуманітарних питань міської ради. Питаннями обліку дітей, прийняття рішення щодо захисту прав дітей покладені на фахівців Миколаївської районної державної (військової) адміністрації, що не відповідає нормам чинного законодавства¹⁷.

Комісії з питань захисту прав дітей створено при кожній 51-ій службі у справах дітей.

Модель адміністрування надання соціальних послуг за принципом «єдиного вікна», передбачає створення ЦНАП в ТГ з організацією прийому мешканців за місцем їх проживання, зокрема в ЦНАП та прийом документів у старостинських округах, в т. ч. у сфері надання соціальних послуг.

Відповідно до аналізу **тільки в семи ТГ Миколаївської області** (Вознесенська, Чорноморська, Врадіївська, Веселинівська, Мостівська, Мішково-Погорілівська, Куцурубська ТГ) **надається адміністративна послуга як прийняття рішення щодо надання соціальних послуг, а в 45 ТГ Миколаївської області** (Арбузинська, Баштанська, Березанська, Березнегуватська, Благодатненська, Братська, Бузька, Веснянська, Вільнозапорізька, Володимирівська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Доманівська, Дорошівська, Еланецька, Інгульська, Казанківська, Кам'яномостівська, Коблівська, Костянтинівська, Кривоозерська, Мигіївська, Миколаївська, Нечаянська, Новобузька, Новомар'ївська, Новоодеська, Олександрівська, Ольшанська, Очаківська, Первомайська, Первомайська, Прибужанівська, Прибузька, Привільненська, Радсадівська, Синюхинобрідська,

¹⁷ Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Шевченківська, Широківська, Южноукраїнська ТГ) **вищезазначена адміністративна послуга не надається.**

Більшість ЦНАП ТГ Миколаївської області не надають адміністративні послуги як прийняття призначення компенсації за догляд фізичній особі, яка надає соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі.

Ефективна модель адміністрування соціальних послуг у ТГ Миколаївської області має передбачати цілісну систему управління із забезпеченням якісного виконання функцій планування, організації, моніторингу та контролю, зокрема системи надання соціальних послуг. Забезпечення інтегрованого підходу до стратегічного планування повинно стати однією із **складових моделі адміністрування соціальних послуг населенню за принципом «єдиного вікна» у сфері надання соціальних послуг ТГ Миколаївської області.** Для якісного планування соціальних послуг населенню ТГ Миколаївської області, необхідно досліджувати поточну ситуацію у ТГ та ідентифікувати всі групи впливу та ключових гравців у сфері надання соціальних послуг.

Під час ознайомлення з інформаційними технологіями та офісними програмами ТГ Миколаївської області була виявлена єдина практика автоматизації процесів обробки і передавання документів заявників з питань соціального захисту населення. Програмний комплекс «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада» (ПК «ІС «Соціальна громада») — це клієнт-серверний WEB-додаток, який розроблено з метою наближення адміністративних послуг соціального характеру до мешканців ТГ. Програмний комплекс дозволяє забезпечити прийом первинних документів від громадян в ОТГ за місцем їх проживання та передавати їх в електронному вигляді управлінням соціального захисту.

До програмного комплексу підключені всі 52 ТГ Миколаївської області, в тому числі віддалені старостати та ЦНАПи, а також управління соціального захисту населення.

В програмному комплексі здійснюється прийом звернень громадян для призначення соціальних допомог, пільг та субсидій. Також з квітня 2023 року в програмному комплексі здійснюється призначення та виплата компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.09.2021 № 859.

За результатами аналізу встановлено, що ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг в основному покладено на структурні підрозділи соціального захисту населення.

В 26 (50 %) ТГ Миколаївської області (Баштанська, Березанська, Благодатненська, Братська, Бузька, Веселинівська, Веснянська, Вознесенська, Вільнозапорізька, Владіївська, Єланецька, Інгульська, Казанківська, Коблівська, Кривоозерська, Мигіївська, Мішково-Погорілівська, Мостівська, Новобузька, Новомар'ївська, Новоодеська, Ольшанська, Очаківська, Прибужанівська, Чорноморська, Южноукраїнська) **ведеться Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг, в дев'яти (17 %) ТГ Миколаївської області** (Березнегуватська, Дорошівська, Доманівська, Куцурубська, Нечаянська, Первомайська, Привільненська, Радсадівська, Прибузька) **Реєстр не ведеться** (див. рис. 1.4.4).

17 (33 %) ТГ Миколаївської області (Арбузинська, Володимирівська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Кам'яномостівська, Костянтинівська, Олександрівська, Константинівська, Миколаївська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Шевченківська, Широківська) **відповіді з даного питання не надано.**

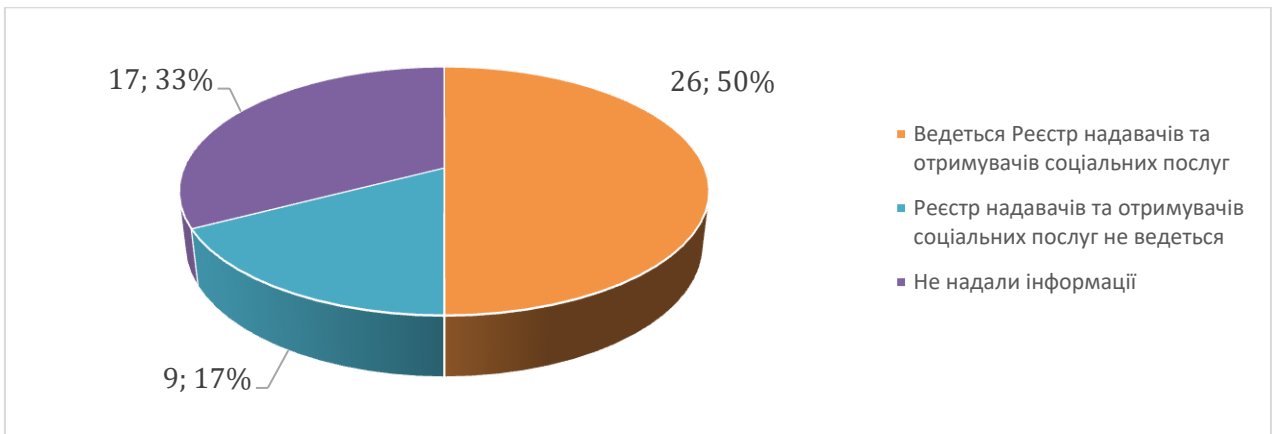

Рисунок 1.4.4. Інформація щодо суб'єктів ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг

Водночас встановлено, що в на сайті Інформаційно-обчислювального центру Мінсоцполітики¹⁸ зазначено, що в Миколаївській області **zareєстровано 36 реєстраторів** надавачів соціальних послуг, а **у 16** (Веснянська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Дорошівська, Інгульська, Казанківська, Костянтинівська, Мостівська, Новомар'ївська, Первомайська селищна, Привільненська, Радсадівська, Степівська, Сухоеланецька, Широківська) ТГ – **відсутні такі реєстратори**.

Разом з тим, проаналізовано перелік надавачів соціальних послуг, що внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг (див. рис. 1.4.5).

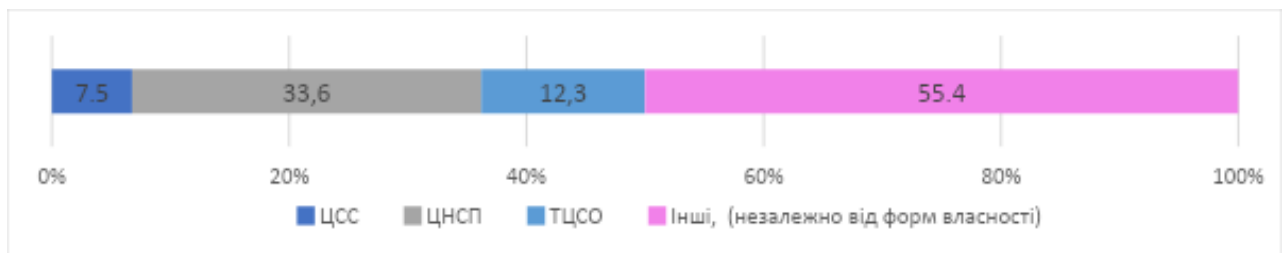

Рисунок 1.4.5. Інформація щодо переліку надавачів соціальних послуг, що внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг

Аналізом встановлено, що в Реєстрі¹⁹ zareєстровано **128 надавачів соціальних послуг**, які функціонують в ТГ Миколаївської області, з них **63 заклади комунальної форми власності**, **37** - благодійних, громадських організацій, ФОП, ТОВ, **20** - філії центрів зайнятості.

Визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах проводиться з метою отримання об'єктивних даних (кількісних та якісних), необхідних для прийняття управлінських рішень щодо забезпечення розвитку на території відповідної ТГ системи надання соціальних послуг, що функціонує на засадах безбар'єрності, безперервності, послідовності надання соціальних послуг та їх різноманітності²⁰.

За результатами дослідження встановлено, що **лише в 16 (31 %) ТГ Миколаївської області (Березанська, Бузька, Баштанська, Веселинівська, Вільнозапорізька, Вознесенська, Врадіївська, Дорошівська, Коблівська, Мостівська, Новобузька, Новомар'ївська, Одьшанська, Олександрівська, Радсадівська, Чорноморська) затверджено Порядок визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах**, що повністю відповідає вимогам законодавства²¹, **в 19 (36 %) ТГ Миколаївської області – не затверджено Порядок визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах** (див. рис. 1.4.6).

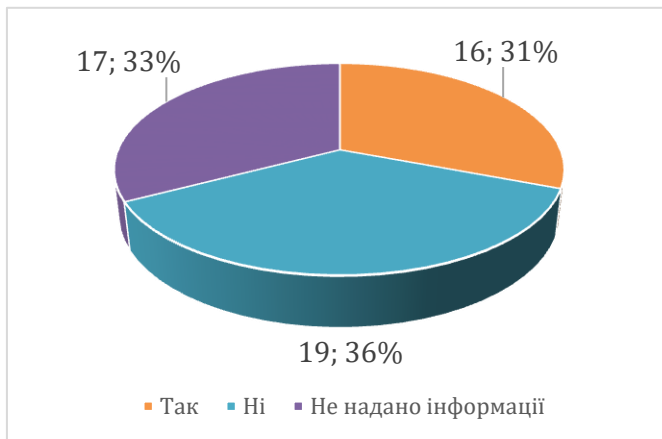
¹⁸ <https://www.ioc.gov.ua/analyticsRNCP/>

¹⁹ <https://www.ioc.gov.ua/analyticsRNCP/>

²⁰ Наказ Мінсоцполітики від 19.04.2023 р. № 130-Н

²¹ Наказ Мінсоцполітики від 19.04.2023 р. № 130-Н

17 (33 %) ТГ Миколаївської області (Арбузинська, Володимирівська, Воскресенська, Галичинівська, Горохівська, Кам'яномостівська, Костянтинівська, Олександрівська, Константинівська, Миколаївська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Шевченківська, Широківська) **відповіді з даного питання не надано.**

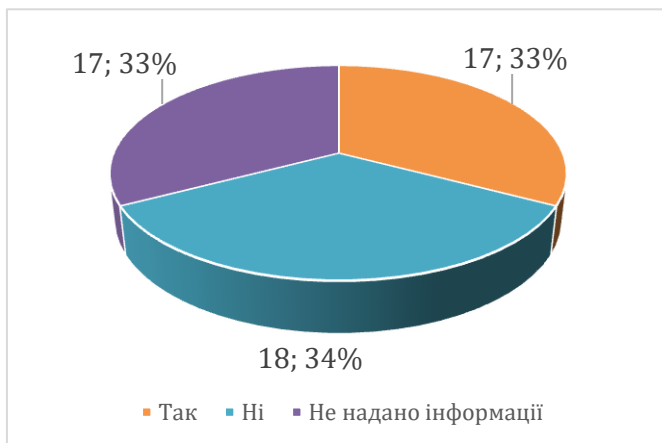
Не затверджено Порядок визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах:

Березнегуватська, Благодатнецька, Братська, Вільнозапорізька, Доманівська, Інгульська, Казанківська, Кривоозерська, Куцурубська, Мигіївська, Мішково-Погорілівська, Мостівська, Новоодеська, Одьшанська, Очаківська, Прибузька, Первомайська, Прибужанівська, Привільненська

Рисунок 1.4.6. Інформація щодо аналізу затвердження Порядку визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах

Водночас, в **17 ТГ Миколаївської області** затверджено робочі групи з визначення потреб населення ТГ та розвитку соціальних послуг ТГ (Березанська, Бузька, Баштанська, Веселинівська, Веснянська, Вознесенська, Врадіївська, Дорошівська, Єланецька, Коблівська, Коблівська, Нечаянська, Новобузька, Новомар'ївська, Олександрівська, Радсадівська, Чорноморська) відповідно до законодавства²², в **18 ТГ Миколаївської області – не затверджено** робочі групи з визначення потреб населення ТГ та розвитку соціальних послуг ТГ (див. рис. 1.4.7).

17 ТГ Миколаївської області (Арбузинська, Володимирівська, Воскресенська, Галичинівська, Горохівська, Кам'яномостівська, Костянтинівська, Олександрівська, Константинівська, Миколаївська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Шевченківська, Широківська ТГ) **відповіді з даного питання не надано.**

Не затверджено робочі групи з визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах:

Березнегуватська, Братська, Вільнозапорізька, Доманівська, Інгульська, Казанківська, Кривоозерська, Куцурубська, Мигіївська, Мішково-Погорілівська, Мостівська, Новоодеська, Одьшанська, Очаківська, Первомайська, Прибужанівська, Прибузька, Привільненська

Рисунок 1.4.7. Інформація щодо створення робочих груп з визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах

Аналізом встановлено, що в більшості ТГ Миколаївської області при визначенні пріоритетів для організації надання соціальних послуг є нестача досвіду та навичок щодо визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах, що є обмежуючим фактором планування заходів стосовно організації та надання соціальних послуг населенню ТГ Миколаївської області, які повинні включатися до прогностичних і програмних документів соціально-економічного розвитку ТГ (стратегія розвитку ТГ, програма соціально-економічного розвитку, місцеві та регіональні цільові програми тощо).

До потенційних надавачів соціальних послуг в ТГ Миколаївської області слід віднести

²²Наказ Мінсоцполітики від 19.04.2023 р. № 130-Н

комунальні заклади/установи, громадські організації, профільних фахівців, які працюють у медичних закладах та закладах освіти, фізичних осіб-підприємців, які задіяні у системі надання соціальних послуг. Проте, за результатами аналізу встановлено, що зазначені ресурси є дуже обмеженими й використовуються нерівномірно в ТГ Миколаївської області.

У Миколаївській області функціонує:

- 10 територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг);
- 27 центрів надання соціальних послуг;
- 4 міських та 3 селищних центрів соціальних служб;
- обласний центр обліку бездомних осіб;
- міський центр реінтеграції бездомних осіб;
- БО «Миколаївський центр соціальної реабілітації «Відновлення».

У сфері управління Департаменту соціального захисту населення Миколаївської обласної державної (військової) адміністрації функціонують:

- 10 будинків-інтернатів, з них, 2 геріатричних пансіонати; 7 психоневрологічних інтернатів; 1 дитячий будинок-інтернат;
- обласний центр соціальних служб;
- обласний центр соціально-психологічної допомоги;
- обласний центр соціально-психологічної реабілітації.

ТГ Миколаївської області постійно потрібно відслідковувати можливості для якісної організації та планування соціальних послуг в ТГ, оперативно реагувати на ці можливості та перетворювати їх на сильні сторони. Тому, для ТГ Миколаївської області перспективним є **міжвідомча взаємодія та співробітництво**, які передбачають об'єднання ресурсів задля досягнення цілей, які складно реалізувати поодинці²³.

За результатами аналізу встановлено, що в **16 (31 %) ТГ Миколаївської області** (Березанська, Веснянська, Веселинівська, Вільнозапорізька, Вознесенська, Врадіївська, Казанківська, Коблівська, Мішково-Погорілівська, Мостівська, Новомар'ївська, Ольшанська, Олександрівська, Первомайська, Радсадівська, Чорноморська) є затверджений **Порядок міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг**, в **19 (36 %) ТГ – відсутній** (див. рис. 1.4.8).

17 (33 %) ТГ Миколаївської області (Арбузинська, Володимирівська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Кам'яномостівська, Костянтинівська, Олександрівська, Константинівська, Миколаївська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Шевченківська, Широківська) **відповіді з даного питання не надано**.

Не затверджували Порядок міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг ТГ:

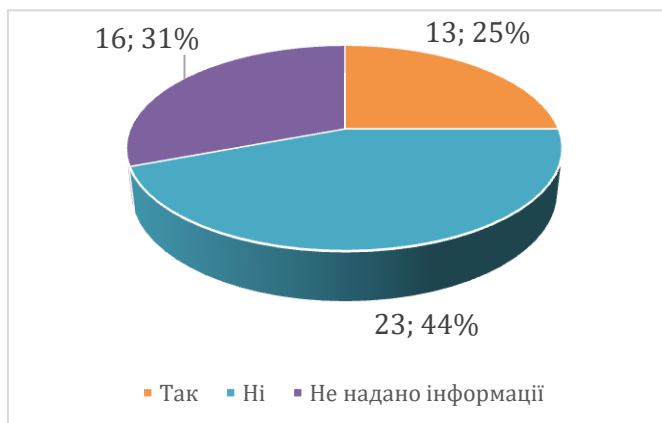
Березнегуватська, Баштанська, Бузька, Благодатнецька, Братська, Дорошівська, Доманівська, Еланецька, Інгульська, Кривоозерська, Куцурубська, Мигіївська, Новоодеська, Очаківська, Прибузька, Первомайська, Прибужанівська, Привільненська, Южноукраїнська

²³ Закон України «Про соціальні послуги»

Рисунок 1.4.9. Інформація щодо затвердження Порядку міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг ТГ

За результатами аналізу встановлено, що договори про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послуг **укладено в 13 (25 %) ТГ Миколаївської області** (Березанська, Братська, Вільнозапорізька, Вознесенська, Дорошівська, Інгульська, Коблівська, Мигіївська, Mostівська, Новобузька, Новомар'ївська, Ольшанська, Олександрівська). Водночас, **в 23 (44 %) ТГ - відсутні укладені договори про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послуг** (див. рис. 1.4.10).

16 (31 %) ТГ Миколаївської області (Арбузинська, Володимирівська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Кам'яномостівська, Костянтинівська, Миколаївська, Синюхинобрідська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Шевченківська, Широківська, Южноукраїнська) відповіді з даного питання не надано.

Не укладено договори про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послугах:

Березнегуватська, Бузька, Баштанська, Благодатнецька, Веселинівська, Веснянська, Врадіївська, Доманівська, Єланецька, Казанківська, Кривоозерська, Куцурубська, Мішково-Первомайська, Погорілівська, Нечаянська, Новоодеська, Очаківська, Первомайська, Прибужанівська, Привільненська, Прибузька, Радсадівська, Чорноморська

Рисунок 1.4.10. Інформація про укладення договорів про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послуг

Укладання договорів про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послуг в 13 ТГ Миколаївської області – це позитивний результат у співробітництві з метою розвитку системи соціальних послуг. Рекомендовані можливості механізму співробітництва представлені в таблиці 1.4.4.

Таблиця 1.4.4. Управління у сфері соціальних послуг у різних формах співробітництва ТГ

Форми співробітництва ТГ	Зміст співробітництва ТГ
Делегування виконання завдань з передачею відповідних ресурсів.	Організація автоматизованого обміну інформацією та інформування населення; ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; утворення спільної архівної установи з передачею відповідних ресурсів на її утримання.
Реалізація спільних проектів.	Фінансування професійної перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів з організації та надання соціальних послуг; здійснення супервізії; спільне фінансування (утримання) підприємств комунальної форми власності.
Спільне фінансування (утримання) установ та організацій комунальної форми власності – інфраструктурних об'єктів.	Спільне фінансування (утримання) центру надання адміністративних послуг; створення закладів надання послуг (центри надання соціальних послуг, територіальні центри соціального обслуговування та їх відділення) тощо.
Утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій – спільних інфраструктурних об'єктів.	Створення закладів надання комплексних послуг (підтриманого проживання, раннього втручання, психолого-соціальної підтримки, розбудови життєстійкості, паліативного догляду тощо).

Утворення спільного органу управління для виконання визначених законом повноважень (як окремий виконавчий орган або у складі виконавчого органу одного із суб'єктів співробітництва (як структурний підрозділ – департамент, відділ, управління, бюро, агенція тощо).	Створення структур соціального захисту населення відділів надання соціальних послуг; служб у справах дітей, відділів/секторів/фахівців по роботі з сім'ями, дітьми та молоддю); введення до штату центрів надання соціальних послуг ТГ посади фахівця із соціальної роботи.
---	---

Різні форми співробітництва ТГ взаємопов'язані між собою, оскільки надання конкретних соціальних послуг забезпечується за рахунок окремих елементів цілісної системи.

До надання соціальних послуг залучаються надавачі недержавного сектору, зокрема, шляхом державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних проектів тощо.

Для цього можуть застосовуватися процедури закупівель, передбачені Законом України «Про публічні закупівлі», конкурси соціальних проектів, соціальних програм відповідно до Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2011 р. № 1049 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 р. №194), а також соціальне замовлення згідно з Порядком надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення та компенсації надавачам вартості соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 450.

Інформацію щодо впровадження механізмів державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних проектів в ТГ Миколаївської області відображено в таблиці 1.4.5.

Таблиця 1.4.5. Впровадження механізмів публічних закупівель, державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних проектів в ТГ Миколаївської області

Впроваджено конкурс програм/проектів в 2 ТГ	Впроваджено механізм державно-приватного партнерства в 1 ТГ	Впроваджено механізм публічних закупівель в 3 ТГ
Врадіївська Вознесенська	Вознесенська	Олександрівська Одшанська Новоодеська

Інформація з таблиці 1.4.5. демонструє, що незважаючи на затверджену нормативно-правову базу, практика здійснення механізмів залучення недержавних надавачів у систему надання соціальних послуг у ТГ Миколаївської області здійснюється дуже повільно, що впливає на розвиток ринку надавачів соціальних послуг. Механізм соціального замовлення не застосовується.

Важливість забезпечення розвитку системи соціальних послуг на рівні ТГ Миколаївської області підкреслюється наступним:

- повноваження органів місцевого самоврядування щодо забезпечення надання базових соціальних послуг населенню закріплені законодавчо;
- забезпечення надання соціальних послуг особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, захист їхніх прав збільшує довіру до органів місцевого самоврядування;
- надання доступних базових соціальних та комплексних послуг прямо впливають на якість життя всіх мешканців ТГ, підвищуючи соціальне благополуччя і безпеку населення.

Висновки

ТГ Миколаївської області беззаперечно потребують вдосконалення знань і навичок для ефективного управління сферою надання соціальних послуг та використання можливостей, які надаються децентралізованою системою управління.

Виконання власних повноважень у сфері соціального захисту населення, надання соціальних послуг не відповідають рекомендованій Мінсоцполітики моделі організаційної структури (наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності ТГ у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»).

Нагальними є питання кадрового забезпечення системи соціальних послуг. Переважна більшість ТГ Миколаївської області потребує фахівців із соціальної роботи, зокрема на відділених робочих місцях.

Відсутність інтегрованого підходу до стратегічного планування, як однією із складових моделей управління та адміністрування соціальних послуг населенню ТГ Миколаївської області.

Потребують вдосконалення знань і навичок посадові особи органів місцевого самоврядування, фахівці структурних підрозділів з питань соціального захисту населення, служб у справах дітей, керівники надавачів соціальних послуг ТГ Миколаївської області для ефективного управління сферою соціального захисту населення, захисту прав дітей та надання соціальних послуг.

Серед 52 ТГ Миколаївської області не поширена практика автоматизації процесів обробки і передавання документів заявників з питань соціального захисту населення від старостинських округів. Навички персоналу щодо використання інформаційних технологій та офісних програм є базовими серед ТГ Миколаївської області.

Не впроваджуються механізми державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних програм/проектів, публічних закупівель. Є необхідність залучення недержавних надавачів у систему надання соціальних послуг, а також розвиток механізмів міжвідомчої взаємодії та співробітництва у ТГ Миколаївської області, які передбачають об'єднання ресурсів задля досягнення цілей, які складно реалізувати поодиночі.

1.5. Аналіз забезпечення базовими та спеціалізованими соціальними послугами вразливих груп населення у Миколаївській області

Згідно з визначеними Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» статті 34 повноваженнями виконавчим органам сільських, селищних, міських рад рекомендується забезпечувати:

надання базових соціальних послуг особам/сім'ям за результатами оцінювання потреб особи/сім'ї, вжиття заходів з надання інших соціальних послуг особам/сім'ям шляхом створення мережі надавачів соціальних послуг державного/комунального сектору та/або залучення надавачів соціальних послуг недержавного сектору (шляхом соціального замовлення, державно-приватного партнерства, конкурсу соціальних проектів, соціальних програм тощо), та/або на умовах договору з іншими органами місцевого самоврядування.

Базовий перелік соціальних послуг визначено Законом України «Про соціальні послуги». Перелік соціальних послуг, які надаються особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, визначено Класифікатором соціальних послуг, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики від 23.06.2020 р. № 429.

На сьогоднішній день перелік базових соціальних послуг значно розширено та доповнено. Відповідно до затвердженого нового Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах (наказ Міністерства соціальної політики від 19.04.2023 р. № 130-Н) визначено 24 базових соціальних послуг та 14 інших соціальних послуг (див. рис. 1.5.1).

Перелік базових соціальних послуг (всього 24 послуги):	Перелік інших спеціалізованих соціальних послуг (всього 14 послуг):
1. Догляд вдома	1. Консультативний кризовий телефон
2. Денний догляд	2. Нічний притулок
3. Підтримане проживання	3. Короткотермінове проживання
4. Соціальний супровід	4. Соціально-трудова адаптація
5. Соціальна адаптація	5. Догляд стаціонарний
6. Соціальна інтеграція та реінтеграція	6. Паліативний догляд
7. Надання притулку	7. Персональний асистент
8. Кризове та екстрене втручання	8. Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями
9. Догляд та виховання в умовах, наближених до сімейних	9. Соціально - психологічна реабілітація
10. Консультування	10. Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів та психотропних речовин
11. Інформування	11. Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю
12. Представництво інтересів	12. Тимчасовий відпочинок батьків, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю
13. Посередництво	13. Тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю
14. Медіація	14. Транспортні послуги
15. Натуральна допомога	
16. Соціальна профілактика	
17. Переклад жестовою мовою	
18. Соціальний супровід під час інклюзивного навчання	
19. Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці	
20. Фізичний супровід осіб з інвалідністю	
21. Соціального супроводу сімей в СЖО	
22. Послуга соціального супроводу сімей у яких виховуються діти сироти і діти, позбавлені батьківського піклування	
23. Денного догляду дітей з інвалідністю	
Транзитного проживання /учбова квартира	

Рисунок 1.5.1. Загальний перелік соціальних послуг

Для проведення соціальної роботи та надання соціальних послуг безпосередньо в ТГ Мінсоцполітики (наказ від 31.07.2023 р. № 263 «Про затвердження методичних рекомендацій з організації діяльності ТГ у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей») створювати надавачів соціальних послуг(комунальні заклади), наприклад:

Центр надання соціальних послуг – для надання соціальних послуг різним групам особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах (далі – ЦНСП);

Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) – для надання соціальних послуг особам похилого віку, особам з інвалідністю (далі – ТЦСО);

Центр соціальних служб – для надання сімейно-орієнтованих соціальних послуг (далі – ЦСС).

Звернути увагу!!!

Аналіз мережі надавачів соціальних послуг у ТГ Миколаївської області показав, що у **16-и з 52 ТГ області взагалі відсутні надавачі соціальних послуг**, зокрема, у Воскресенській, Горохівській, Інгульській, Констянтинівській, Привільнянській, Широківській, Дорошівській, Мостівській, Веснянській, Нечаянській, Галіцинівській, Первомайській селищній, Радсадівській, Сухоеланецькій, Чорноморській, Новомар'ївській ТГ.

У Воскресенській, Констянтинівській, Мостівській та Чорноморській ТГ **соціальні послуги надають уповноважені органи місцевого самоврядування**, що суперечить нормам законодавства.

У Новомар'ївській ТГ соціальні послуги надає ЦНСП Братської ТГ.

У Братській, Коблевській, Кривоозерській, Куцурубській, Очаківській, Софіївській ТГ створено лише ТЦСО – для надання соціальних послуг особам похилого віку, особам з інвалідністю.

Більш детальний аналіз показав, що у 36 (69 %) ТГ створено та функціонують комунальні надавачі соціальних послуг (див. таб. 1.5.1).

Таблиця 1.5.1. Стан забезпечення ТГ Миколаївської області надавачами соціальних послуг

№	Назва ТГ	Назва надавача соціальних послуг
1	Арбузинська	ТЦСО, ЦСС, Центр комплексної реабілітації дітей
2	Баштанська	ЦНСП
3	Березанська	ЦНСП ЦСС
4	Березнегуватська	ЦНСП
5	Благодатненська	ЦНСП
6	Братська	ТЦСО ЦСС
7	Бузька	ЦНСП
8	Веселинівська	ЦНСП
9	Веснянська	Відсутній надавач
10	Вільнозапорізька	ЦНСП
11	Вознесенська	ЦНСП
12	Володимирівська	ЦНСП
13	Воскресенська	Відсутній надавач. Послуги надає Відділ соціального захисту
14	Врадіївська	ЦНСП

15	Галичинівська	Відсутній надавач
16	Горохівська	Відсутній надавач
17	Доманівська	ЦНСП
18	Дорошівська	Відсутній надавач
19	Єланецька	ЦНСП
20	Інгульська	Відсутній надавач
21	Казанківська	ЦНСП
22	Кам'яномостівська	ЦНСП
23	Коблівська	ЦНСП
24	Костянтинівська	Відсутній надавач. Послуги надає Відділ соціального захисту
25	Кривоозерська	ТЦСО
26	Куцурубська	ТЦСО
27	Мигіївська	ЦНСП
28	Миколаївська	ЦСС ТЦСО Геріатричний будинок
29	Мішково-Погорілівська	ЦНСП
30	Мостівська	Відсутній надавач. Послуги надає Відділ соціального захисту
31	Нечаянська	Відсутній надавач
32	Новобузька	ЦНСП ЦСС
33	Новомар'ївська	Відсутній надавач. Послуги надає ЦНСП Братської ТГ
34	Новоодеська	ЦНСП
35	Олександрівська	ЦНСП
36	Ольшанська	ЦНСП
37	Очаківська	ЦНСС
38	Первомайська	ТЦСО ЦСС Центр комплексної реабілітації дітей
39	Первомайська	Відсутній надавач
40	Прибужанівська	ЦНСП
41	Прибузька	ЦНСП
42	Привільненська	Відсутній надавач
43	Радсадівська	Відсутній надавач
44	Синюхинобрідська	ЦНСП
45	Снігурівська	ЦНСП
46	Софіївська	ТЦСО
47	Степівська	ЦНСП
48	Сухоєланецька	Відсутній надавач
49	Чорноморська	Відсутній надавач. Послуги надає Відділ реєстрації та соціального захисту населення
50	Шевченківська	ЦНСП
51	Широківська	Відсутній надавач
52	Южноукраїнська	ЦНСП

Дані, наведені в таблиці 1.5.1 свідчать, що найбільш поширеним надавачем соціальних послуг у ТГ області є ЦНСП – заклади для надання соціальних послуг різним групам особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Дані, наведені у таблиці 1.5.1 також показують, що :

✓ у 33 ТГ по 1 надавачу – ЦНСП або ТЦСО;

- ✓ у 3 ТГ по 3 надавача - ТЦСО, ЦСС, Центри реабілітації;
- ✓ у 4 ТГ послуги надають – Відділи соціального захисту населення;
- ✓ у 1 ТГ послуги надає надавач з іншої ТГ;
- ✓ у 11 ТГ послуги не надаються.

Результати опитування у ТГ показали, що соціальні послуги надаються у **42 ТГ** області, і як правило, це **базові соціальні послуги**. Розподіл загальної кількості соціальних послуг, що надаються по ТГ, виглядає таким чином (див. табл. 1.5.2).

Таблиця 1.5.2. Розподіл загальної кількості соціальних послуг, що надаються у ТГ*

№	Назва ТГ	Кількість базових соціальних послуг, що надаються в ТГ	Кількість інших соціальних послуг, що надаються в ТГ	Загальна кількість соціальних послуг, що надаються в ТГ
1	Арбузинська	7	1	8
2	Баштанська	8	1	9
3	Березанська	7	1	8
4	Березнегуватська	10	2	12
5	Благодатненська	10	1	11
6	Братська	4	1	5
7	Бузька	9	-	9
8	Веселинівська	10	1	11
9	Веснянська	3	-	3
10	Вільнозапорізька	11	-	11
11	Вознесенська	8	-	8
12	Володимирівська	4	1	5
13	Воскресенська	4	-	4
14	Врадіївська	8	1	9
15	Галицинівська	2	-	2
16	Горохівська	2	-	2
17	Доманівська	4	2	6
18	Дорошівська	1	-	1
19	Єланецька	10	1	11
20	Інгульська	3	-	3
21	Казанківська	12	2	14
22	Кам'яномостівська	3	1	4
23	Коблівська	2	2	4
24	Костянтинівська	3	-	3
25	Кривоозерська	11	2	13
26	Куцурубська	8	2	10
27	Мигіївська	6	-	6
28	Миколаївська	11	2	14
29	Мішково-Погорілівська	8	-	8
30	Мостівська	1	4	5
31	Нечаянська	2	-	2
32	Новобузька	7	-	7
33	Новомар'ївська	2	-	2
34	Новоодеська	14	2	16
35	Олександрівська	13	1	14

36	Ольшанська	4	1	5
37	Очаківська	5	-	5
38	Первомайська міська	10	2	12
39	Первомайська селищна	2	-	2
40	Прибужанівська	8	-	8
41	Прибузька	7	-	7
42	Привільненська	2	-	2
43	Радсадівська	2	-	2
44	Синюхинобрідська	5	-	5
45	Снігурівська	5	1	6
46	Софіївська	4	1	5
47	Степівська	4	-	4
48	Сухоеланецька	3	-	3
49	Чорноморська	5	2	7
50	Шевченківська	12	-	12
51	Широківська	2	-	2
52	Южноукраїнська	8	1	9

В таблиці 1.5.2 узагальнені дані, отримані від **52 ТГ** згідно форм № 3.

При цьому слід відмітити, що дані від надавачів по формі №3, даних, зазначених у картках тих же надавачів, а також узагальнених даних отриманих від Департаменту соціального захисту не відповідають один одному.

Звернути увагу!!!

Надавачам соціальних послуг у ТГ слід удосконалити систему обліку наданих соціальних послуг. У багатьох ТГ замість соціальних послуг рахуються заходи, що становлять зміст тих чи інших соціальних послуг.

За даними надавачів соціальних послуг у Миколаївській області базові соціальні послуги надаються **у 52 ТГ**, інші соціальні послуги надаються лише **у 26 ТГ** області.

Аналіз показав, що у значної кількості ТГ – **24**, надається невелика кількість базових соціальних послуг, зокрема: від 1 до 5 соціальних послуг (див табл. 1.5.3.) є:

- ◇ **Догляд вдома,**
- ◇ **Консультавання,**
- ◇ **Натуральна допомога,**
- ◇ **Інформування.**

Таблиця 1.5.3. Перелік ТГ у яких надається від 1 до 5 соціальних послуг

№	Назва ТГ	Кількість соціальних послуг, що надаються в ТГ	Загальна кількість	Перелік соціальних послуг
1.	Братська	4/1	5	Догляд вдома, Консультавання, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний
2.	Веснянська	3	3	Консультавання, Натуральна допомога, Інформування.
3.	Володимирівська	4/1	5	Догляд вдома, Консультавання, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний
4.	Воскресенська	4	4	Догляд вдома, Консультавання, Натуральна допомога, Інформування

5.	Галичинівська	2	2	Консультавання, Інформування.
6.	Горохівська	2	2	Консультавання, Інформування.
7.	Дорошівська	1	1	Догляд вдома.
8.	Інгільська	3	3	Консультавання, Натуральна допомога, Інформування.
9.	Кам'яномостівська	3/1	4	Догляд вдома, Консультавання, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Догляд стаціонарний.
10.	Коблівська	2/2	4	Догляд вдома, Натуральна допомога, Догляд стаціонарний, Транспортні послуги.
11.	Костянтинівська	3	3	Консультавання, Натуральна допомога, Інформування.
12.	Мостівська	1/4	5	Догляд вдома, Консультативний кризовий телефон, Нічний притулок, Короткотермінове проживання, Догляд стаціонарний.
13.	Нечаянська	2	2	Консультавання, Інформування.
14.	Новомар'ївська	1	1	Догляд вдома.
15.	Ольшанська	4/1	5	Догляд вдома, Консультавання, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний.
16.	Очаківська	5	5	Догляд вдома, Екстрене (кризове) втручання, Консультавання, Натуральна допомога, Інформування,
17.	Первомайська сільська	2	2	Консультавання, Інформування.
18.	Привільненська	2	2	Консультавання, Інформування.
19.	Радсадівська	2	2	Консультавання, Інформування.
20.	Синюхинобрідська	5	5	Догляд вдома, Консультавання, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Натуральна допомога, Інформування.
21.	Софіївська	4/1	5	Догляд вдома, Консультавання, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний.
22.	Степівська	4	4	Догляд вдома Консультавання, Натуральна допомога, Інформування,
23.	Сухоєланецька	3	3	Консультавання, Натуральна допомога, Інформування.
24.	Широківська	2	2	Консультавання, Інформування.

Слід зазначити, що у групі ТГ – 15, де надається від 6 до 9 соціальних послуг до базових соціальних послуг: догляд вдома, консультавання, натуральна допомога, інформування (див. табл. 1.5.4.) додалися нові як базові, так і інші спеціалізовані соціальні послуги, зокрема:

- ❖ Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- ❖ Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування;
- ❖ Соціальна профілактика;
- ❖ Супровід під час інклюзивного навчання;
- ❖ Транспортні послуги;
- ❖ Представництво інтересів;
- ❖ Екстрене (кризове) втручання;

- ❖ Соціальна адаптація;
- ❖ Догляд стаціонарний;
- ❖ Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних.

Таблиця 1.5.4. Перелік ТГ у яких надається від 6 до 9 соціальних послуг

№	Назва ТГ	Кількість соціальних послуг, що надаються в ТГ	Загальна кількість	Перелік соціальних послуг, що надаються в ТГ
1.	Арбузинська	7/1	8	Догляд вдома, Денний догляд, Денний догляд дітей з інвалідністю, Соціальна адаптація Консультування, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний.
2.	Баштанська	8/1	9	Догляд вдома, Соціальна адаптація, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Представництво інтересів, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний.
3.	Березанська	6/1	7	Догляд вдома, Консультування, Натуральна допомога, Інформування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Догляд стаціонарний
4.	Бузька	9	9	Догляд вдома, Соціальна адаптація, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Екстрене (кризове) втручання.
5.	Вознесенська	8	8	Догляд вдома, Денний догляд дітей з інвалідністю, Соціальна адаптація, Консультування, Натуральна допомога, Інформування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування
6.	Врадіївська	8/1	9	Догляд вдома, Денний догляд дітей з інвалідністю, Екстрене (кризове) втручання, Консультування, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, Інформування, Догляд стаціонарний.
7.	Доманівська	4/2	6	Догляд вдома, Денний догляд дітей з інвалідністю, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Догляд стаціонарний, Транспортні послуги.
8.	Мигіївська	6	6	Догляд вдома, Екстрене (кризове) втручання, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Натуральна допомога, Інформування.
9.	Мішково-Погорілівська	8	8	Догляд вдома, Соціальна адаптація, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах,

				Представництво інтересів, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування.
10.	Новобузька	7	7	Догляд вдома, Денний догляд, Денний догляд дітей з інвалідністю, Соціальна адаптація, Консультування, Натуральна допомога, Інформування
11.	Прибужанівська	8	8	Догляд вдома, Екстрене (кризове) втручання, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Представництво інтересів, Натуральна допомога, Інформування.
12.	Прибузька	7	7	Догляд вдома, Екстрене (кризове) втручання, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Натуральна допомога, Інформування, Медіація.
13.	Снігурівська	5/1	6	Догляд вдома, Консультування, Представництво інтересів, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний.
14.	Чорноморська	5/2	7	Догляд вдома, Денний догляд, Консультування, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний, Транспортні послуги.
15.	Южноукраїнська	8/1	9	Догляд вдома, Денний догляд дітей з інвалідністю, Соціальна адаптація, Консультування, Представництво інтересів, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Транспортні послуги

Дані, наведені у таблиці 1.5.5., показали, що у 13 ТГ Миколаївської області запроваджено оптимальний перелік соціальних послуг, що дає можливість ТГ охопити соціальними послугами значну частину вразливих категорій населення ТГ, відповідно до їх потреб.

Таблиця 1.5.5. Перелік ТГ у яких надається від 10 до 16 соціальних послуг

№	Назва ТГ	Кількість соціальних послуг, що надаються у ТГ	Загальна кількість	Перелік соціальних послуг, що надаються у ТГ
1.	Березегуватська	10/2	12	Догляд вдома, Денний догляд, Соціальна адаптація, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Представництво інтересів, Посередництво, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний, транспортні послуги
2.	Благодатненська	10/1	11	Догляд вдома, Соціальна адаптація, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Представництво інтересів, Посередництво, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Медіація, Догляд стаціонарний
3.	Веселинівська	10/2	12	Догляд вдома, Денний догляд, Соціальна адаптація, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Представництво інтересів, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний, Транспортні послуги

4.	Вільнозапорізька	11	11	Догляд вдома, Денний догляд, Соціальна адаптація, Соціальна інтеграція та реінтеграція, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування Представництво інтересів, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування
5.	Єланецька	10/1	11	Догляд вдома, Соціальна адаптація, Екстрене (кризове) втручання, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Представництво інтересів, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний
6.	Казанківська	9/2	11	Догляд вдома, Соціальна адаптація, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Представництво інтересів, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний, Транспортні послуги
7.	Кривоозерська	11/2	13	Догляд вдома, Соціальна адаптація, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Представництво інтересів, Посередництво, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Медіація, Догляд стаціонарний, Соціально - психологічна реабілітація
8.	Куцурубська	8/2	10	Догляд вдома, Екстрене (кризове) втручання, Консультування, Представництво інтересів, Посередництво, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Соціально- трудова адаптація, Догляд стаціонарний
9.	Миколаївська	11/2	14	Догляд вдома, Денний догляд, Соціальна адаптація, Соціальна інтеграція та реінтеграція, Надання притулку, Консультування, Представництво інтересів Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Супровід під час інклюзивного навчання, Догляд стаціонарний, Транспортні послуги
10.	Новоодеська	14/2	16	Догляд вдома, Соціальна адаптація, Соціальна інтеграція та реінтеграція, Екстрене (кризове) втручання, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Представництво інтересів, Посередництво, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, Інформування, Медіація, Догляд стаціонарний, Транспортні послуги
11.	Олександрівська	13/1	14	Догляд вдома, Соціальна адаптація, Соціальна інтеграція та реінтеграція, Екстрене (кризове) втручання, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких

				виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Представництво інтересів, Посередництво, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Медіація, Догляд стаціонарний
12.	Первомайська міська	10/2	12	Догляд вдома, Денний догляд дітей з інвалідністю, Соціальна адаптація, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, Представництво інтересів, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Інформування, Догляд стаціонарний, Паліативний догляд
13.	Шевченківська	12	12	Догляд вдома, Денний догляд, Підтримане проживання осіб похилого віку, з інвалідністю, Соціальна адаптація, Екстрене (кризове) втручання, Консультування, Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, Представництво інтересів, Посередництво, Соціальна профілактика, Натуральна допомога, Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних

Аналіз показав, що з **38 соціальних послуг** (24 базові + 14 інших спеціалізованих), визначених Класифікатором соціальних послуг, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 23.06.2020 р. № 429, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09.07.2020 р. за № 643/34926, не надається в жодній з 52 ТГ області 11 соціальних послуг (див. рис. 1.5.2.), з них:

Базові соціальні послуги

1. Підтримане проживання бездомних осіб
2. Транзитне підтримане проживання
3. Соціальний супровід при працевлаштування
4. Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальним, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями
5. Переклад жестовою мовою

Інші соціальні послуги, що не надаються

1. Персональний асистент
2. Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин
3. Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю
4. Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями
5. Тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю
6. Тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю, особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування

Рисунок 1.5.2. Перелік соціальних послуг, які взагалі не надаються

Показовим для аналізу стану забезпечення населення пілотних ТГ Миколаївської області, як базових, так і інших спеціалізованих соціальних послуг, є узагальнені дані щодо загальної кількості ТГ, що надавали соціальні послуги за звітний період (2022 р.), наведені в таблиці 1.5.3.

Таблиця 1.5.3. Загальна кількість ТГ, що надавали соціальні послуги за звітний період

№	Назва соціальних послуг	Загальна кількість ТГ, що надають такі послуги
Найбільш поширені соціальні послуги		
1.	Консультавання	45
2.	Догляд вдома	41
3.	Інформування	42
4.	Натуральна допомога	38
5.	Догляд стаціонарний	25
Менш поширені соціальні послуги		
6.	Соціальна адаптація	19
7.	Представництво інтересів	18
8.	Соціальна профілактика	17
9.	Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах	17
10.	Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування	12
11.	Екстрене (кризове) втручання	11
Найменше поширені соціальні послуги		
12.	Транспортні послуги	9
13.	Денний догляд	8
14.	Посередництво	7
15.	Денний догляд дітей з інвалідністю	7
16.	Медіація	5
17.	Соціальна інтеграція та реінтеграція	4
18.	Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних	3
19.	Надання притулку	1
20.	Підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю	1
21.	Супровід під час інклюзивного навчання	1
22.	Консультативний кризовий телефон	1
23.	Нічний притулок	1
24.	Короткотермінове проживання	1
25.	Соціально-трудова адаптація	1
26.	Паліативний догляд	1
27.	Соціально-психологічна реабілітація	1
Не надавалися		
28.	Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальним, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями	-
29.	Переклад жестовою мовою	-
30.	Персональний асистент	-
31.	Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями	-
32.	Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці	-
33.	Підтримане проживання бездомних осіб	-
34.	Транзитне підтримане проживання/ учбова соціальна квартира	-

	(будинок	
35.	Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин	-
36.	Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю	-
37.	Тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю	-
38.	Тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю, особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування	-

Дані, наведені в таблиці 1.5.3, свідчать про те, що **найбільш поширеними** з 38 соціальних послуг у ТГ і які надаються в переважній більшості ТГ, є **наступні 5 соціальних послуг:**

- ☑ Послуга консультування
- ☑ Послуга інформування
- ☑ Послуга Догляду вдома
- ☑ Послуга натуральної допомоги
- ☑ Догляд стаціонарний

Зокрема, соціальна послуга:

- консультування надається у 45 (87 %) ТГ (див. рис. 1.5.3);

Рисунок 1.5.3. Частка ТГ, що надають послугу консультування

- інформування у – 42 (81 %) ТГ (див. рис. 1.5.4);

Рисунок 1.5.4. Частка ТГ, що надають послугу інформування

- догляду вдома надається у – 41 (79 %) ТГ (див. рис. 1.5.5);

Рисунок 1.5.5. Частка ТГ, що надають послугу догляду вдома

- послуга натуральної допомоги у – 38 (73 %) ТГ (див. рис. 1.5.6);

Рисунок 1.5.6. Частка ТГ, що надають послугу натуральної допомоги

- догляд стаціонарний надається у 25 (52 %) ТГ (див. рис. 1.5.7);

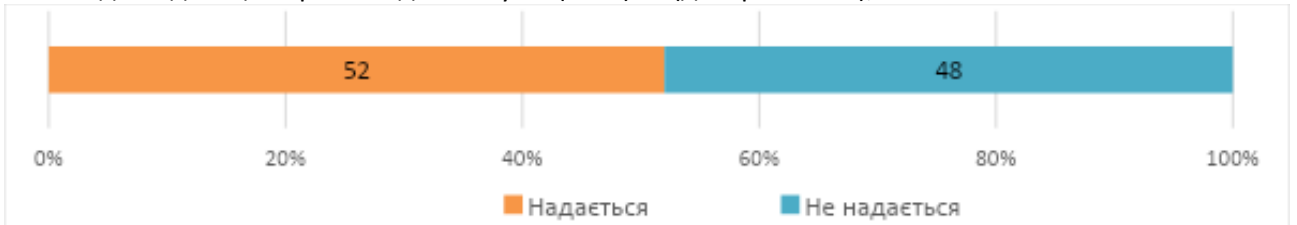

Рисунок 1.5.7. Частка ТГ, що надають послугу догляд стаціонарний

По кількісним показникам найбільш чисельними у ТГ Миколаївської області є лише три соціальні послуги:

- ✓ натуральна допомога;
- ✓ інформування;
- ✓ консультування.

Аналіз показав, що менш поширеними у ТГ області є послуги:

- ✓ соціальної адаптації;
- ✓ представництва інтересів;
- ✓ соціальної профілактики;
- ✓ соціального супроводу сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- ✓ соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування;
- ✓ екстреного (кризового) втручання.

Зокрема, соціальна послуга:

- соціальної адаптації надається у 19 (37 %) ТГ області (див. рис. 1.5.8);

Рисунок 1.5.8. Частка ТГ, що надають послугу соціальної адаптації

- представництва інтересів надається у 18 (35 %) ТГ області (див. рис. 1.5.9);

Рисунок 1.5.9. Частка ТГ, що надають послугу представництва інтересів

- соціальної профілактики надається у 17 (33 %) ТГ області (див. рис. 1.5.10);

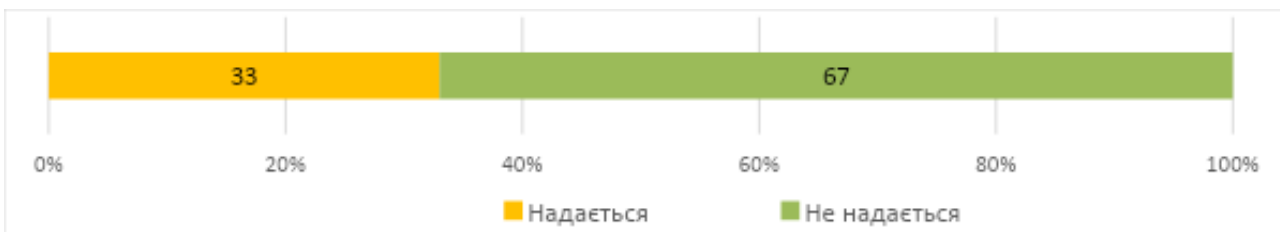

Рисунок 1.5.10. Частка ТГ, що надають послугу соціальної профілактики

- соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, надається у 17 (33 %) ТГ області (див. рис. 1.5.11);

Рисунок 1.5.11. Частка ТГ, що надають послугу соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах

- соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, надається у 12 (23 %) ТГ області (див. рис. 1.5.12);

Рисунок 1.5.12. Частка ТГ, що надають послугу соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування

- екстреного (кризового) втручання надається у 11 (21 %) ТГ області (див. рис. 1.5.13);

Рисунок 1.5.13. Частка ТГ, що надають послугу Екстреного (кризового) втручання

Найменш поширеними соціальними послугами у ТГ області є (див. рис. 1.5.14):

- ✓Транспортні послуги
- ✓Денний догляд
- ✓Посередництво
- ✓Денний догляд дітей з інвалідністю
- ✓Медіація
- ✓Соціальна інтеграція та реінтеграція
- ✓Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних

Рисунок 1.5.14. Найменш поширені соціальні послуги у ТГ Миколаївської області

Аналіз показав, що **9 соціальних послуг, надаються лише в одній з ТГ області, а саме:**

- + надання притулку,
- + підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю,
- + супровід під час інклюзивного навчання,
- + консультативний кризовий телефон,
- + нічний притулок,
- + короткотермінове проживання,
- + соціально-трудова адаптація,
- + паліативний догляд,
- + соціально-психологічна реабілітація

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» соціальні послуги, що надаються в переважній більшості ТГ області (консультування, інформування, натуральна допомога), відносяться до групи послуг, спрямованих на запобігання виникненню складних життєвих обставин та/або потраплянню особи/сім'ї в такі обставини. Це прості соціальні послуги, що не передбачають надання постійної або систематичної комплексної допомоги.

Враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що в ТГ Миколаївської області **недостатньо надається комплексних та комплексних спеціалізованих соціальних послуг, що потребують узгоджених дій фахівців з надання постійної або систематичної комплексної допомоги**, зокрема, соціальних послуг із **соціальної підтримки, соціального обслуговування**, спрямованих на подолання особою/сім'єю складних життєвих обставин або мінімізацію негативних наслідків складних життєвих обставин особи/сім'ї, підтримку їх життєдіяльності, соціального статусу та включення у ТГ.

Кабінетний аналіз включав і аналіз вразливих груп населення, охоплених соціальними послугами в ТГ. Отримані від ТГ картки надавачів соціальних послуг дали можливість проаналізувати перелік категорій осіб/сімей, яким надаються соціальні послуги у ТГ (див рис. 1.5.15).

Дані наведені на рис. 1.5.15 показують, що лише 13 ТГ області охоплюють соціальними послугами у своїх ТГ практично всі вразливі групи населення.

Немає інформації від 17 ТГ стосовно категорій, охоплених соціальними послугами: Веснянська, Володимирська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Дорошівська, Інгульська, Костянтинівська, Нечаянська, Новомар'ївська, Первомайська селищна, Привільненська, Радсадівська, Снігурівська, Степівська, Сухоеланецька, Широківська ТГ.

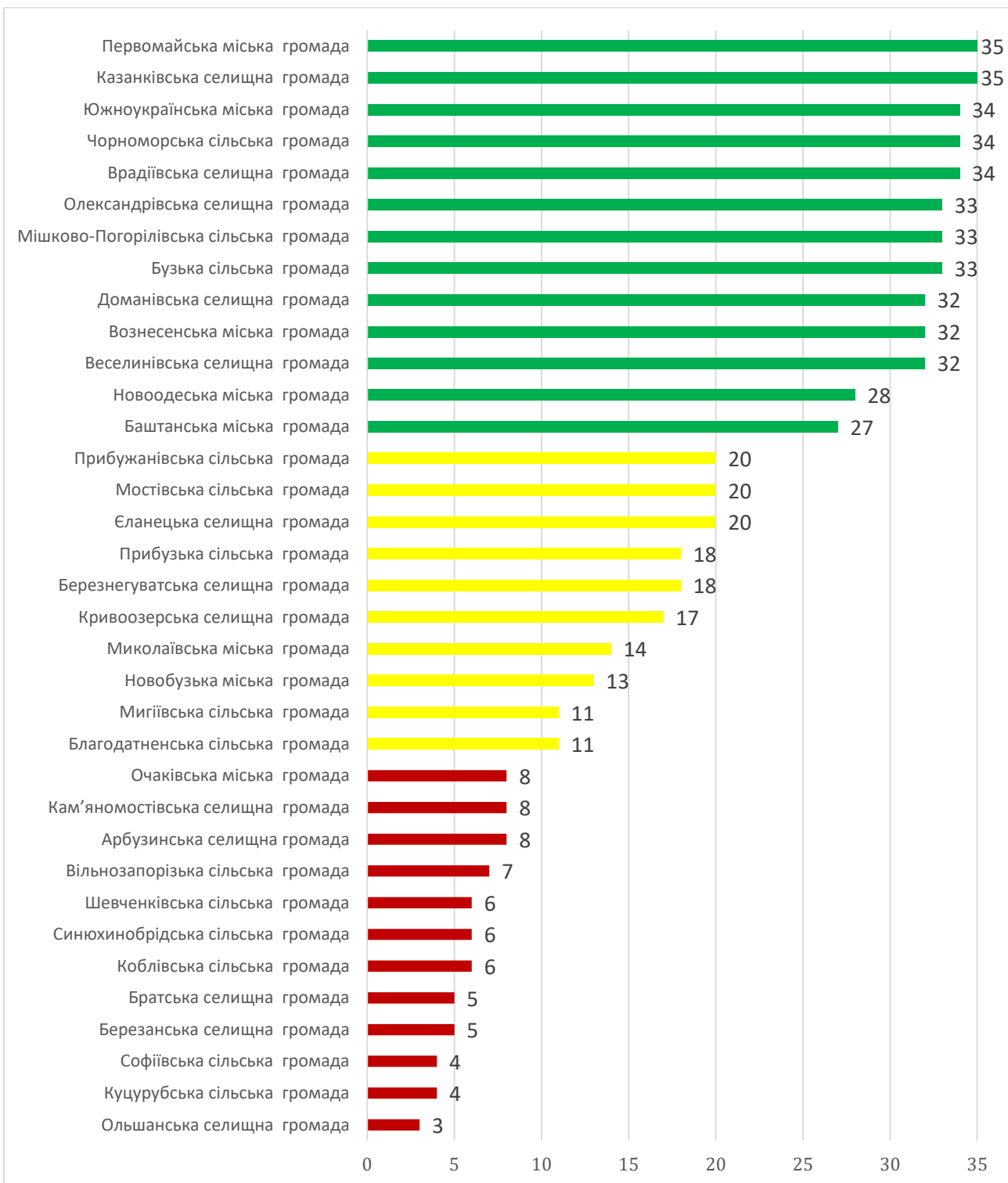

Рисунок 1.5.15. Загальна кількість вразливих категорій населення у ТГ, які отримують соціальні послуги у ТГ

Аналіз категорій осіб/сімей, яким надаються соціальні послуги в ТГ показав, що переважна більшість надавачів послуг у ТГ надають послуги незначній кількості вразливих груп населення (див. рис. 1.5.16).

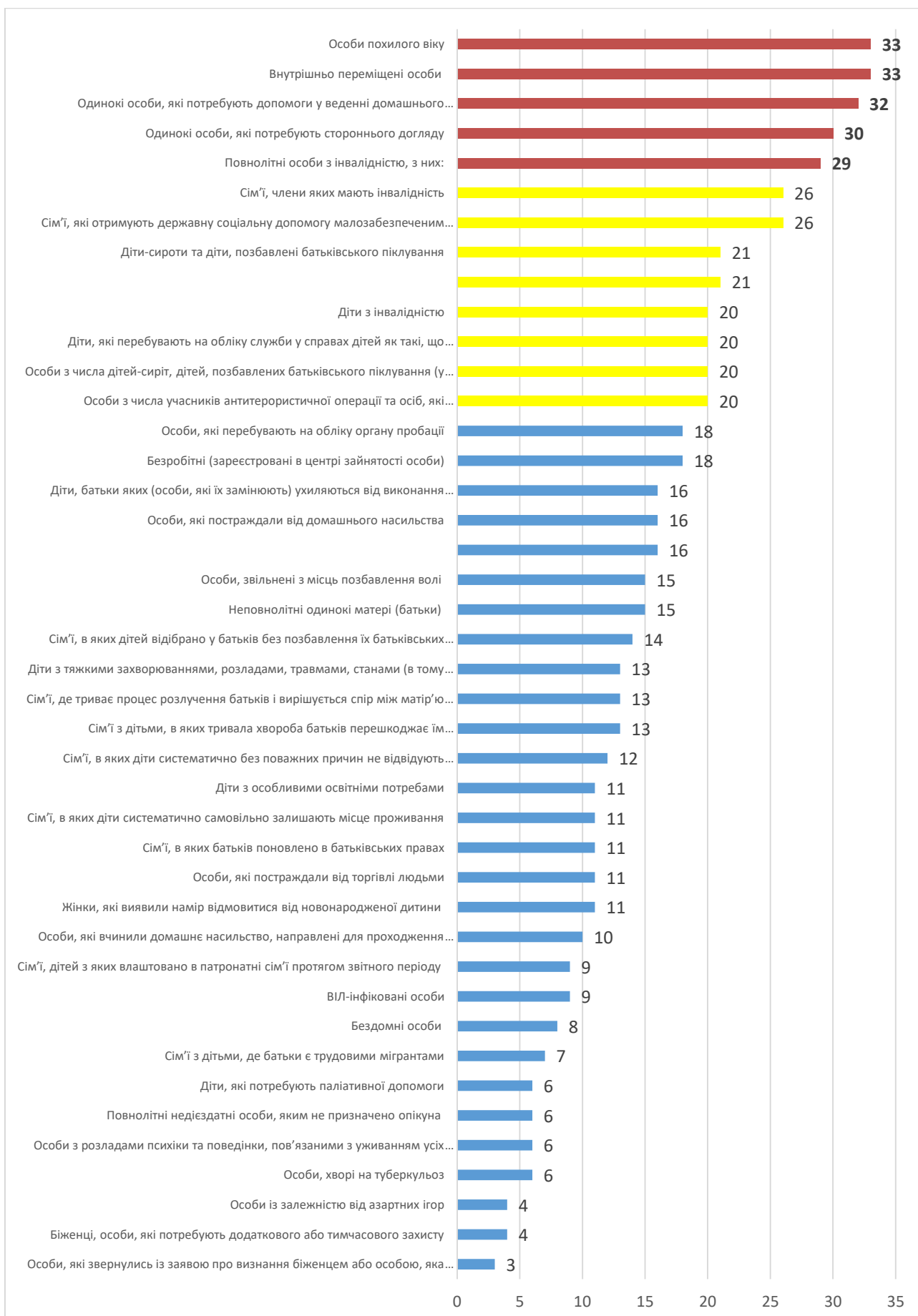

Рисунок 1.5.16. Загальна кількість ТГД, що охоплюють послугами окремі категорії вразливих груп населення

Як показали дані, наведені на рис. 1.5.16, переважна більшість ТГ охоплює соціальними послугами лише наступні категорії вразливих груп населення (див. рис. 1.5.17). Це в першу чергу :

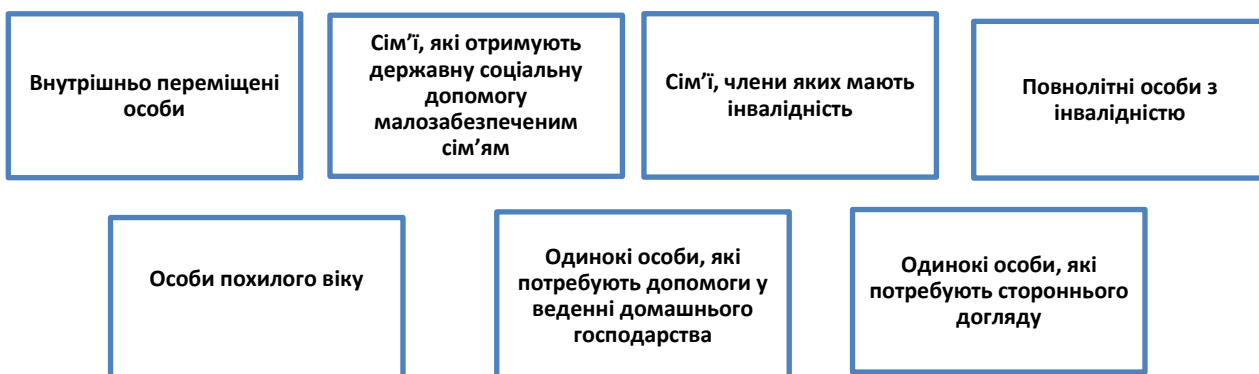

Рисунок 1.5.17. Категорії вразливих груп населення, що охоплює більшість ТГ

Такий перелік категорій вразливих груп населення свідчить про те, що у ТГ області більш доступними та системними є базові соціальні послуги, що надаються особам похилого віку, особам з інвалідністю: догляд вдома, натуральна допомога, інформування, консультування.

Аналіз показав, що **найменше охопленими соціальними послугами** в переважній більшості ТГ є такі вразливі групи сімей та дітей:

- ❖ сім'ї, де триває процес розлучення батьків і вирішується спір між матір'ю та батьком щодо визначення місця проживання дітей, участі батьків у їх вихованні;
- ❖ сім'ї з дітьми, де батьки є трудовими мігрантами (2);
- ❖ сім'ї, в яких дітей відібрано у батьків без позбавлення їх батьківських прав на підставі рішення суду (38);
- ❖ сім'ї з дітьми, в яких тривала хвороба батьків перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки;
- ❖ сім'ї, в яких батьків поновлено в батьківських правах;
- ❖ діти, батьки яких (особи, які їх замінюють) ухиляються від виконання своїх обов'язків (582);
- ❖ сім'ї в яких дітей відібрано у батьків без позбавлення батьківських прав на підставі рішення суду;
- ❖ особи з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування (у віці 18–23 роки), які проживають в ТГ (210);
- ❖ сім'ї, в яких діти систематично самовільно залишають місце проживання;
- ❖ сім'ї, дітей з яких влаштовано в патронатні сім'ї протягом звітного періоду;
- ❖ сім'ї, в яких діти систематично без поважних причин не відвідують заклади освіти.

Низький рівень охоплення соціальними послугами вищезазначених категорій сімей та дітей може свідчити, що у ТГ недостатньо розвинуто сімейно-орієнтовані послуги, що спрямовані на вчасне запобігання виникненню складних життєвих обставин, в першу чергу це стосується послуг для сімей з дітьми, спрямованих на попередження позбавлення батьківських прав та вилучення дитини із сім'ї. Не охоплено послугами соціального супроводу всі сім'ї з дітьми в СЖО, сімейні форми влаштування дітей. У ТГ практично відсутня послуга догляду і виховання дітей (патронатне виховання).

Аналіз також показав, що практично **не охоплені соціальними послугами** такі категорії населення ТГ області, як:

- ❖ ВІЛ-інфіковані особи;
- ❖ Особи, хворі на туберкульоз;
- ❖ Особи з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин;
- ❖ Особи із залежністю від азартних ігор;
- ❖ Особи, які вчинили домашнє насильство, направлені для проходження програми для кривдників;
- ❖ Повнолітні недієздатні особи, яким не призначено опікуна

Окремо слід зазначити, що в переважній більшості ТГ недостатньо соціальних послуг **для дітей з інвалідністю**, у тому числі для:

- ❖ дітей з особливими освітніми потребами;
- ❖ дітей з тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами (в тому числі до встановлення інвалідності);
- ❖ дітей, які потребують паліативного догляду

Актуальними для ТГ Миколаївської області є питання щодо організації та надання послуг для осіб з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні: соціально психологічної реабілітації, консультування психолога, соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, соціально трудової адаптації, фізичного супроводу осіб з інвалідністю тощо.

В ході опитування було отримано від ТГ дані щодо впровадження нових соціальних послуг протягом останніх трьох років. Аналіз даних показав, що **18 (37 %) з 52** ТГ області (див. табл. 1.5.6 та рис. 1.5.16) протягом звітного періоду впроваджували нові соціальні послуги, зокрема послуги:

❖ Натуральної допомоги	❖ Послуги патронату над дитиною
❖ Паліативного догляду	❖ Екстреного кризового втручання
❖ Послуги соціального таксі	❖ Фізичного супроводу осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних
❖ Консультування	❖ Супроводу під час інклюзивного навчання
❖ Інформування	
❖ Консультативного кризового телефону	
❖ Посередництва	
❖ Представництва інтересів	
❖ Соціальної профілактики	
❖ Догляду вдома	

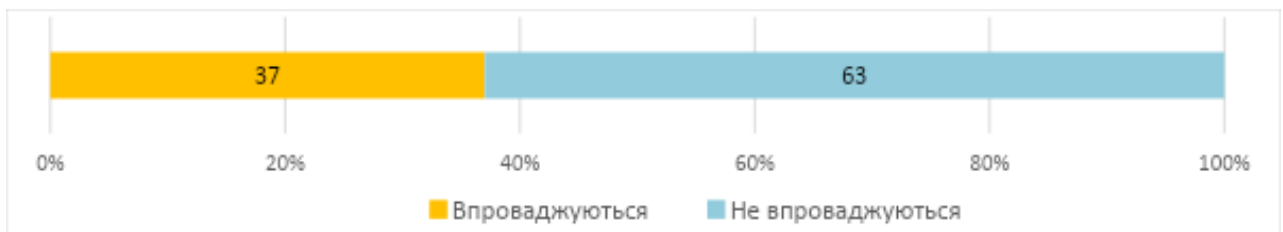

Рисунок 1.5.16. Інформація стосовно провадження нових соціальних послуг

Таблиця 1.5. 6. Узагальнена інформація щодо впровадження нових соціальних послуг у ТГ області

1	Арбузинська селищна громада	Не впроваджували
2	Баштанська міська громада	Транспортні послуги
3	Березанська селищна громада	Медико-профілактичні послуги (масаж, Д-Арсенваль, електрофорез, ампліпульс, УВЧ, пневмомасаж, алмаз

		(магніт)
4	Березнегуватська селищна громада	Не впроваджували
5	Благодатненська сільська громада	Мультидисциплінарна команда
6	Братська селищна громада	Не впроваджували
7	Бузька сільська громада	Не впроваджували
8	Веселинівська селищна громада	Транспортні, натуральна допомога
9	Веснянська селищна громада	Не впроваджували
10	Вільнозапорізька сільська громада	Консультування, інформування, консультативний кризовий телефон, посередництво, представництво інтересів, соціальна профілактика, догляд вдома
11	Вознесенська міська громада	мобільна бригада по наданню соціальних послуг, кейс менеджмент по наданню соціальних послуг, кейс менеджер по роботі з ветеранами
12	Володимирівська сільська громада	Немає даних
13	Воскресенська селищна громада	Немає даних
14	Врадіївська селищна громада	Не впроваджували
15	Галицинівська сільська громада	Не впроваджували
16	Горохівська сільська громада	Не впроваджували
17	Доманівська селищна громада	Екстрене (кризове) втручання, психологічні послуги
18	Дорошівська сільська громада	Не впроваджували
19	Єланецька селищна громада	Не впроваджували
20	Інгульська сільська громада	Не впроваджували
21	Казанківська селищна громада	Соціальний супровід, денний догляд
22	Кам'яномостівська селищна громада	Не впроваджували
23	Коблівська сільська громада	Послуга з перевезення осіб з обмеженими можливостями спецтранспортом
24	Костянтинівська сільська громада	Немає даних
25	Кривоозерська селищна громада	Соціальне таксі
26	Куцурубська сільська громада	Не впроваджували
27	Мигіївська сільська громада	Не впроваджували
28	Миколаївська міська громада	Немає даних
29	Мішково-Погорілівська сільська громада	Служба перевезень
30	Мостівська сільська громада	догляд вдома, підтримане проживання; соціальна адаптація; екстрене (кризове) втручання; консультування; соціальний супровід; посередництво; соціальна профілактика; натуральна допомога; фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, супровід під час інклюзивного навчання; інформування
31	Нечаянська сільська громада	Деякі питання призначень і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі
32	Новобузька міська громада	Надання притулку постраждалим від насилля
33	Новомар'ївська сільська громада	Не впроваджували
34	Новоодеська міська громада	Не впроваджували
35	Олександрівська селищна громада	Стаціонарний догляд, натуральна допомога
36	Ольшанська селищна громада	Не впроваджували
37	Очаківська міська громада	Екстрено (кризове) втручання
38	Первомайська міська громада	Паліативне відділення (стаціонар). Відділення інтегрованих послуг
39	Первомайська селищна громада	Не впроваджували
40	Прибужанівська сільська громада	Не впроваджували

41	Прибузька сільська громада	Не впроваджували
42	Привільненська сільська громада	Не впроваджували
43	Радсадівська селищна громада	Реєстрація ВПО, видача довідки ВПО, оформлення ДСД на проживання ВПО, оформлення компенсації на комунальні послуги за проживання ВПО по програмі "Прихисток", надання відомостей з Держземкадастру
44	Синюхинобрідська сільська громада	Не впроваджували
45	Снігурівська міська громада	Немає даних
46	Софіївська сільська громада	Не впроваджували
47	Степівська сільська громада	Немає даних
48	Сухоеланецька сільська громада	Немає даних
49	Чорноморська сільська громада	Не впроваджували
50	Шевченківська сільська громада	Не впроваджували
51	Широківська селищна громада	Не впроваджували
52	Южноукраїнська міська громада	Не впроваджували

Такий перелік нових соціальних послуг у 18 ТГ області свідчить про те, що попри військовий стан, частина ТГ Миколаївської області все ж таки усвідомлюють необхідність впровадження нових як базових, так і інших спеціалізованих соціальних послуг. Це також може свідчити про те, що в ТГ почали вивчати потреби вразливих груп населення і визначати незадоволений попит різних вразливих груп населення в соціальних послугах.

Нові соціальні послуги планують впроваджувати 17 ТГ Миколаївської області (див табл. 1.5.7).

Таблиця 1.5.7. Соціальні послуги, які ТГ планують впроваджувати протягом 2024 року

№	Назва ТГ	Які нові соціальні послуги, ТГ планують впроваджувати протягом 2023–2024 років
1	Арбузинська селищна громада	Не планують впроваджувати
2	Баштанська міська громада	мобільні соціальні послуги , транспортні послуги
3	Березанська селищна громада	Соціальне таксі
4	Березнегуватська селищна громада	Не планують впроваджувати
5	Благодатненська сільська громада	Не планують впроваджувати
6	Братська селищна громада	Не планують впроваджувати
7	Бузька сільська громада	Не планують впроваджувати
8	Веселінівська селищна громада	Не планують впроваджувати
9	Веснянська селищна громада	Не планують впроваджувати
10	Вільнозапорізька сільська громада	Догляд та виховання дітей в умовах наближених до сімейних, соціальне адаптування, екстрене (кризове) втручання, соціальна інтеграція та реінтеграція
11	Вознесенська міська громада	Кризові кімнати денного центру
12	Володимирівська сільська громада	Немає даних
13	Воскресенська селищна громада	Немає даних
14	Врадіївська селищна громада	супровід під час інклюзивного навчання
15	Галицинівська сільська громада	Не планують впроваджувати
16	Горохівська сільська громада	Не планують впроваджувати
17	Доманівська селищна громада	Соціально-психологічне розвантаження
18	Дорошівська сільська громада	Не планують впроваджувати
19	Єланецька селищна громада	Соціальна послуга із супроводу ветеранів війни та демобілізаційних осіб
20	Інгульська сільська громада	Не планують впроваджувати
21	Казанківська селищна громада	Соціальний менеджер
22	Кам'яномостівська селищна громада	Не планують впроваджувати

23	Коблівська сільська громада	Мобільна соціальна служба: послуги з догляду вдома, паліативного догляду та натуральної допомоги
24	Костянтинівська сільська громада	Немає даних
25	Кривоозерська селищна громада	Надання соціальної допомоги особам постраждалим від домашнього насилля, або за ознакою статі; Запровадження кейс-менеджменту «Помічник ветерана»
26	Куцурубська сільська громада	Не планують впроваджувати
27	Мигіївська сільська громада	Помічник ветерана
28	Миколаївська міська громада	Немає даних
29	Мішково-Погорілівська сільська громада	Не планують впроваджувати
30	Мостівська сільська громада	Нічний притулок, транспортні послуги тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю, особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування, тимчасовий відпочинок для батьків, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю, підтримане проживання бездомних осіб, короткотермінове проживання, соціальний супровід при працевлаштуванні
31	Нечаянська сільська громада	Деякі питання призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі
32	Новобузька міська громада	Супровід під час інклюзивного навчання
33	Новомар'ївська сільська громада	Не планують впроваджувати
34	Новоодеська міська громада	Не планують впроваджувати
35	Олександрівська селищна громада	Транспортні послуги
36	Ольшанська селищна громада	Турбота
37	Очаківська міська громада	Транспортна послуга "Соціальне таксі", денне перебування
38	Первомайська міська громада	Ветеранський офіс
39	Первомайська селищна громада	Не планують впроваджувати
40	Прибужанівська сільська громада	Не планують впроваджувати
41	Прибузька сільська громада	Не планують впроваджувати
42	Привільненська сільська громада	Не планують впроваджувати
43	Радсадівська селищна громада	«Помічник ветерана»
44	Синюхинобрідська сільська громада	Не планують впроваджувати
45	Снігурівська міська громада	Немає даних
46	Софіївська сільська громада	Не планують впроваджувати
47	Степівська сільська громада	Немає даних
48	Сухоеланецька сільська громада	Немає даних
49	Чорноморська сільська громада	Не планують впроваджувати
50	Шевченківська сільська громада	Не планують впроваджувати
51	Широківська селищна громада	Не планують впроваджувати
52	Южноукраїнська міська громада	«Помічник ветерана»

У сфері управління Департаменту соціального захисту населення Миколаївської обласної військової адміністрації функціонують 10 будинків-інтернатів, з них:

– 2 будинки-інтернати для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю;

- 7 психоневрологічних інтернатів;
- 1 дитячий будинок-інтернат.

За даними Департаменту станом на 01.10.2022 р. на повному державному утриманні в інтернатних закладах області перебувало 1255 підопічних та 36 вихованців. Протягом 2022 року забезпечено стабільну роботу інтернатних установ, належні умови проживання підопічних та вихованців. Нових інтернатних установ та закладів не створено, не перепрофільовано та не ліквідовано.

Висновки

Аналіз мережі надавачів соціальних послуг у ТГ Миколаївської області показав, що **у 2022 році** у 16-ти з 52 ТГ області взагалі відсутні надавачі соціальних послуг, зокрема у Веснянській, Воскресенській, Дорошівській, Галіцинівській, Горохівській, Інгульській, Константинівській, Нечаянській, Новомар'ївській, Первомайській селищній, Привільнянській, Радсадівській, Широківській, Мостівській, Сухоеланецькій, Чорноморській ТГ. У 2023 році у **Воскресенській ТГ було створено ЦНСП.**

У **Воскресенській, Константинівській, Мостівській та Чорноморській** ТГ послуги надають уповноважені органи місцевого самоврядування, що суперечить нормам законодавства.

У Братській, Коблевській, Кривоозерській, Куцурубській, Очаківській, Софіївській ТГ створено лише ТЦСО - для надання соціальних послуг особам похилого віку, особам з інвалідністю. **Тільки у 2023 році у Коблевській ТГ створено ЦНСП.**

Найбільш поширеним надавачем соціальних послуг ТГ області є ЦНСП – заклади для надання соціальних послуг різним групам особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

З 38 соціальних послуг в жодній ТГ не надаються 11, зокрема:

4 базових соціальних послуг:

- Підтримане проживання бездомних осіб,
- Транзитне підтримане проживання,
- Соціальний супровід при працевлаштуванні,
- Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальним, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями

7 інших спеціалізованих соціальних послуг:

- Персональний асистент,
- Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин,
- Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю,
- Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями,
- Тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю,
- Тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю, особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування,
- Соціально-психологічна реабілітація).

У ТГ області більш доступними та системними є базові соціальні послуги, що надаються особам похилого віку, особам з інвалідністю: догляд вдома, натуральна допомога, інформування, консультивання.

У ТГ недостатньо розвинуто сімейно-орієнтовані послуги, що спрямовані на вчасне запобігання виникненню складних життєвих обставин, в першу чергу це стосується послуг для сімей з дітьми, спрямованих на попередження позбавлення батьківських прав та вилучення дитини із сім'ї. Не охоплено послугами соціального супроводу всі сім'ї з дітьми в СЖО, сімейні форми влаштування дітей. У ТГ практично відсутня послуга догляду і виховання дітей (патронатне виховання).

Актуальними для ТГ Миколаївської області є питання щодо організації та надання послуг для осіб з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні: соціально- психологічної реабілітації, консультування психолога, соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, соціально-трудова адаптації, фізичного супроводу осіб з інвалідністю тощо.

1.6. Характеристика кадрового, матеріально–технічного, фінансового забезпечення системи надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях

Відповідно до пункту 7 частини першої статті 9 Закону України «Про соціальні послуги» одним із основних напрямів державної політики у сфері надання соціальних послуг є здійснення кадрового забезпечення системи надання соціальних послуг.

Ключовими працівниками в системі надання соціальних послуг у ТГ є фахівці із соціальної роботи.

Пунктом 4.10 Методичних рекомендацій щодо організації та забезпечення діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей, затверджених наказом Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н, рекомендовано забезпечувати проведення соціальної роботи та організацію надання соціальних послуг фахівцями з соціальної роботи, які є працівниками комунального закладу (надавача соціальних послуг) за місцем проживання мешканців ТГ, зокрема на віддалених (у тому числі пересувних) робочих місцях.

Для цього рекомендується посади ФСР вводити із розрахунку:

у сільській місцевості 1 штатна одиниця на:

- один або декілька населених пунктів, що входять до складу ТГ, з чисельністю населення від 2 до 4 тисяч мешканців (у разі відстані між населеними пунктами до 15 км);

- декілька населених пунктів, що входять до складу ТГ, з чисельністю населення не більше ніж 2 тисячі жителів (у разі відстані між населеними пунктами не більше ніж 30 км, за наявності громадського 19 транспортного сполучення чи закріпленого за фахівцем із соціальної роботи транспортного засобу);

- один населений пункт, що входить до складу ТГ, у гірській місцевості (незалежно від чисельності населення);

у містах 1 штатна одиниця на:

- 10 тисяч мешканців в обласних центрах та містах з населенням більше ніж 200 тисяч;

- 5–7 тисяч мешканців у містах з населенням від 50 до 200 тисяч;

- 5 тисяч мешканців у містах з населенням менше ніж 50 тисяч та у приватному секторі.

Аналіз стану кадрового забезпечення надавачів соціальних послуг проведено в 45 із 52 ТГ Миколаївської області, 7 ТГ (Арбузинська селищна, Веселинівська селищна, Володимирівська сільська, Мигіївська сільська, Миколаївська міська, Снігурівська міська та Степівська сільська) інформацію, необхідну для аналізу не надали.

Зазначений аналіз показав, що посади ФСР введено у штат комунальних надавачів у 24 ТГ, водночас у 21 ТГ немає жодної посади ФСР, із них 16 ТГ (Веснянська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Дорошівська, Інгульська, Костянтинівська, Мостівська, Нечаянська, Новомар'ївська, Первомайська сільська, Привільненська, Радсадівська, Сухоеланецька, Чорноморська, Широківська) взагалі не мають власного комунального надавача соціальних послуг, у тому числі у ТГ (Костянтинівська, Воскресенська, Мостівська, Чорноморська), де немає надавача, але соціальні послуги надає уповноважений орган, в штаті немає ФСР, крім Костянтинівської (5 ФСР) та Мостівської (1 ФСР) ТГ; в інших 7 ТГ у штаті комунального надавача соціальних послуг посади ФСР також відсутні.

Наразі в Миколаївській області працює 129 ФСР (див. рис. 1.6.1). Такий показник є вкрай недостатнім для забезпечення надання соціальних послуг жителям ТГ відповідно до їх потреб.

У середньому в 24 ТГ на одного ФСР припадає 4,759 тис. осіб, що незначною мірою перевищує рекомендовану норму. Водночас проаналізувати середнє навантаження у Миколаївській області в повному обсязі не можливо через відсутність посад ФСР у більш ніж 40 % ТГ.

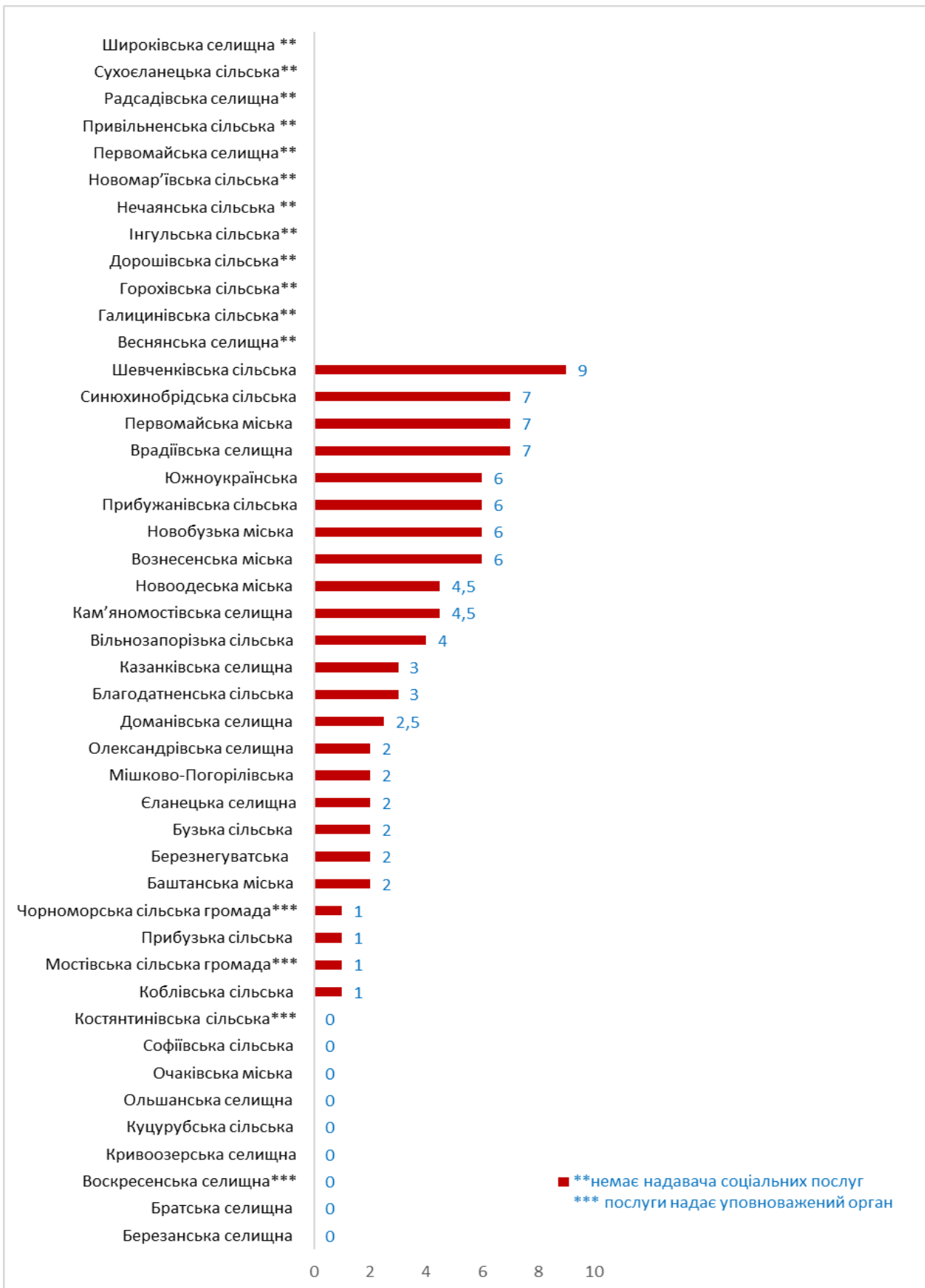

Рисунок 1.6.1. Кількість посад фахівців із соціальної роботи в ТГ Миколаївської області

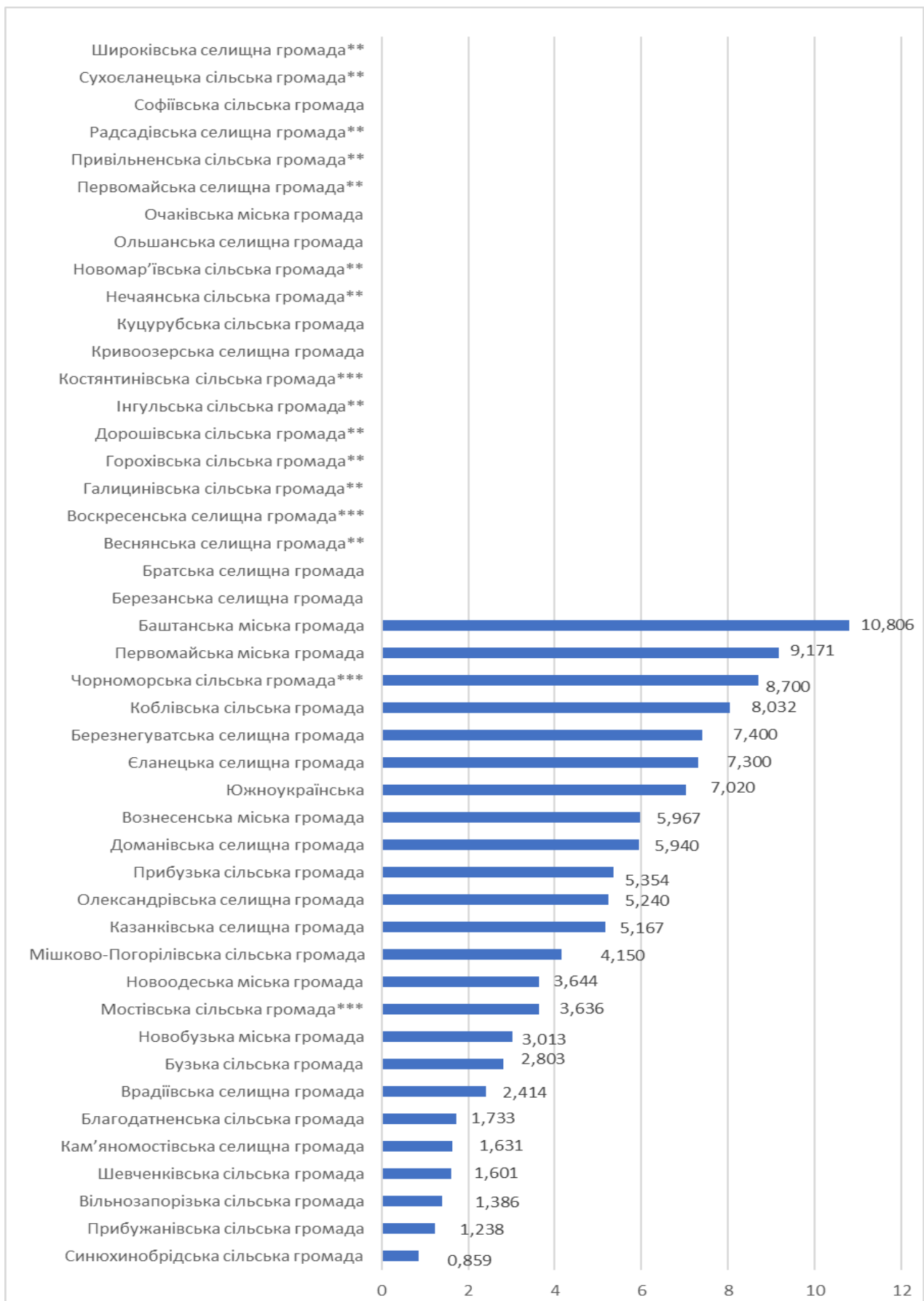

Рисунок 1.6.2. Навантаження на одного ФСР в ТГ Миколаївської області (тис. осіб)

Аналіз кількості основних працівників, які забезпечують надання соціальних послуг у ТГ Миколаївської області (фахівці із соціальної роботи, соціальні працівники, соціальні робітники, психологи, медичний персонал та інші), показав, що загальна кількість таких працівників складає всього 600 осіб (див. рис. 1.6.3).

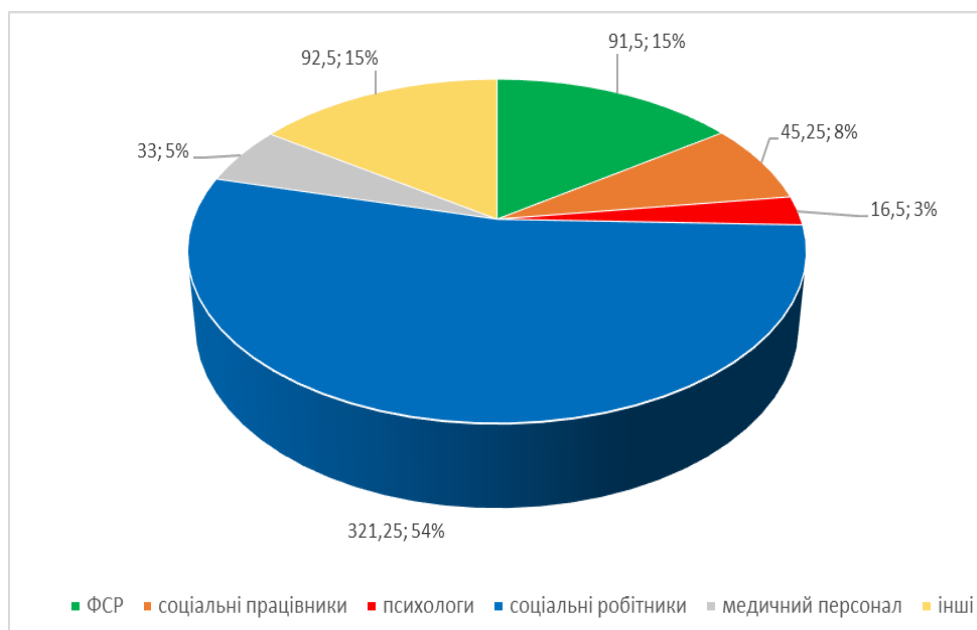

Рисунок 1.6.3. Кадрове забезпечення системи надання соціальних послуг в Миколаївській області

Кадрове забезпечення надавачів соціальних послуг Миколаївської області в розрізі посад та ТГ наведено в таблиці 1.6.1.

Таблиця 1.6.1. Кадрове забезпечення надавачів соціальних послуг Миколаївської області в розрізі ТГ у 2022 році

Назва ТГ	Кількість працівників в, що надають соціальні послуги	ФСП	соціальних працівників	психологів	соціальних робітників	медичний персонал	інші
Арбузинська селищна*		2	6		18		
Баштанська міська	22,75	2	0	0,5	22	1,75	0,5
Березанська селищна	20	1	0	0	18	2	0
Березнегуватська селищна	52,5	2	15	0	32	0	10,25
Благодатненська сільська	18	3	2	0	14	0	0
Братська селищна	37	3	7	1	19	1	10
Бузька сільська	10	5	1	1	4	0	2
Веселинівська селищна *		12	Відсутній надавач соцпослуг	2	26		
Веснянська селищна **		6	0				
Вільнозапорізька	8	4	0	0	4	0	0

сільська							
Вознесенська міська	46	6	4	1	25,5	3,25	5,75
Володимирівська сільська*		1					
Воскресенська селищна***	0	1	Відсутній надавач соцпослуг	0	0	0	0
Врадіївська селищна	19,5	7	2	1	11	8	2,5
Галичинівська сільська**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Горохівська сільська**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Доманівська селищна	20	1	0	2	15,5	0	0
Дорошівська сільська**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Єланецька селищна	21,5	2	2	0	18	1	4,5
Інгульська сільська**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Казанківська селищна	30,5	1	1	1	23	2,5	0
Кам'яномостівська селищна	10,75	6	0	0	6	1	0
Коблівська сільська	11	8	0	0	11	0	0
Костянтинівська сільська***		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Кривоозерська селищна	49	2	2	1	27	1	18
Куцурубська сільська	7	1	1	0	6	1	0
Мигіївська сільська*		3	0		11		
Миколаївська міська*		16	33	3	126		
Мішково-Погорілівська сільська	5	2	0	0	4	0	0
Мостівська сільська***	7	0	Відсутній надавач соцпослуг	0	6	0	0
Нечаянська сільська**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Новобузька міська	37	1	1	1	13	2	15

Новомар'ївська сільська**		1	Відсутній надавач соцпослуг				
Новоодеська міська	35	7	5	1	22	1,5	4
Олександрівська селищна	30	3	5	0	12	1	13
Ольшанська селищна	9	1	1	0	5	0	3
Очаківська міська	7	2	1	0	10	0	0
Первомайська міська	16	7	5	3	41	4,5	1
Первомайська селищна**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Прибужанівська сільська	16	6	0	0	12	0	2
Прибузька сільська	10	1	8	1	8	0	0
Привільненська сільська**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Радсадівська селищна**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Синюхинобрідська сільська	18	7	0	0	11	0	0
Снігурівська міська*		2	1		20		
Софіївська сільська	5,5	0	4	0	4	1,5	0
Степівська сільська*		5	1		6		
Сухоеланецька сільська**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Чорноморська сільська***	2	0	Відсутній надавач соцпослуг	0	4	0	0
Шевченківська сільська	10	11	0	0	1	0	0
Широківська селищна**		0	Відсутній надавач соцпослуг				
Южноукраїнська міська	9	6	7	2	17	0	1
ВСЬОГО	600	156	116	16,5	437	33	92,5

Результати проведеного аналізу свідчать про вкрай слабе кадрове забезпечення системи соціальної роботи та надання соціальних послуг в Миколаївській області, що унеможливорює задоволення в повному обсязі попиту жителів регіону на соціальні послуги.

Невід’ємною складовою системи кадрового забезпечення є професійне зростання працівників системи надання соціальних послуг. З цієї метою законодавством України (стаття 17 Закону України «Про соціальну роботу з сім’ями, дітьми та молоддю») передбачено створення обласних центрів соціальних служб до повноважень яких віднесено, зокрема, організація навчання із соціальної роботи, надання соціальних послуг; проведення навчальних заходів для надавачів соціальних послуг, спеціалістів виконавчих органів місцевого самоврядування, які здійснюють управління системою надання соціальних послуг сім’ям та дітям.

У Миколаївській області створено обласний центр соціальних служб та забезпечено його діяльність.

Аналіз кадрового забезпечення цього закладу показав низький рівень спроможності його працівників проводити навчальну та методичну роботу. Так, у штаті обласного центру працює 1 методист, 2 психологи, 2 фахівці із соціальної роботи та жодного соціального менеджера і соціолога. Такі дані показують, що в обласному центрі соціальних служб недостатня кількість працівників, які за своїми функціями мають проводити навчально методичну та аналітичну роботу, в першу чергу методистів та психологів.

З числа цих працівників 5 – сертифіковані тренери з підготовки кандидатів у прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни, піклувальники, усиновителі, патронатні вихователі, наставники, а також тренери з курсу «Самодопомога +» та надання першої психологічної допомоги.

За результатами аналізу проведення навчальних заходів **за 9 місяців 2023 року** слід зазначити, що загальний показник охоплення в Миколаївській області складає 646 осіб, що майже вповоловину (41,54 %) менше, в середньому по Україні.

Така ж ситуація і щодо підготовки кандидатів у сімейні форми виховання (див. рис. 1.6.4).

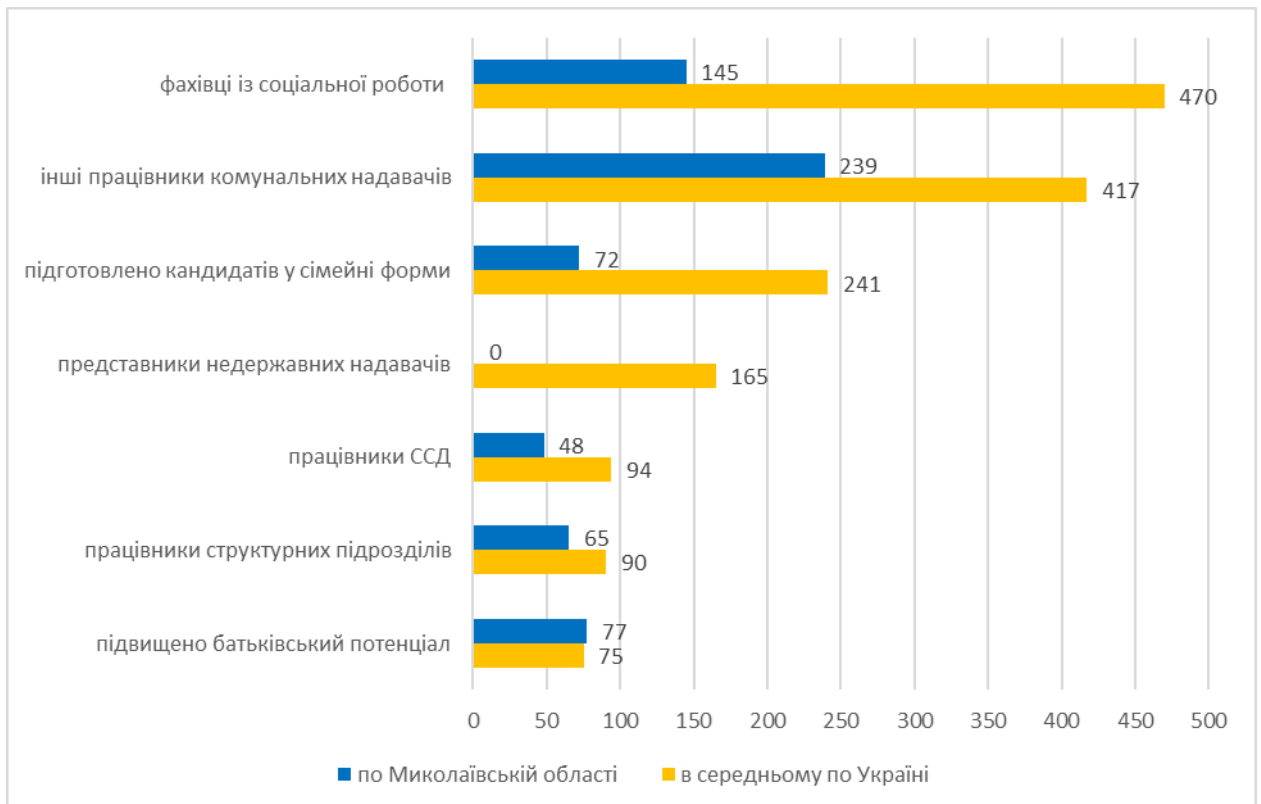

Рисунок 1.6.4. Стан охоплення навчальними заходами

Основою матеріально-технічного забезпечення системи соціальної роботи та надання соціальних послуг є наявність у надавачів послуг доступного приміщення, що відповідає ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» та достатньої кількості транспортних засобів, у тому числі і для перевезення маломобільних груп населення.

Аналіз стану відповідності приміщень ДБН щодо інклюзивності показав, що у 10 із 45 ТГ (34,48 %) приміщення надавачів соціальних послуг повністю відповідають зазначеним нормативам (Березнегуватська селищна, Благодатненська сільська, Врадіївська селищна, Казанківська селищна, Кам'яномостівська селищна, Куцурубська сільська, Мостівська сільська, Ольшанська селищна, Очаківська міська), у 13 ТГ (44,83 %) приміщення відповідають частково. У 2 ТГ (6,90 %) (Вільнозапорізька та Бузька сільські) – приміщення надавачів зовсім не відповідають ДБН, ще 4 (13,79 %) ТГ (Шевченківська, Синюхинобрідська сільські, Доманівська селищна та Новоодеська міська) подали некоректну інформацію, що унеможливило проведення аналізу (див. рис. 1.6.5).

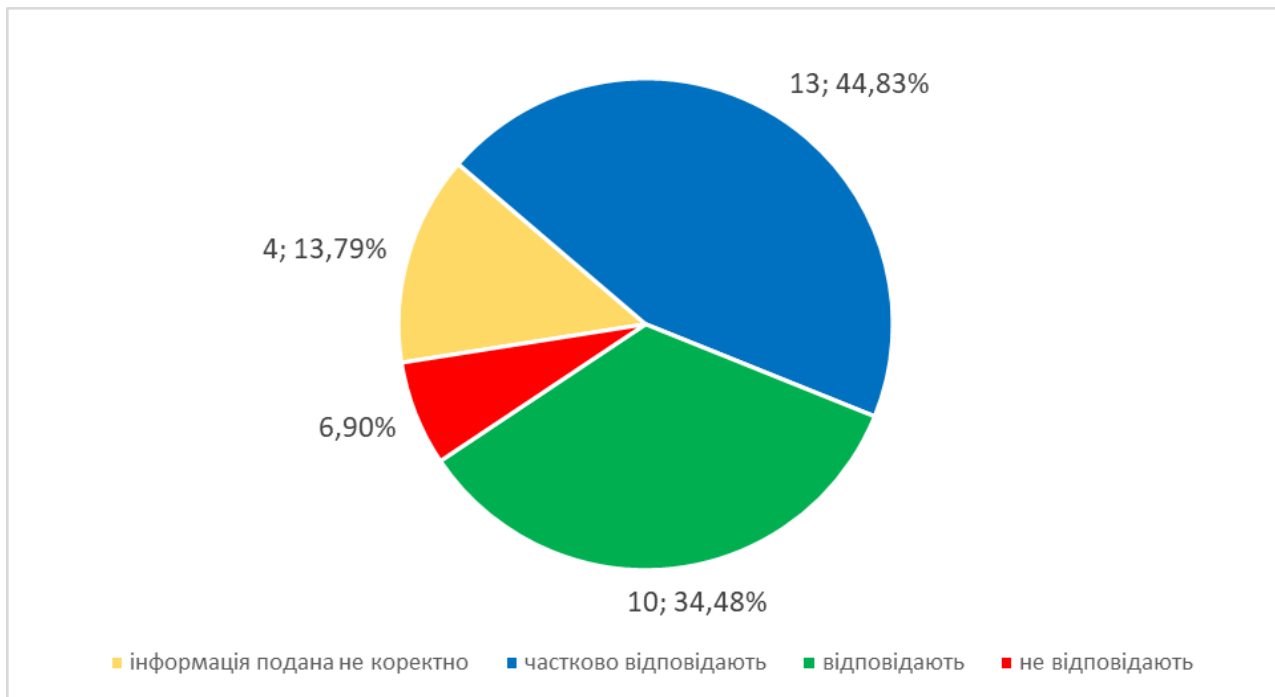

Рисунок 1.6.5. Відповідність приміщень надавачів соціальних послуг ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»

Таким чином результати аналізу показали, що ймовірно надавачі соціальних послуг у понад 65 % ТГ області не відповідають критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, затвердженим постановою КМУ від 03.03.2020 р. № 185, не можуть бути внесені до Реєстру надавачів соціальних послуг та надавати такі послуги.

Аналіз забезпечення транспортними засобами комунальних надавачів соціальних послуг Миколаївщини показав наявність у них всього 250 транспортних засобів, з яких 231 – велосипеди (92,4 %), що свідчить про низький рівень доступності соціальних послуг для населення ТГ Миколаївської області та недостатню мобільність працівників надавачів соціальних послуг (див. рис. 1.6.6).

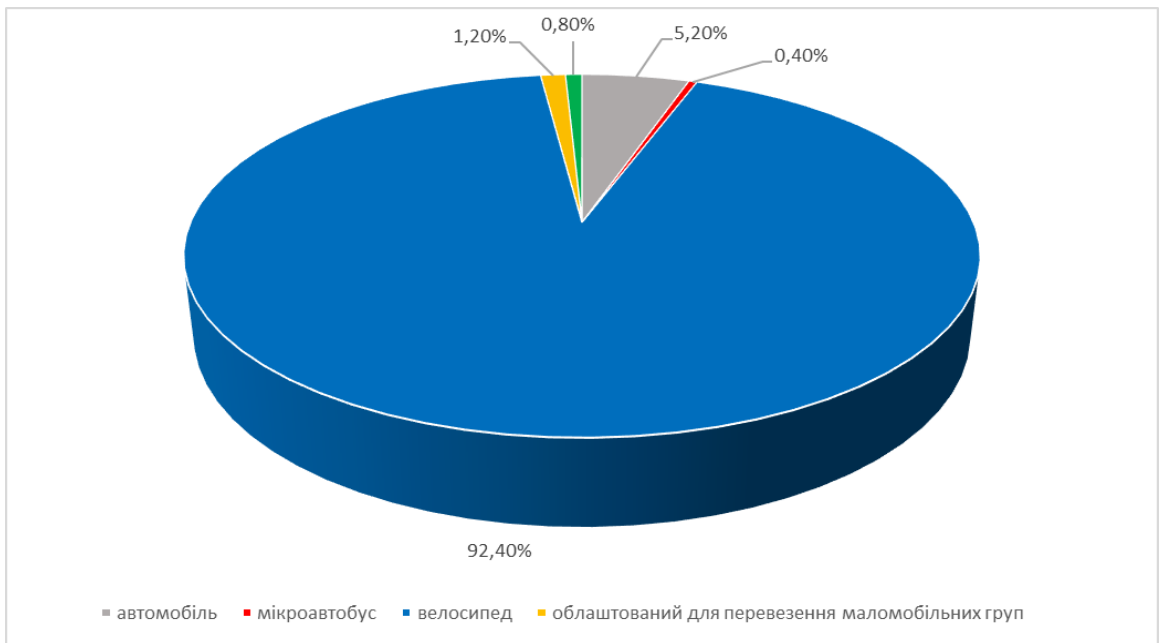

Рисунок 1.6.6. Забезпеченість надавачів соціальних послуг транспортними засобами

Стан забезпечення транспортом комунальних надавачів соціальних послуг у ТГ Миколаївської області наведено у таблиці 1.6.2.

Таблиця 1.6.2. Забезпеченість транспортними засобами

Назва ТГ	легковий автомобіль	мікроавтобус	мотоцикл	мопед / моторолер	велосипед	для перевезення маломобільних груп
Арбузинська селищна*						
Баштанська міська	1	0	0	0	20	0
Березанська селищна	0	0	0	0	16	0
Березнегуватська селищна	1	0	0	0	16	0
Благодатненська сільська	0	0	0	0	18	0
Братська селищна	1	0	0	0	19	1
Бузька сільська	0	0	0	0	0	0
Веселинівська селищна*						
Веснянська селищна**						
Вільнозапорізька сільська	0	0	0	0	1	0
Вознесенська міська	1	0	0	2	21	0
Володимирівська сільська *						
Воскресенська селищна***						
Врадіївська селищна	0	0	0	0	15	0
Галицинівська сільська**						
Горохівська сільська**						
Доманівська селищна	0	0	0	0	19	1
Дорошівська сільська**						
Єланецька селищна	1	0	0	0	15	0
Інгульська сільська **						

Казанківська селищна	2	0	0	0	0	1
Кам'яномостівська селищна	0	0	0	0	0	0
Коблівська сільська	0	0	0	0	6	0
Костянтинівська сільська ***						
Кривоозерська селищна	1	0	0	0	27	0
Куцурубська сільська	0	0	0	0	1	0
Мигіївська сільська*						
Миколаївська міська*						
Мішково-Погорілівська	0	0	0	0	4	0
Мостівська сільська **	0	0	0	0	0	0
Нечаянська сільська **						
Новобузька міська	1	1	0	0	11	0
Новомар'ївська сільська **						
Новоодеська міська	1	0	0	0	14	0
Олександрівська селищна	0	0	0	0	6	0
Ольшанська селищна	0	0	0	0	0	0
Очаківська міська	0	0	0	0	2	0
Первомайська міська	1	0	0	0	0	0
Первомайська сільська**						
Прибужанівська сільська	1	0	0	0	0	0
Прибузька сільська	0	0	0	0	0	0
Привільненська сільська**						
Радсадівська селищна **						
Синюхинобрідська сільська	0	0	0	0	0	0
Снігурівська міська *						
Софіївська сільська	1	0	0	0	0	0
Степівська сільська *						
Сухоеланецька сільська **						
Чорноморська сільська ***						
Шевченківська сільська	0	0	0	0	0	0
Широківська селищна **						
Южноукраїнська	0	0	0	0	0	0
ВСЬОГО	13	1	0	2	231	3

*інформація для аналізу не надана

**немає надавача соціальних послуг

***послуги надає уповноважений орган

Під час аналізу виявлено незадовільну ситуацію з транспортом для перевезення маломобільних груп. Лише 3 ТГ (Братська, Доманівська та Казанківська селищні) мають облаштовані транспортні засоби. Інші ТГ відповідно до наданої інформації такого транспорту не мають взагалі, що вказує на низький рівень доступності соціальних послуг для таких категорій населення, як особи з інвалідністю та інші маломобільні групи.

За результатами аналізу встановити динаміку стану фінансового забезпечення системи соціального захисту населення, у тому числі системи соціальної роботи та надання соціальних послуг на регіональному рівні впродовж останніх трьох років не вдалося через часткову відсутність інформації про стан виконання обласного бюджету у 2020 та 2021 роках.

Водночас аналіз структури видатків обласного бюджету у 2022 році та динаміки фінансування на соціальний захист населення у 2020–2022 роках виявив стійку тенденцію до переважання видатків на забезпечення утримання закладів, які надають послуги стаціонарного догляду, в першу чергу осіб, які не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби, а також дітей з вадами фізичного та розумового розвитку (див. рис. 1.6.7 та 1.6.8).

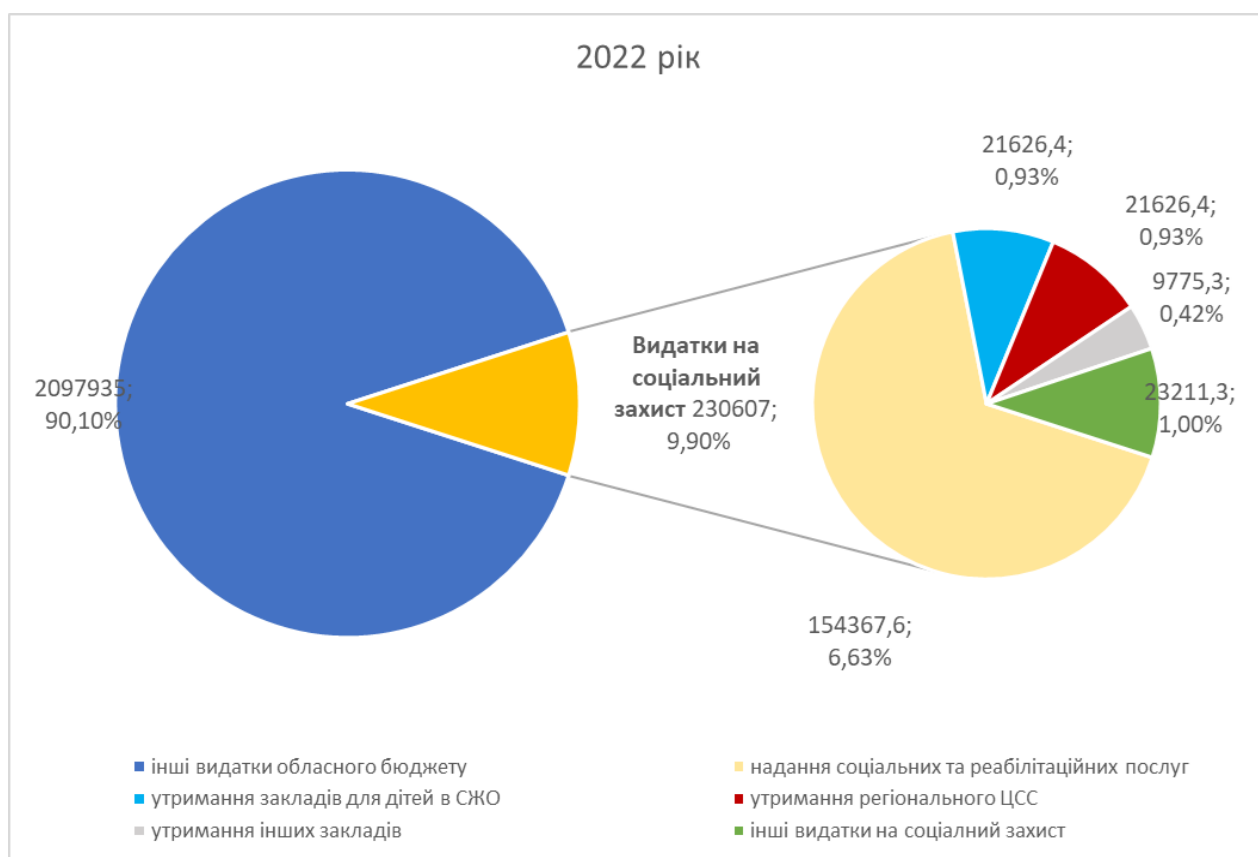

Рисунок 1.6.7. Структура видатків обласного бюджету Миколаївської області, у тому числі на соціальний захист населення, у 2022 році

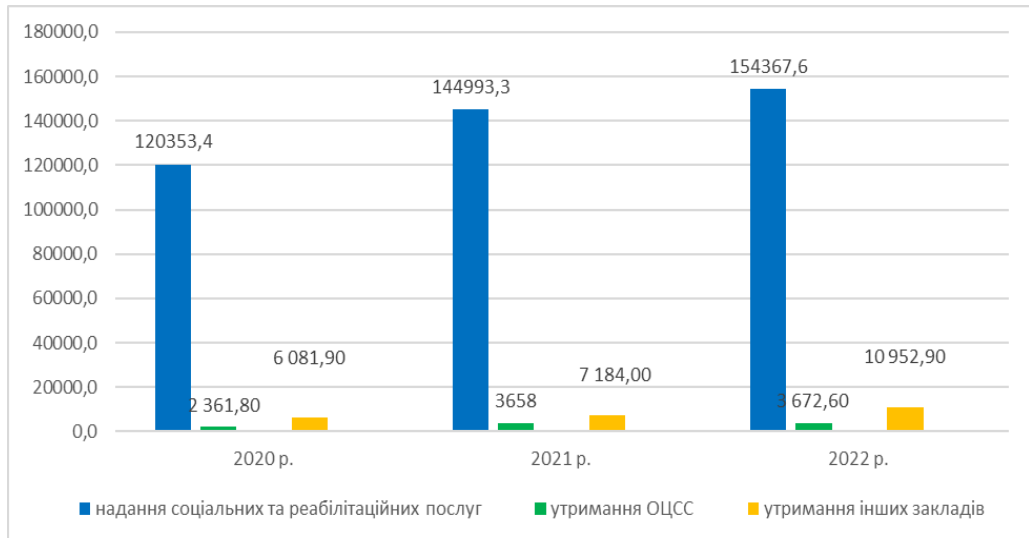

Рисунок 1.6.8. Динаміка структури видатків обласного бюджету на соціальний захист населення (тис. грн)

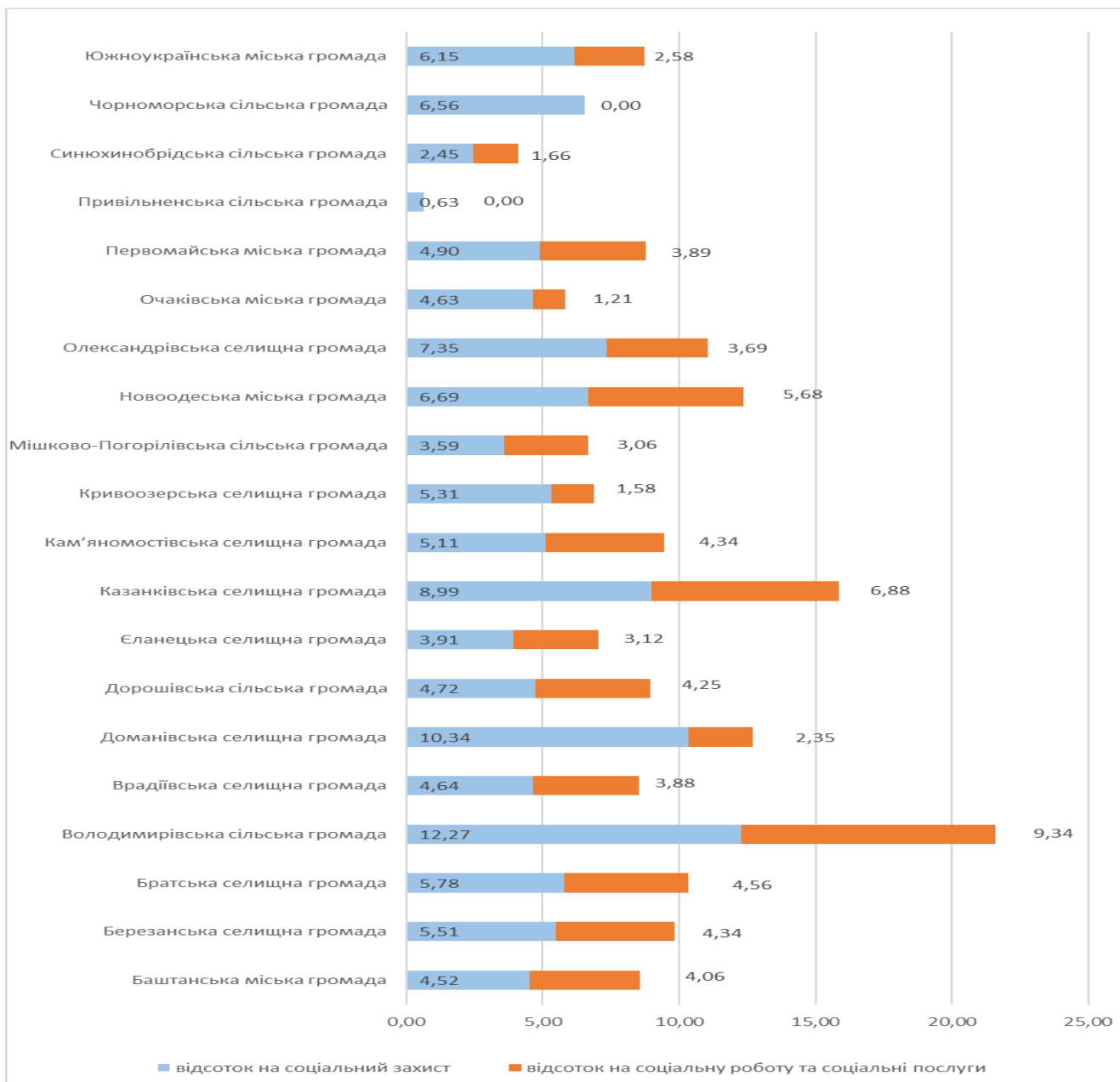
Що стосується аналізу стану фінансового забезпечення системи соціального захисту населення, у тому числі системи соціальної роботи та надання соціальних послуг в ТГ, варто зазначити, що здійснити його **в повному обсязі не вдалося, оскільки:**

19 (Березнегуватська селищна, Веселинівська селищна, Веснянська селищна, Воскресенська селищна, Галицинівська сільська, Горохівська сільська, Інгульська сільська, Костянтинівська сільська, Миколаївська міська, Мостівська сільська, Ольшанська селищна, Первомайська селищна, Прибузька сільська, Радсадівська селищна, Снігурівська міська, Степівська сільська, Сухоеланецька сільська, Шевченківська сільська, Широківська селищна) **ТГ не надали інформацію для аналізу,**

13 (Арбузинська селищна, Благодатненська сільська, Бузька сільська, Вільнозапорізька сільська, Вознесенська міська, Коблівська сільська, Куцурубська сільська, Мигіївська сільська, Новобузька міська, Новомар'ївська сільська, Прибужанівська сільська, Привільненська сільська, Софіївська сільська) **ТГ надали некоректну інформацію,** що не дало змоги здійснити повний аналіз стану фінансового забезпечення в ТГ.

Аналіз стану фінансового забезпечення інших 20 ТГ показав доволі низький відсоток як на соціальний захист (в середньому по області 5,7 %) так і безпосередньо на надання соціальних послуг (3,5 %) від суми загальних видатків місцевого бюджету).

Показники щодо частки видатків на соціальний захист населення від загальних видатків місцевого бюджету та частки видатків на надання соціальних послуг від загальних видатків місцевого бюджету в розрізі ТГ наведено на рисунку 1.6.9.

1.6.9. Стан фінансування системи соціального захисту населення, у тому числі на надання соціальних послуг (% від суми загальних видатків місцевого бюджету)

Висновки:

В ТГ Миколаївської області вкрай низький рівень кадрового забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг. Комунальні надавачі не забезпечені психологами, юристами, соціальними працівниками.

В ТГ критично не вистачає фахівців із соціальної роботи, внаслідок чого велике навантаження на такого працівника. Такий стан справ не сприяє впровадженню єдиного уніфікованого підходу до організації надання соціальних послуг. За відсутності ФСР, в ТГ не може в повній мірі бути забезпечене надання базових соціальних послуг.

Потребує удосконалення система підвищення професійних компетентностей/кваліфікації працівників надавачів соціальних послуг. На сьогодні рівень охоплення заходами з підвищення кваліфікації/ професійних компетентностей нижчий, ніж середній показник по Україні.

Дуже слабка матеріально-технічна база комунальних надавачів соціальних послуг, що негативно впливати на якість та доступність соціальних послуг, які вони надають.

Невідповідність приміщень надавачів соціальних послуг комунального сектору ДБН В.2.2-40:2018 „Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення” знижує доступність соціальних послуг, особливо для маломобільних груп населення, що в свою чергу є одним із чинників незадоволеного попиту населення ТГ на базові соціальні послуги.

Потребують перегляду підходи до фінансування системи надання соціальних послуг, зокрема, впровадження фінансування соціальних послуг відповідно до визначених потреб жителів ТГ, а не утримання надавачів соціальних послуг.

При складанні проектів бюджету як області, так і ТГ недостатня увага приділяється механізмам аутсорсингу соціальних послуг, зокрема, соціальному замовленню.

1.7. Інформування та комунікація з населенням ТГ

На законодавчому рівні визначено весь механізм важливого сегменту діяльності ОМС в частині соціальної роботи/надання соціальних послуг щодо інформування мешканців ТГ про наявні соціальні послуги та їх розвиток. Зокрема, інформування населення про перелік соціальних послуг, їхній зміст і порядок їх надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я визначено повноваженнями виконавчим органам сільських, селищних, міських рад законами України «Про соціальні послуги», «Про місцеве самоврядування», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю». Також Законом України «Про соціальні послуги» встановлено обов'язкове інформування місцевих органів влади про відмову у наданні послуг через відсутність надавача цих послуг.

Практичні рекомендації щодо виконання вищезазначених повноважень виконавчими органами місцевого самоврядування (далі ОМС) з інформування населення про перелік соціальних послуг, їхній зміст і порядок їх надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я затверджено наказом Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263.

Проведений експертами кабінетний аналіз виконання структурними підрозділами соціального захисту населення функції з інформування та комунікації з населенням ТГ у Миколаївській області показав недостатній рівень такої діяльності у багатьох ТГ. Зокрема, з 52 ТГ області 21 (40 %) ТГ розміщує на сайті ТГ інформацію про перелік соціальних послуг, як і передбачено законодавством, 18 (35 %) ТГ не розміщують такої інформації, 13 (25 %) ТГ взагалі не надали відповіді на зазначене питання (див. рис. 1.7.1).

Лише 15 (29 %) ТГ оприлюднюють звіт за результатами визначення потреб населення ТГ в соціальних послугах, 24 (46 %) ТГ не здійснюють такої діяльності і 13 (25 %) ТГ не надали відповіді на зазначене питання. (див. рис. 1.7.2).

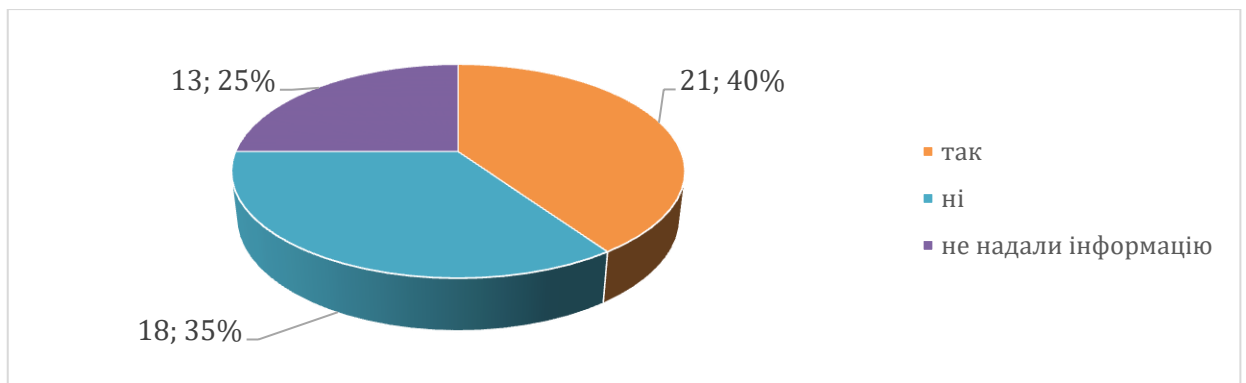

Рисунок 1.7.1. Частка ТГ області, що розміщують перелік соціальних послуг на своїх офіційних сайтах

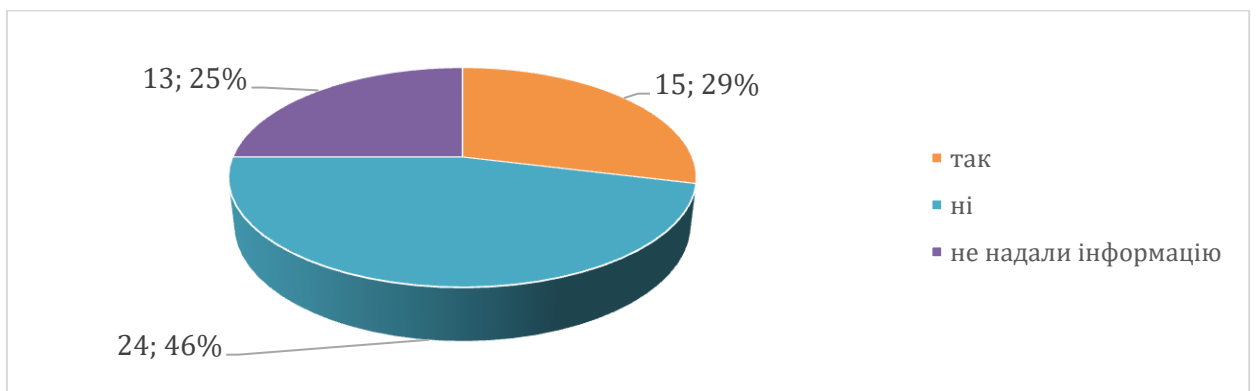

Рисунок 1.7.2. Частка ТГ області, що оприлюднюють звіти за результатами визначення потреб у соціальних послуг на своїх офіційних сайтах

Аналіз показав, що такий результат з інформування та комунікацію з населенням обумовлений тим, **лише у 20 ТГ у Положенні про структурний підрозділ соціального захисту населення передбачені функції з інформування населення про перелік соціальних послуг, їх зміст і порядок надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-якими видом порушення здоров'я, у 23 ТГ Перелік соціальних послуг взагалі не затверджується головою ТГ.**

Низка ТГ, зокрема, Благодатненська, Коблівська сільські, Веселинівська, Казанківська, Олександрівська, Кам'яномостівська селищні ТГ, перелік соціальних послуг не затверджують, проте розміщують на сайтах ТГ.

Разом з тим, аналіз наданих документів показав, що інформація щодо інформування та комунікації з населенням відсутня у низки ТГ, зокрема Миколаївській, Снігурівській міських, Арбузинській, Воскресенській, Широківській селищних та Володимирівській, Галицинівській, Горохівській, Костянтинівській, Софіївській, Степівській, Сухоеланецькій сільських ТГ.

Аналіз змісту наявної інформації на сайтах ТГ показав, що інформація про перелік надавачів соціальних послуг, графіки їх роботи, контакти наявна у 26 ТГ, перелік соціальних послуг, що надають надавачі соціальних послуг у 21 ТГ, перелік та назва державних стандартів соціальних послуг у 11 ТГ, загальний обсяг видатків місцевого бюджету на соціальні послуги у 18 ТГ, звіти за результатами моніторингу та оцінки якості 12 ТГ (див. рис. 1.7.3).

Рисунок 1.7.3. Перелік наявної інформації (змісту) на сайтах ТГ

Крім того, аналіз показав, що інформація щодо соціальних послуг, що надаються у ТГ, змісту та умов їх надання на сайті ТГ доступна у лише у 15 ТГ для сприйняття особами з будь-яким порушенням здоров'я.

Загальна інформація у розрізі ТГ Миколаївської області щодо інформування та комунікації з населенням подано у таблиці 1.7.1, зокрема затвердження переліку соціальних послуг за результатами визначення потреби населення ТГ у соціальних послугах, розміщення переліку соціальних послуг на сайтах ТГ, та оприлюднення звітів за результатами визначених потреб населення ТГ у соціальних послугах.

Таблиця 1.7.1. Інформація щодо виконання повноважень структурними підрозділами соціального захисту населення повноважень щодо інформування та комунікації з населенням про визначення потреб у соціальних послугах на рівні ТГ

№	Назва ТГ	Затвердження переліку соціальних послуг за результатами визначення потреби населення ТГ у соціальних послугах	Розміщення переліку соціальних послуг на сайті ТГ	Оприлюднення звіту за результатами визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах

1	Арбузинська селищна громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
2	Баштанська міська громада	Так	Так	Ні
3	Березанська селищна громада	Ні	Ні	Ні
4	Березнегуватська селищна громада	Ні	Ні	Ні
5	Благодатненська сільська громада	Ні	Так	Так
6	Братська селищна громада	Ні	Ні	Ні
7	Бузька сільська громада	Так	Так	Так
8	Веселинівська селищна громада	Ні	Так	Так
9	Веснянська селищна громада	Так	Так	Так
10	Вільнозапорізька сільська громада	Ні	Ні	Так
11	Вознесенська міська громада	Так	Так	Так
12	Володимирівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
13	Воскресенська селищна громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
14	Врадіївська селищна громада	Так	Так	Так
15	Галичинівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
16	Горохівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
17	Доманівська селищна громада	Ні	Ні	Ні
18	Дорошівська сільська громада	Ні	Ні	Ні
19	Єланецька селищна громада	Так	Так	Ні
20	Інгульська сільська громада	Ні	Ні	Ні
21	Казанківська селищна громада	Ні	Так	Ні
22	Кам'яномостівська селищна громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
23	Коблівська сільська громада	Ні	Так	Ні
24	Костянтинівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
25	Кривоозерська селищна громада	Ні	Ні	Так
26	Куцурубська сільська громада	Так	Так	Ні
27	Мигіївська сільська громада	Так	Так	Ні
28	Миколаївська міська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
29	Мішково-Погорілівська сільська громада	Ні	Ні	Ні
30	Мостівська сільська громада	Так	Так	Ні
31	Нечаянська сільська громада	Ні	Ні	Ні
32	Новобузька міська громада	Так	Так	Так
33	Новомар'ївська сільська громада	Так	Так	Так
34	Новоодеська міська громада	Так	Так	Так
35	Олександрівська селищна громада	Ні	Так	Так
36	Ольшанська селищна громада	Так	Так	Так
37	Очаківська міська громада	Так	Так	Ні
38	Первомайська міська громада	Ні	Ні	Ні
39	Первомайська селищна громада	Ні	Ні	Ні
40	Прибужанівська сільська громада	Ні	Ні	Ні
41	Прибузька сільська громада	Ні	Ні	Ні
42	Привільненська сільська громада	Ні	Ні	Ні
43	Радсадівська селищна громада	Так	Так	Так
44	Синюхинобрідська сільська громада	Ні	Ні	Ні
45	Снігурівська міська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
46	Софіївська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
47	Степівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня

		відсутня	відсутня	відсутня
48	Сухоеланецька сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
49	Чорноморська сільська громада	Так	Так	Так
50	Шевченківська сільська громада	Ні	Ні	Ні
51	Широківська селищна громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
52	Южноукраїнська міська громада	Ні	Ні	Ні

Аналіз виконання Департаментом соціального захисту населення Миколаївської ОВА повноважень з інформування населення регіону про розвиток соціальних послуг показав, що положення про Департамент затверджено у 2018 році і не передбачає функцій, визначених законодавством після ухвалення Закону України «Про соціальні послуги» у 2020 році, в тому числі, щодо інформування населення регіону про перелік соціальних послуг, їх зміст і порядок надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я.

Узагальнена інформація щодо визначення потреб, наявних соціальних послугах, що надаються на регіональному рівні надавачами соціальних послуг на сайті ОВА, – відсутня. На сайті доступна лише інформація про установи, що належать до сфери управління Департаменту.

У зв'язку з воєнним станом протягом 2022–2023 рр. визначення потреб у соціальних послугах не здійснювалось. Інформація не оприлюднювалась. Перелік соціальних послуг в ОВА не затверджувався. Наявні в області соціальні послуги не оприлюднені.

Що стосується отриманої для аналізу інформації Головного управління Національної соціальної сервісної служби у Миколаївській області (далі – ГУНССС) варто зауважити, що під час перевірок в ході контролю за дотриманням законодавства структурними підрозділами соціального захисту населення ОМС щодо розвитку соціальних послуг одним з виявлених недоліків вказувалося на відсутність інформування про перелік соціальних послуг та комунікацію з населенням у ТГ області.

Отже, діяльність ТГ Миколаївської області в частині інформування та комунікації з населенням за напрямком розвитку соціальних послуг та соціальної роботи потребує приведення у відповідність до законодавства і передбачена у стратегічних та короткотермінових програмних документах ТГ області та Департаменту.

Офіційний сайт ОВА/Департаменту в частині інформування мешканців регіону про соціальні послуги та умови їх отримання потребує перегляду і нового змісту наповнення.

Висновки

Повноваження структурних підрозділів соціального захисту населення ТГ та Департаменту ОВА щодо інформування та комунікації не забезпечено на належному рівні. Більшість ТГ області не здійснюють інформування та комунікації з населенням у сегменті розвитку соціальних послуг.

Офіційний сайт ОВА потребує змістовного наповнення інформації про наявні соціальні послуги та перспективи розвитку соціальної роботи /надання соціальних послуг для населення.

1.8. Стан проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у громадах Миколаївської області

Проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у ТГ структурними підрозділами соціального захисту населення є однією з важливих функцій ОМС, спрямованих на розвиток соціальних послуг. Її виконання передбачено постановою КМУ від 01.06.2020 р. № 449 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг» та наказом Мінсоцполітики від 27.12.2013 р. № 904 «Про затвердження методичними рекомендаціями з проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг».

Зазначеними постановами Уряду визначено суб'єкти, що зобов'язані здійснювати моніторингу надання соціальних послуг, зокрема: Нацсоцслужба; регіональний орган соціального захисту населення; місцевий орган соціального захисту населення; надавачі соціальних послуг незалежно від форми власності (крім надавачів соціальних послуг, що надають такі послуги на непрофесійній основі).

Вищезазначеним законодавством також визначено завдання моніторингу, зокрема:

- забезпечення якісними послугами, що відповідають їх потребам отримувачів соціальних послуг;
- підготовка звітів про надання послуг;
- аналіз дотримання державних стандартів;
- планування роботи з розвитку системи надання соціальних послуг;
- визначення співвідношення кількості осіб у ТГ, які потребують соціальних послуг до кількості надавачів соціальних послуг.

Законодавством також визначено і терміни проведення Моніторингу надання соціальних послуг – один раз на рік. При цьому, надавачі соціальних послуг ведуть облік та аналіз показників діяльності і щорічно до 1 лютого подають місцевим органам соціального захисту населення дані обліку показників діяльності з надання соціальних послуг, а місцеві органи соціального захисту населення до 1 березня подають регіональним органам соціального захисту дані моніторингу, які до 1 квітня подають дані моніторингу Нацсоцслужбі.

Що стосується оцінки якості соціальних послуг варто зазначити, що Метою оцінки якості соціальних послуг вищезазначені нормативними актами Уряду визначено **встановлення рівня відповідності наданих соціальних послуг затвердженим державним стандартам соціальних послуг.**

Законодавчо також визначені етапність (терміни) проведення оцінки якості:

Внутрішня оцінка якості соціальних послуг проводиться надавачем соціальних послуг один раз на рік не пізніше ніж 31 липня.

Зовнішня оцінка якості соціальних послуг проводиться засновником/замовником послуг один раз на рік до 30 червня. При цьому зовнішню оцінку якості соціальних послуг доцільно проводити наступного року після проведення внутрішньої оцінки.

Також визначені послідовні дії при здійсненні ОЦІНКИ, зокрема:

- ✓ планування та проведення оцінки якості соціальних послуг;
- ✓ проведення аналізу результатів оцінки якості соціальних послуг;
- ✓ розміщення результатів проведеної оцінки якості соціальних послуг в офіційних друкованих виданнях, на офіційному веб-сайті, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, на інформаційних стендах надавача соціальних послуг або в будь-який інший спосіб;
- ✓ розроблення заходів, спрямованих на підвищення якості надання соціальних послуг;
- ✓ моніторинг здійснення заходів, спрямованих на підвищення якості надання соціальних послуг.

Також законодавством передбачено як використовувати результати Оцінки, зокрема для підготовки пропозицій щодо :

- ✓ удосконалення діяльності надавача соціальних послуг;
- ✓ підвищення рівня професійної компетенції персоналу надавача соціальних послуг;
- ✓ шляхів вирішення проблем, що гальмують розвиток надання соціальних послуг;
- ✓ виправлення недоліків надання соціальних послуг надавачем соціальних послуг;
- ✓ підвищення якості соціальних послуг.

Для проведення оцінки якості соціальних послуг визначено показники якості цих послуг, зокрема: адресність та індивідуальний підхід; результативність; своєчасність; доступність та відкритість; зручність; повага до отримувача соціальної послуги; професійність. У кожному державному стандарті соціальних послуг зазначено кількісні та якісні показники оцінки якості.

Аналіз інформації стосовно проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у ТГ Миколаївської області показав, що **виконання функції щодо здійснення моніторингу надання соціальних послуг, оцінки їх якості, оприлюднення на сайтах не відповідають вимогам законодавства**. У переважній більшості ТГ регіону такі функції не передбачені Положенням про структурний підрозділ, що відповідає за організацію надання соціальних послуг. Лише у **14 ТГ затверджені функції щодо здійснення моніторингу надання соціальних послуг, оцінки їх якості** у відповідних нормативних документах.

Слід зауважити, що у Миколаївській області із 52 ТГ для аналізу надали запитувані матеріали лише 39 ТГ. Інформація щодо проведення структурними підрозділами соціального захисту населення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг відсутня у низки ТГ, зокрема, Миколаївській, Снігурівській міських, Арбузинській, Воскресенській, Широківській селищних та Володимирівській, Галицинівській, Горохівській, Костянтинівській, Софіївській, Степівській, Сухоеланецькій сільських ТГ.

Результати опрацювання отриманої інформації від 39 ТГ показало, що у 10 (19 %) ТГ структурні підрозділи з питань соціального захисту населення не проводять моніторинг надання соціальних послуг (див. рис. 1.8.1), як передбачено законодавством, а здійснюють таку діяльність 29 (56 %) ТГ. Водночас, 13 (25 %) не надали такої інформації.

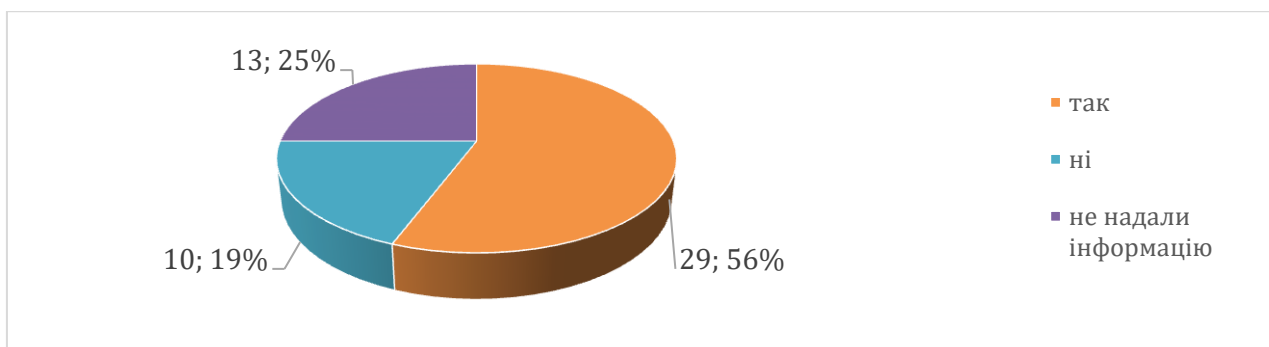

Рисунок 1.8.1 Співвідношення ТГ Миколаївської області щодо проведення структурним підрозділом соціального захисту населення моніторингу надання соціальних послуг

Крім того, лише у 25 (48 %) ТГ структурні підрозділи соціального захисту подають щороку регіональним органам соціального захисту населення узагальнені дані моніторингу надання соціальних послуг і 14 (27 %) ТГ не забезпечують виконання такої функції. 13 (25 %) ТГ не надали такої інформації (див. рис. 1.8.2).

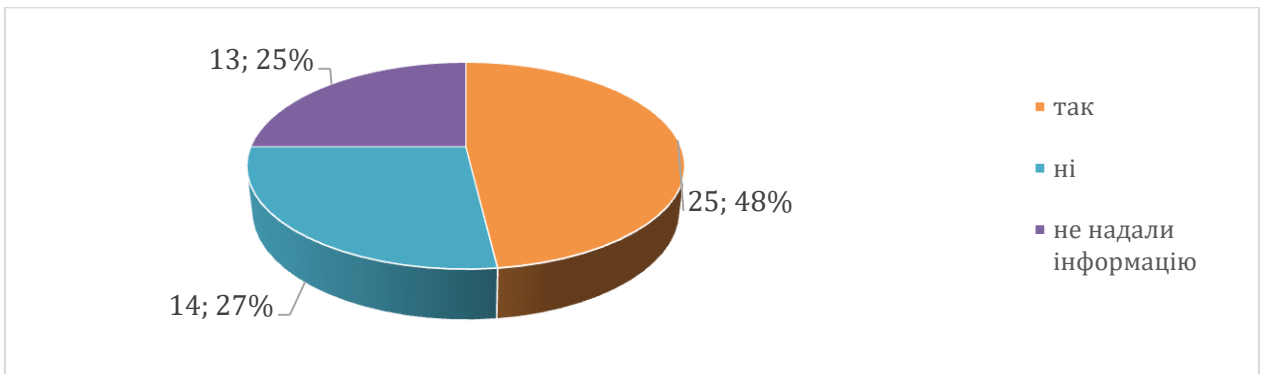

Рисунок 1.8.2. Частка ТГ Миколаївської області, що подаються щороку регіональним органам соціального захисту населення узагальнені дані моніторингу надання соціальних послуг

Аналіз інформації щодо соціальних послуг, що надаються у ТГ, змісту та умов їх надання на сайті ТГ показав, що **звіти щодо моніторингу та оцінки якості соціальних послуг розміщують лише 17 ТГ**. Така ситуація характеризує формальний підхід деяких ТГ, не розуміння необхідності та суті виконання визначених законодавством функцій проведення моніторингу надання соціальних послуг та інформування про його результати, а також про відсутність належного контролю Департаменту ОВА.

Аналогічна ситуація з **проведенням зовнішньої оцінки надання соціальних послуг ТГ області, таку функцію виконують лише 19 (37 %) ТГ і 20 (38 %) ТГ не забезпечують** проведення такої оцінки (див. рис. 1.8.3). 13 (25 %) ТГ не надали інформацію.

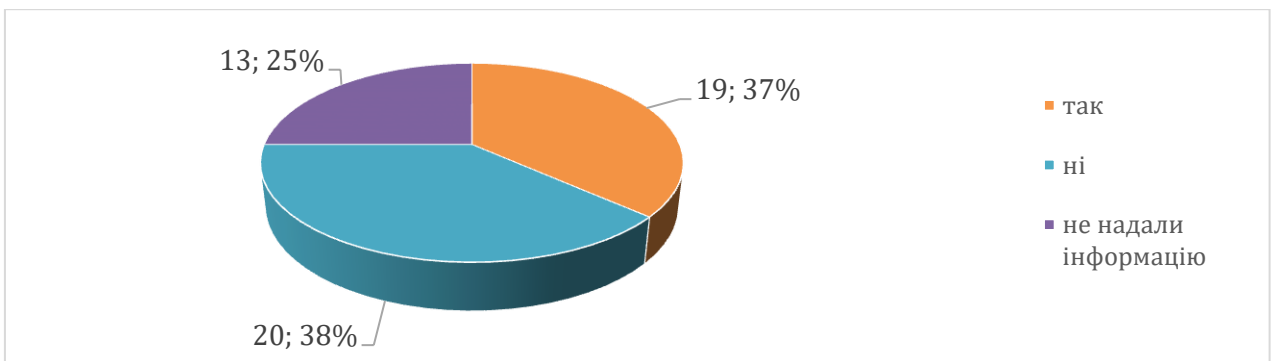

Рисунок 1.8.3 Проведення структурними підрозділами соціального захисту населення зовнішньої оцінки надання соціальних послуг

Узагальнена інформація щодо виконання повноважень структурними підрозділами соціального захисту населення моніторингу надання соціальних послуг та зовнішньої оцінки надання соціальних послуг у розрізі кожної ТГ подано у таблиці 1.8.1.

Таблиця 1.8.1. Виконання повноважень структурними підрозділами соціального захисту населення Миколаївської області проведення моніторингу надання соціальних послуг та зовнішньої оцінки надання соціальних послуг

№	Назва ТГ	Проведення моніторингу надання соціальних послуг	Подання регіональним органам соціального захисту населення узагальнених даних щодо проведеного моніторингу надання соціальних	Наявність Звіту щодо моніторингу та оцінки якості соціальних послуг на сайті ТГ	Проведення структурним підрозділом соціального захисту зовнішньої оцінки надання соціальних послуг

			послуг		
1	Арбузинська селищна громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
2	Баштанська міська громада	Так	Так	Ні	Так
3	Березанська селищна громада	Ні	Ні	Так	Ні
4	Березнегуватська селищна громада	Так	Так	Ні	Ні
5	Благодатненська сільська громада	Так	Ні	Так	Так
6	Братська селищна громада	Так	Так	Ні	Ні
7	Бузька сільська громада	Так	Ні	Ні	Ні
8	Веселинівська селищна громада	Так	Так	Так	Так
9	Веснянська селищна громада	Так	Так	Ні	Так
10	Вільнозапорізька сільська громада	Так	Так	Так	Так
11	Вознесенська міська громада	Так	Так	Так	Так
12	Володимирівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
13	Воскресенська селищна громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
14	Врадіївська селищна громада	Так	Так	Ні	Так
15	Галичинівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
16	Горохівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
17	Доманівська селищна громада	Так	Так	Ні	Так
18	Дорошівська сільська громада	Так	Ні	Так	Так
19	Єланецька селищна громада	Так	Так	Так	Так
20	Інгульська сільська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
21	Казанківська селищна громада	Так	Так	Ні	Так
22	Кам'яномостівська селищна громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
23	Коблівська сільська громада	Так	Ні	Ні	Ні
24	Костянтинівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
25	Кривоозерська селищна громада	Так	Так	Ні	Так
26	Куцурубська сільська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
27	Мигіївська сільська громада	Ні	Так	Ні	Ні
28	Миколаївська міська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
29	Мішково-Погорілівська сільська громада	Так	Так	Ні	Так
30	Мостівська сільська громада	Так	Так	Так	Ні
31	Нечаянська сільська громада	Так	Так	Так	Ні
32	Новобузька міська громада	Так	Так	Так	Ні
33	Новомар'ївська сільська громада	Так	Так	Ні	Так
34	Новоодеська міська громада	Так	Так	Так	Так
35	Олександрівська селищна громада	Так	Так	Так	Так
36	Ольшанська селищна громада	Так	Так	Так	Ні
37	Очаківська міська громада	Так	Ні	Так	Ні
38	Первомайська міська громада	Так	Так	Так	Так
39	Первомайська селищна громада	Ні	Ні	Ні	Ні
40	Прибужанівська сільська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
41	Прибузька сільська громада	Так	Так	Ні	Ні
42	Привільненська сільська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
43	Радсадівська селищна громада	Так	Так	Так	Так
44	Синюхинобродська сільська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
45	Снігурівська міська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
46	Софіївська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня

47	Степівська сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
48	Сухоеланецька сільська громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
49	Чорноморська сільська громада	Так	Так	Так	Так
50	Шевченківська сільська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
51	Широківська селищна громада	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня	Інформація відсутня
52	Южноукраїнська міська громада	Ні	Ні	Ні	Ні

Не стало практикою для ТГ області інформувати регіональний рівень (ОВА/ Департамент ОВА, ГУНССС) про неможливість задовольнити потреби мешканців ТГ необхідними соціальними послугами. Аналіз показав, що лише **дві ТГ (Олександрівська, Ольшанська) інформували Департамент про незадоволену потребу у таких соціальних послугах: транспортна послуга для осіб з інвалідністю.**

Аналіз даних щодо проведення моніторингу надання соціальних послуг надавачами соціальних послуг у Миколаївській області показав, що 14 (27 %) ТГ не здійснюють проведення моніторингу надання соціальних послуг і 25 (48 %) ТГ забезпечують таку діяльність (див. рис. 1.8.4). 13 (25 %) ТГ не надали інформацію.

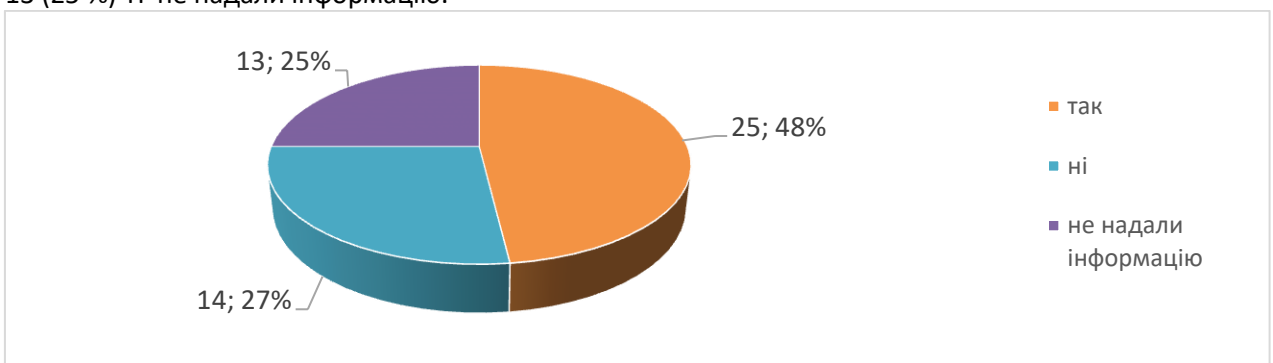

Рисунок 1.8.4. Здійснення надавачем моніторингу надання соціальних послуг у ТГ

Дані щодо проведення надавачами соціальних послуг внутрішньої оцінки якості соціальних послуг, де 20 (38 %) ТГ виконують таку функцію і 19 (37 %) ТГ, навпаки, не здійснюють такої діяльності подано на рис. 1.8.5. 13 (25 %) ТГ не надали інформацію.

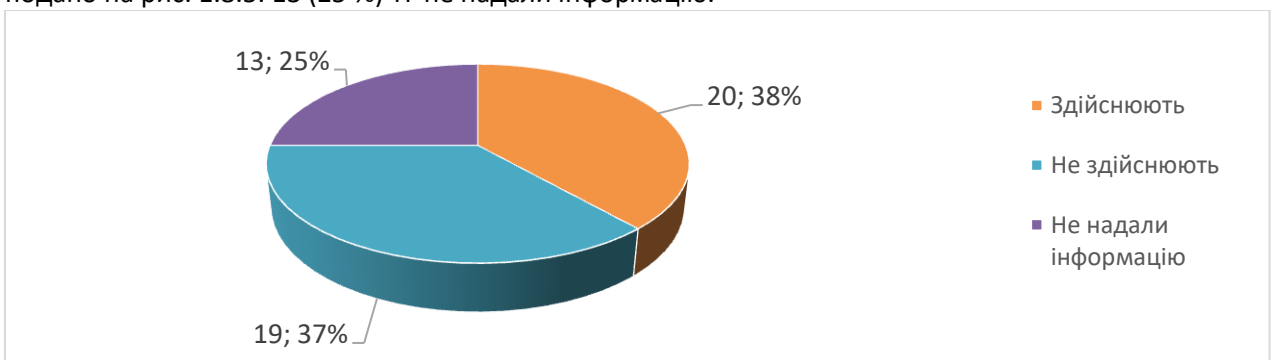

Рисунок 1.8.5. Проведення внутрішньої оцінки якості соціальних послуг надавачами соціальних послуг

При цьому, у 12 (23 %) ТГ надавачі соціальних послуг оприлюднюють результати внутрішньої оцінки якості соціальних послуг і 27 (52 %) ТГ не оприлюднюють результати громадськості про проведену оцінку якості (див. рис. 1.8.6). 13 (25 %) ТГ не надали таку інформацію.

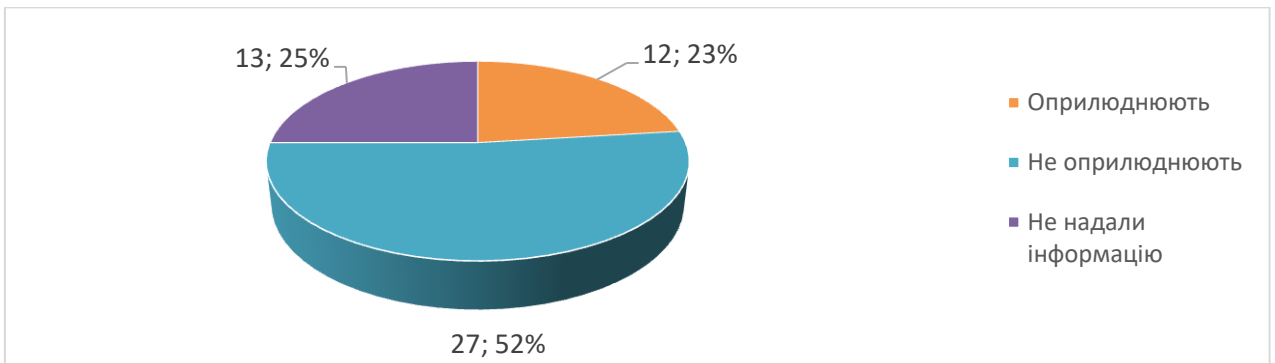

Рисунок 1.8.6. Оприлюднення результатів внутрішньої оцінки якості соціальних послуг надавачами Миколаївської області

Що стосується здійснення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг на обласному рівні, слід зауважити, що у положенні про Департамент не передбачено функції щодо проведення на регіональному рівні моніторингу надання соціальних послуг, оцінювання їх якості та оприлюднення відповідних результатів. Як зазначалося у розділі 1.4 Аналізу у структурі Департаменту функціонує відділ стаціонарних установ та соціального обслуговування у складі 3-х осіб, що явно недостатньо для виконання повноважень, передбачених законодавством, щодо організації та надання соціальних послуг, планування їх розвитку та проведення якісного моніторингу та зовнішньої оцінки ТГ.

Опитування показало, що у 2022–2023 роках Департаментом на регіональному рівні не здійснюється моніторинг надання соціальних послуг, оцінювання їх якості у зв'язку із воєнним часом. Проте відповідно до отриманої для аналізу інформації Департамент постійно здійснює моніторинг надавачів соціальних послуг, результати розглядаються на нарадах, колегіях, на виїзних засіданнях в ТГ за участі керівництва ОВА. ТГ отримують відповідні доручення. Результати такого моніторингу не оприлюднювалися.

Висновки

Проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг на регіональному рівні та ТГ Миколаївської області не стало системною роботою і не розглядаються як важлива складова удосконалення діяльності надавачів соціальних послуг, підвищення рівня професійної компетенції персоналу надавача соціальних послуг та якості соціальних послуг.

Ігнорування органами місцевого самоврядування, структурними підрозділами соціального захисту населення проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг, що може призводити до гальмування розвитку соціальних послуг.

РОЗДІЛ 2. Рекомендації щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, що надаються у відповідь на кризу та відповідно до потреб ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для населення Миколаївської області в цілому та з урахуванням потреб мешканців 52 громад Миколаївської області

	Назва заходів	Термін виконання	Виконавці
2.1. Удосконалення місцевих політик			
2.1.1.	Внести зміни до стратегічних документів ТГ стосовно надання соціальних послуг	2024 р.	Баштанська, Дорошівська, Інгульська, Очаківська міська, Привільненська ТГ Веселинівська, Єланецька, Кривоозерська, Первомайська
2.1.2.	Розробити та затвердити місцеві програми забезпечення потреб населення ТГ у соціальних послугах	2024 р.	Баштанська, Благодатненська, Врадіївська, Інгульська, Мигіївська, Погорілівська, Ольшанська, Первомайська селищна, Прибужанівська, Радсадівська, Шевченківська ТГ Бузька, Веселинівська, Дорошівська, Мішково-Новомар'ївська, Олександрівська, Первомайська селищна, Привільненська, Радсадівська, Шевченківська ТГ
2.1.3.	Запровадити в ТГ систему планування та фінансування соціальних послуг на підставі визначення реальних потреб ТГ в соціальних послугах з урахуванням статі, віку, місця проживання вразливих категорій осіб/сімей, пріоритетних потреб цільових аудиторій	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.1.4.	Завершити збирання, узагальнення та аналіз даних соціально-демографічного паспорту у ТГ щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення (відповідно до наказу Міністерства соціальної політики від 19.04.2023 р. №130-Н «Про	2024 р.	Органи місцевого самоврядування

затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах»)

2.1.5.	Забезпечити оновлення даних щодо соціально-демографічної ситуації у ТГ та кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення за відповідною формою рекомендованою Мінсоцполітики	Один раз на три роки у період з 01 січня по 15 червня	Органи самоврядування	місцевого
--------	--	---	-----------------------	-----------

2.2. Удосконалення системи управління та адміністрування у сфері надання соціальних послуг у громадах

2.2.1	Привести у відповідність систему управління та адміністрування у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг громад Миколаївської області до наказу Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»	2024 р.	Департамент соціального захисту населення Миколаївської ОВА Головне управління Національної соціальної сервісної служби у Миколаївській області	
2.2.2	Створити у структурі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради ТГ Миколаївської області населення структурний підрозділ з питань соціального захисту	2024 р.	Органи самоврядування	місцевого

2.2.3	Структурним підрозділам з питань соціального захисту планувати соціальні послуги і видатки на їх надання, розробляти відповідні пропозиції до проектів місцевих програм соціального розвитку, проекту бюджету ТГ; проводити контроль, моніторинг, оцінку якості надання соціальних послуг	2024 р.	Органи самоврядування	місцевого
2.2.4	Ввести в штати структурних підрозділів з питань соціального захисту населення виконавчого органу сільських, селищних, міських рад ТГ Миколаївської області посади соціального менеджера	2024 р.	Органи самоврядування	місцевого
2.2.5	Затвердити план діяльності структурного підрозділу з питань соціального захисту населення	2024 р.	Арбузинська, Березанська, Благодатненська, Вільнозапорізька, Володимирівська, Галицинівська, Доманівська, Інгульська, Кам'яномостівська, Костянтинівська, Мигіївська, Погорілівська, Новобузька, Ольшанська, Первомайська, Прибузька, Синюхинобрідська, Софіївська, Сухоєланецька, Широківська,	Баштанська, Березнегуватська, Братська, Веселинівська, Воскресенська, Горохівська, Дорошівська, Казанківська, Коблівська, Куцурубська, Мішково-Нечаянська, Новоодеська, Очаківська, Прибужанівська, Привільненська, Снігурівська, Степівська, Шевченківська, Южноукраїнська ТГ
2.2.5.	Створити Службу у справах дітей	2024 р.	Чорноморська ТГ	
2.2.6.	Створити Комісію з питань охорони дитинства	2024 р.	Березнегуватська, Новомар'ївська, Очаківська, Привільненська ТГ	Врадіївська, Одьшанська, Прибужанівська,
2.2.7.	Вжити заходів щодо ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг	2024 р.	Березнегуватська, Доманівська, Нечаянська,	Дорошівська, Куцурубська, Первомайська,

			Привільненська, Радсадівська, Прибузька ТГ
2.2.8.	Затвердити Порядок визначення потреб громади у соціальних послугах		Березнегуватська, Братська, Веселинівська, Вільнозапорізька, Володимирівська, Горохівська, Доманівська, Інгульська, Казанківська, Куцурубська, Мішково-Погорілівська, Новоодеська, Ольшанська, Очаківська, Прибузька, Первомайська сільська, Прибужанівська, Привільненська, Снігурівська, Софіївська, Широківська ТГ
2.2.9.	Створити робочу групу з визначення потреб населення громади та розвитку соціальних послуг	з 2024 р.	Братська, Доманівська, Куцурубська, Мішково-Погорілівська, Мостівська, Новоодеська, Ольшанська, Очаківська, Первомайська, Прибужанівська, Прибузька, Шевченківська ТГ
2.2.10.	Затвердити Порядок міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг ТГ Миколаївської області	2024 р.	Березнегуватська, Баштанська, Бузька, Благодатнецька, Братська, Веселинівська, Дорошівська, Доманівська, Єланецька, Інгульська, Кривоозерська, Куцурубська, Мигіївська, Новоодеська, Очаківська, Прибузька, Первомайська, Прибужанівська, Привільненська, Южноукраїнська, Шевченківська ТГ
2.2.11.	Залучити до надання соціальних послуг мешканцям ТГ надавачів соціальних послуг недержавного сектору шляхом впровадження механізмів соціального замовлення	постійно	Органи місцевого самоврядування

2.2.12.	Здійснювати контроль за проведенням структурними підрозділами соціального захисту населення ТГ моніторингу та оцінки якості соціальної роботи та соціальних послуг, проведення зовнішньої оцінки, а також проведення надавачами соціальних послуг внутрішньої оцінки якості соціальних	щорічно	Регіональне управління Національної соціальної сервісної служби України у Миколаївській області
2.2.13.	Надавати методичну допомогу структурним підрозділам соціального захисту населення ТГ щодо проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг	постійно	Департамент соціального захисту населення Миколаївської ОВА
2.2.14.	Забезпечити проведення визначення потреб населення ТГ Миколаївської області в соціальних послугах відповідно до наказу Міністерства соціальної політики України відповідно до наказу Мінсоцполітики від 19.04.2023 р. № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах», із широким залученням представників вразливих груп населення, громадських об'єднань, благодійних організацій з метою формування соціального бюджету та розвитку соціальної інфраструктури	щорічно/ раз на три роки	Департамент соціального захисту населення Миколаївської ОВА Головне управління Національної соціальної сервісної служби у Миколаївській області Органи місцевого самоврядування

2.3. Розвиток мережі надавачів соціальних послуг усіх форм власності

2.3.1.	Створити надавачів соціальних послуг, зокрема, ЦНСП/ЦСС/ТЦСО	2024– 2025 р.	Воскресенській, Горохівській, Інгульській, Констянтинівській, Привільнянській, Широківській, Дорошівській, Мостівській, Веснянській, Нечаянській, Галицинівській, Первомайській селищній, Радсадівській, Сухоеланецькій, Чорноморській, Новомар'ївській ТГ
--------	--	------------------	--

2.3.2.	Реорганізувати (перетворити) ТЦСО у ЦНСП або створити у ТГ додатково ЦСС	2024–2025 р.	Братській, Кривоозерській, Очаківській, Софіївській ТГ	Коблевській, Куцурубській
2.3.3.	Привести приміщення надавачів соціальних послуг у відповідність ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд	2024–2025 р.	Миколаївська ОВА Органи місцевого самоврядування Надавачі соціальних послуг	

2.4. Розвиток пріоритетних видів соціальних послуг для жителів регіону, в тому числі комплексних спеціалізованих соціальних послуг (з урахуванням результатів визначення потреб)

2.4.1.	Удосконалити на регіональному та місцевому рівнях систему обліку та звітності щодо наданих соціальних послуг	2024 р.	Департамент соціального захисту населення Миколаївської ОВА Органи місцевого самоврядування Надавачі соціальних послуг у громадах	
2.4.2.	Запровадити на регіональному та місцевому рівнях систему планування соціальних послуг за результатами визначених потреб населення громад у соціальних послугах	щорічно	Департамент соціального захисту населення ОВА Органи місцевого самоврядування Надавачі соціальних послуг Служби у справах дітей у громадах	
2.4.3.	Визначити як пріоритетний напрямок у громадах області розвиток та впровадження сімейно-орієнтованих соціальних послуг для сімей та дітей, в першу чергу: <ul style="list-style-type: none"> - соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, - соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, - догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних 	постійно	Органи місцевого самоврядування Надавачі соціальних послуг у громадах	
2.4.4.	За результатами визначення потреб населення у соціальних послугах запланувати	постійно	Органи місцевого самоврядування Надавачі соціальних послуг	

впровадження соціальних послуг для:

- дітей з особливими освітніми потребами;
- дітей з тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами (в тому числі до встановлення інвалідності);
- дітей, які потребують паліативної допомоги,

зокрема:

- послуг денного догляду дітей з інвалідністю,
- супроводу під час інклюзивного навчання,
- тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю

2.4.5.	Забезпечити у громадах розвиток комплексних та спеціалізованих соціальних послуг, що потребують узгоджених дій фахівців з надання постійної або систематичної комплексної допомоги, зокрема, соціальних послуг із соціальної підтримки, соціального обслуговування, спрямованих на подолання особою/сім'єю складних життєвих обставин або мінімізацію негативних наслідків складних життєвих обставин особи/сім'ї, підтримку їх життєдіяльності, соціального статусу та включення у громади	2024– 2025 рр.	Органи самоврядування Надавачі соціальних послуг у громадах	місцевого
2.4.6.	Визначити незадоволений попит у громадах області на соціальні послуги, що не надаються в жодній з громад області, зокрема послуг : <ul style="list-style-type: none">- фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на	2024– 2025 р. р.	Органи самоврядування Надавачі соціальних послуг у громадах	місцевого

- кріслах колісних, з інтелектуальним, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями,
- переклад жестовою мовою,
- персональний асистент,
- соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями,
- соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці,
- підтримане проживання бездомних,
- транзитне підтримане проживання,
- соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин,
- соціально-психологічна реабілітація,
- тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю, особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби

2.4.7.	У громадах запровадити послуги для осіб з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні:	2024– 2025 рр.	Органи самоврядування Надавачі соціальних послуг у громадах	місцевого послуг у
2.4.8.	З метою зменшення рівня інституційного догляду осіб похилого віку, осіб/дітей з	2024– 2025 р. р.	Органи самоврядування Надавачі соціальних послуг у	місцевого послуг у

інвалідністю на регіональному рівні впровадити соціальні послуги підтриманого проживання, денного догляду у громадах області, у першу чергу, через механізми територіального співробітництва громад

громадах
Служби у справах дітей у громадах

2.4.9. Забезпечити охоплення соціальною роботою та соціальними послугами пріоритетні для громад цільові вразливі групи населення відповідно до їх потреб

Постійно

Органи місцевого самоврядування
Надавачі соціальних послуг у громадах

2.4.10. Привести надання соціальних послуг у громадах області у відповідність до вимог державних стандартів соціальних послуг

постійно

Органи місцевого самоврядування
Надавачі соціальних послуг у громадах

2.5. Кадрове забезпечення системи надання соціальних послуг

2.5.1. Ввести посади фахівців із соціальної роботи з віддаленим робочим місцем

2024–
2025 р.р.

Братська, Веселинівська, Вознесенська, Володимирівська, Воскресенська, Галицинівська, Горохівська, Доманівська, Коблівська, Костянтинівська, Миколаївська міська, Мішково-Погорілівська, Ольшанська, Очаківська, Первомайська селищна, Прибузька, Радсадівська, Снігурівська, Софіївська, Степівська, Сухоеланецька, Чорноморська, Широківська, Южноукраїнська ТГ

2.6. Підвищення кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги

2.6.1.	Провести навчальні заходи для місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності з метою вдосконалення знань і навичок для ефективного управління сферою соціального захисту населення, захисту прав дітей та надання соціальних послуг, використання можливостей, які надаються децентралізованою системою управління	Щорічно	Миколаївський обласний центр соціальних служб
--------	--	---------	---

2.7. Посилення комунікації з жителями громад щодо переліку соціальних послуг, їх змісту, порядку та умов отримання

2.7.1.	Забезпечити інформування населення області про надавачів соціальних послуг регіонального та місцевого рівнів, переліку соціальних послуг, які вони надають, порядку та умови їх отримання	Щорічно	Департамент соціального захисту населення Миколаївської ОВА Органи місцевого самоврядування
2.7.2.	Забезпечити розміщення на сайті ТГ звіти щодо проведеного моніторингу та оцінки якості соціальних послуг	Щорічно	Органи місцевого самоврядування
2.7.3.	Забезпечити оприлюднення звіту структурного підрозділу соціального захисту населення про проведену роботу на сайтах сільських, селищних, міських рад з метою оприлюднення результатів визначення потреб населення громади у соціальних послугах	Щорічно	Департамент соціального захисту населення Миколаївської ОВА Органи місцевого самоврядування
2.7.4.	Оновити офіційні сайти ОВА, Департаменту соціального захисту населення, органів місцевого самоврядування в	Постійно	Департамент соціального захисту населення Миколаївської ОВА Органи місцевого

частині змістовного наповнення інформацією про наявні соціальні послуги та перспективи розвитку соціальної роботи/надання соціальних послуг для населення

самоврядування

2.8. Цифровізація процесу визначення потреб населення у соціальних послугах та надання соціальних послуг, зокрема, шляхом запровадження та використання Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг на місцевому, регіональному та національному рівнях

2.8.1.	Здійснити роботу щодо ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг	2024 р.	Органи самоврядування	місцевого
--------	--	---------	-----------------------	-----------

2.9. Матеріально-технічне забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг

2.9.1.	Удосконалити матеріально-технічну базу комунальних надавачів соціальних послуг	2024 р.	Органи самоврядування	місцевого
--------	--	---------	-----------------------	-----------

2.9.2.	Здійснити аналіз підходів до фінансування системи надання соціальних послуг, зокрема, впровадження фінансування соціальних послуг відповідно до визначених потреб жителів ТГ, а не утримання надавачів соціальних послуг (зазвичай по остаточному принципу)	2024 р.	Органи самоврядування	місцевого
--------	---	---------	-----------------------	-----------